ביכער=פערלאַג „די וועלט".

ד. סיעדאי.

די ארבייטער-בעוועגונג אין ענגלאנד.

איבערזעצט פון רוסיש דורך י. ראטהויזער.

68924

ווילנא—1906
דרוקעריי וויטווע און געברידער ראם.

Рабочее движеніе въ Англіи.

Переводъ съ русскаго.

Типографія „Вдова и братья Роммъ", Вильна.
Уголъ Духовскаго и Глухого пер. собств. домъ № 1/2.
1906.

I.

דער אנפאנג פון דער גרויס־אינדוסטריע.

אין אנפאנג פון XVIII–טען יאהרהונדערט איז די זעלבסט־שטענדיגקייט פון דער קליינער האנדווערקעריי צושטערט און פערניכטעט געווארען דורך דעם אונגעהויערען וואוקס פון גרויסען האנדעלס־קאפיטאל.

די זעלבסטשטענדיגקייט און זיכערהייט פון קליינעם האנד־ווערקערס לאגע האט געשטאמט דערפון, וואס דער האנדווערקער האט געארבייט פאר בעשטעלער און ניט פאר'ן מארק. ביסלעכ־ווייז האט זיך אבער די לאגע אנגעהויבען ענדערען. עס האבען זיך אנגעהויבען ענטוויקלען ברייטע האנדעלס־אויפטראגען ניט נאר צווישען בעזונדערע אינדוסטריע־צענטרען פון ענגלאנד, נאר אויך צווישען ענגלאנד און גאנץ אייראפא. עס האט זיך געבילדעט א בעדייטענדע גרופפע האנדווערקער, וועלכע האבען שוין געארבייט ניט פאר בעשטעלער נאר פאר די ווייטע מערק, וואס האבען זיך געעפענט אדאנק דער האנדעלס־ענטוויקלונג. פערשטעהט זיך, אז די קליינע האנדווערקער זענען ניט בכח זעלבסטשטענדיג אוועקצו־פיהרען זייערע פראדוקטען אין די ווייטע דייטשע אדער פראנצויזישע האנדעלס־שטעדט. צווישען זיי און די ווייטע אויסלענדישע מערק האט געמוזט זיין א פערמיטלער. דאס איז געווארען דער גרויסער קאפיטאליסט, דער אויפקויפער. אויף אזא אופן האט צווישען דעם האנד־ווערקער און פערברויכער אריינגעדרונגען א קלאס פערמיטלער, סוחרים.

וויבאלד ס'איז פארגעקומען אט דיזע ענדערונג, האט דער האנדווערקער, פערשטעהט זיך געמוזט פערלירען א טייל פון זיין זעלבסטשטענדיגקייט. די בעציהונגען פון אויפקויפער צו דעם פראדוצענט אליין זענען דיזעלבע, ווי פון אן' עקספלואטאטאר צום עקספלואטירטען: פון היינט אן בעקומט שוין ניט דער האנדווערקער

דעם גאַנצען ווערטה פון זיינע פּראָדוקטען, נאָר אַ טייל פון איהם. די שמאַנט נעמט אַראָב דער סוחר פאַר זיך. דאָס איז זיין האַנדעלס ריוח.

דער פאָלקאָמער אונטערגאַנג פון דער מיטעל-אַלטערליכער האַנדוועקעריי האָט זיך אָנגעהויבען אין דעם מאָמענט, ווען נעבען דעם קליין-בעטריעב איז אויסגעוואַקסען די גרויסע קאַפּיטאַליסטישע אינדוסטריע. אין ענגלאַנד איז דער פּראָצעס פאָרגעקומען אויף דעם פאָלגענדען אופן.

אין XIV-טען אונד אין XV-טען יאָהרהונדערט האָט זיך די ענגלישע וואָל-אינדוסטריע שטאַרק ענטוויקעלט; די ענגלישע געוואַנד האָט ניט געהאַט קיין שום קאָנקורענט אויף די אייראָפּעאישע מערק. אַדאַנק דער פערגרעסערטער נאָכפראַגע, איז דער פּרייז פון וואָל געשטיגען אַזוי הויך, אַז די ערדאייגענטימער האָט אַסך מעהר געלוינט צו האָדעווען שעפּסען איידער זייען תבואה. די ענגלישע לאָרדען האָבען טאַקע אָנגעהויבען פערקלענערען זייער אַקער-פעלר אין מאַכען פון זיי לאָנקעס פאַר די שעפּסען. זיך יאָגענדיג נאָך ריוח, האָבען די ענגלישע נוטהערציגע לאָרדען זיך פאַר קיין זאַך ניט אָבגעשטעלט. זיי האָבען אַראָבגעיאָגט זייערע אַרענדאַטאָרס פון די שטיקלעך ערד, אויף וועלכע זיי האָבען שוין אַזוי לאַנג געוואָהנט, זיי האָבען אָנגעווענדעט אַלע מיטלען כדי צוצונעמען ביי די שכנישע פויערים זייער ערדפערמעגען. דער רעזולטאַט פון דעם איז געוועזען, אַז אַ גרויסער שטח בעאַרבייטע פעלדער, וועלכע זענען געוועזען געדיכט בעפעלקערט מיט פויערים, זענען פערוויסטעט געוואָרען. די מענשען זענען פערשוואונדען געוואָרען און זייער אָרט האָבען פערנומען די שעפּסען. „די פריעדליכע שעפּסען", שרייבט איינער פון יענער צייט, „זענען געוואָרען ווילדע חיות, וועלכע פרעסען אויף די ענגלישע בעפעלקערונג",

וואוהין זשע איז אַהינגעקומען די אַרויסגעיאָגטע דאָרפישע בעפעלקערונג? פערשטעהט זיך, אַז פאַר איהר איז נאָר געבליבען דריי וועגען: 1) שטאַרבען פאַר הונגער, 2) ווערען נע ונד, לעבען פון נדבות, גנבות, אין גזלות, אָדער 3) פערקויפען די ביסעל כח דעם קאַפּיטאַליסט, אַלס לוין-אַרבייטער. דער ערשטער אויסוועג איז, פערשטעהט זיך, ניט אַזוי צוציהענד. וואָס אָנבעלאַנגט דעם אַנדערען וועג, האָבען אָבער די גרויזאַמע פערפאָלגונגען

פון דער רעגירונג, די טויזע:דער טויט=שטראָפען גיך אָבגענומען דעם חשק פון די פערוואָגעלטע פויערים צו זוכען אויף דעם אופן ברויט. הייסט דאָס, אַז זיי איז נאָר געבליעבען איין וועג, זוכען אַ פערדינסט, אַלס לוין-אַרבייטער. און ווירקליך, אַלע ענגלישע אינדוסטריעלע צענטרען זענען געוואָרען איבערגעפילט מיט הונגעריגע מענשען, וועלכע האָבען פאַרגעלייגט זייער אַרבייטסקראַפט פאַר דעם ניעדעריגסטען פרייז. פערשטעהט זיך, אַז די גרויסע קאַפּיטאַליסטען, די סוחרים, האָבען זיך גלייך בענוצט מיט אַזעלכע גינסטיגע אומשטענדען. אָנשטאַט אויפצוקויפען סחורה ביי דעם קליינעם האַנדווערקער, האָבען אַ סך אָנגעהויבען צו גרינדען אייגענע ווערקשטאַטען, בענוצענדיג זיך מיט דער שלעכטער ביליגער אַרבייטסקראַפט פון דער אַרויסגעיאָגטער, אַרבייטסלאָזער אַרמעע. אויף אַזאַ אופן איז צוזאַמען מיט די קליינע ווערקשטאַטען אויסגעוואַקסען גרויסע אונטערנעהמונגען פון די קאַפּיטאַליסטען—די מ אַ נ ו פ אַ ק ט ו ר (וואו מען האָט נאָך אַלץ געאַרבייט אָהן מאַשינען).

די קאָנקורענץ פון גרויסען קאַפּיטאַל האָט שטאַרק פאַרערגערט די לאַגע פון דער האַנדווערק. צוליעב דעם, וואָס דער אַרבייטס-לוין איז געוועזען אַזוי קליין און די פּראָדוקטיוויטעט פון דער אַרבייט אין די גרויסע אונטערנעהמונגען איז געווען פיל גרעסער, האָבען די קאַפּיטאַליסטען געקענט פערקויפען זייערע פּראָדוקטען אַסך ביליגער איידער די האַנדווערקער. צווישען די האַנדווערקער און די קאַפּיטאַליסטען ברעכט אויס אַ קאַמפּף: די האַנדווערקער פאָדערען מען זאָל בעגרענצען דעם אינדוסטריעלען קאַפּיטאַל; די קאַפּיטאַליסטען פאָדערען מען זאָל געבען דער אינדוסטריע פאָלע פרייהייט. נאָר אַזוי ווי די האַנדווערקער זענען נאָך דאַמאָלס געוועזען אַ וויכטיגע געזעלשאַפטליכע קראַפט, איז זיי כמעט איבעראַל געלונגען מנצח זיין אין דעם קאַמפּף: עליזאַוועטע'ס געזעץ פון 1562 אין ענגלאַנד אונד אַ גאַנצע רייהע בעשטימונגען אין אַנדערע לענדער האָבען פערבאָטען צו גרינדען גרויסע אונטערנעהמונגען אין די ערטער, וואו עס איז דאָ די האַנדווערקס-צעכען. באַלד אָבער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער נצחון איז געוועזען ניט קיין ווירקליכער. אמת טאַקע אַז די קאַפּיטאַליסטען האָבען נישט געקענט גרינדען מאַנופאַקטורען אין די שטעדט, וואו עס האָבען עקזיסטירט די צעכען, נאָר קיינער האָט זיי אָבער ניט

געשטערט גרינדען זייערע אונטערנעהמונגען אין די דערפער, קליינע שטעדטלעך, וואו קיין צעך-האנדווערקער זענען ניט געווען. און אפילו אין די גרויסע אינדוסטריעלע צענטרען איז אויך נאר געוועזען פערבאטען איינארדענען גרויסע אונטערנעהמונגען אויף דעם שטח פון שטארט; הינטערן שטאדט און אפילו נעבען איהר האבען די קאפיטאליסטען געהאט די פאלקאמע מעגליכקייט צו גרינדען מאנו-פאקטורען. די קאפיטאליסטען האבען טאקע אויסגענוצט אט די אלע מיטלען.

קליינע דערפלעך זענען געווארען גרויסע מיטעל-פונקטען פון דער קאפיטאליסטישער פראדוקציאן. זייערע קאנקורענטען — די צענטרען פון דער צעכען-האנדווערקער-פראדוקציאן זענען געווארען פערוויסט. וויטער אזעלכע שטעדט, ווי לאנדאן אין ענגלאנד, פאריז אין פראנקרייך, וועלכע האבען געשפיעלט זעהר א וויכטיגע ראלע אין האנדעל, זענען געווארען ארומגעצוימט מיט א גאנצער רייהע זאגענאנטע פארשטעדט. די פארשטעדט, זיך געפינענדיג הינטערן שטאדט, זענען געוועזען פריי פון די צעך-סטאטוטען, און זיי זענען טאקע געוועזען איבערגעפילט מיט גרויסע אינדוסטריעלע איינריכטונגען. די בעפעלקערונג פון אט די פארשטעדט זענען בעשטאנען כמעט בלויז פון לוין-ארבייטער.

אויף וויפיעל עס האט זיך פערגרעסערט די גרויסע אינדוס-טריע, אויף אזוויפיעל איז אויך אויסגעוואקסען די מאכט פון די קאפיטאליסטען, און די רעגירונגען האבען זיך אנגעהויבען צו מאכען ניט וויסענדיג דערפון, וואס די גרויסע אונטערנעהמער האבען עובר געווען די צעך-סטאטוטען. פון דער אנדער זייט וויטער, די האנדווערקער-מייסטער אליין, האבען אויך געטראכט צו ווערען קאפיטאליסטען און האבען בעגרענצט פאר די געהילפע די מעג-ליכקייט צו ווערען מייסטערס. אזוי אין ענגלאנד אין סוף פון 16-טען יאהרהונדערט האט נאר אפערמעגליכען מייסטערס א זוהן געקענט ווערען אליין א מייסטער. אויף אזא אופן איז ביסלעכווייז אויסגע-וואקסען דער אבגרונד צווישען די מייסטערס און זייערע געהילפע: די מייסטערס זענען אלץ מעהר געווארען גרויסע אונטערנעהמער — די געהילפע און די לעהר-איינגלעך זענען אראב צו דער מדרגה פון פשוטע לוין-ארבייטער.

א גרויסער טייל פרייע האנדווערקער זענען ענדליך אין גאנצען

אומגעקומען אונטער די קלעפ פון קאַפּיטאַל. גרויסע גרופּפּען האַנדווערקער זענען שוין פון לאַנגע צייטען געוועזען אָבהענגיג פון האַנדעלס=קאַפּיטאַל, און אַדאַנק דער קאָנקורענץ פון דער גרויס=אינדוסטריע האָט דיזע אָבהענגיקייט צוגענומען ביי די מייסטערס יעדע זעלבסטשטענדיגקייט. די פרייע האַנדווערקער זענען געוואָרען אַרבייטער פון דער „הויז־אינדוסטריע".

„הויז=אינדוסטריע" הייסט אַזאַ מין אַרט קאַפּיטאַליסטישע פּראָדוקציאָן, ביי וועלכער דער אַרבייטער אַרבייט ביי זיך אין שטוב מיט זיינע אייגענע געצייג: ער בעקומט נאָר רויהע מאַטע=ריאַלען פון דעם אויפקויפער, וועלכער נעהמט ביי איהם צו די אויסגעאַרבייטע פּראָדוקטען. אָט צו אַזאַ לאַגע פון „הויז=אַרבייטער" איז געקומען אין אָנהויב פון XVIII־טען יאָהרהונדערט אַ גרויסער צאָהל פון די געוועזענע זעלבסטשטענדיגע ענגלישע מייסטערס. הויפּטזעכליך קען מען דאָס זאָגען וועגען די אַרבייטער פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע*).

די אַריינפיהרונג פון מאַשינען אין דער גרויס=אינדוסטריע, וועלכע האָט שטאַרק פערגרעסערט די פּראָדוקטיוויטעט פון דער אַרבייט, האָט פערענדיגט דעם זיעג פון דעם אינדוסטריעלען קאַפּיטאַל איבער דער זעלבסטשטענדיגער האַנדווערקעריי.

דער גרעסטער טייל פון יענע מאַשינען, וועלכע זענען געווען בעזאָנדערס וויכטיג פאַר די אינדוסטריע, זענען ערפונדען געוואָרען אין XVIII־טען יאָהרהונדערט. דעריבער איז דיזער יאָהרהונדערט געוועזען הויפּטזעכליך אַ יאָהרהונדערט פון דער אינדוסטריעלער איבערקעהרעניש.

כדי צו בעווייזען מיט וואָס פאַר אַ גיכקייט און קראַפט ס'איז פאָרגעקומען די אינדוסטריעלע איבערקעהרעניש אין XVIII־טען יאָהרהונדערט, וועלען מיר אויספאָרשען איהר גאַנג אין דער ליין=אינדוסטריע אין ענגלאַנד.

אין אָנהויב XVIII־טען יאָהרהונדערט האָבען די שפּינער און וועבער נאָך געאַרבייט ביי זיך אין דער היים און, ווי געוועהנליך, אויך געהאַט דעריבער אַ שטיקעל ערד. קיין זעלבסטשטענדיגע אַרבייטער זענען זיי שוין אָבער פאָרט ניט געוועזען; זיי זענען נאָר

*) טעקסטיל-אינדוסטריע רופט זיך יעדע אינדוסט־יע, וואו מען שפּינט אָי. וועבט וועלכע ניט איז פעדעס, גאַנץ גלייך צי פון וואָל, צי פון פלאַקס אדער בוימ־יואָל.

געוועזען ארבייטער פון דער „הויז אינדוסטריע', אדער, ווי מען רופט דאס ביי אונז „קוסטארעס".

אין יאהר 1741 האט או א ייט ערפונדען א שפין־מאשין, ער האט אויסגעבויט א פאבריק, נאר גיך בדלות געווארען.

אין יאהר 1769 האט א ר ק ר י ט ארייגגענומען אין די הענד או א י ט'ס ערפינדונג, האט איינגעריכטעט אין נ א ט י נ ג־ה א ם אנ'אונטערנעהמונג, וועלכע איז אין גיכען אונגעהויער אויסגעוואקסען.

אין פערלויף פון צוואנציג יאהר איז אין ענגלאנד שוין געוועזען 143 בוימוואל־שפינעריי'ען, מיט האנד־שפינעריי האט מען זיך אינגאנצען אויפגעהערט צו בענוצען.

די וועבעריי איז נאך געבליבען א האנד־ארבייט ביז אין אנהויב XIX־טען יאהרהונדערט. נאר שוין פון 1813, ווען ה א ר א ק ס האט געמאכט וויכטיגע אויסבעסערונגען אין דעם מעכאנישען וועבשטוהל, וואס ק א ר ט ר א ט האט ערפונדען, האט די האנדוועבעריי אלץ מעהר אבגעטראטען איהר ארט דער מאשין־וועבעריי.

הייסט דאס, אז ביז דער צווייטער העלפט XVIII־טען יאהרהונדערט איז אין ענגלענד ניט געוועזען קיין שום בוימוואל־שפינעריי און בוימוואל־וועבעריי־פאבריק. גאנצע מיליאנען ארבייטער האבען זיך פערנומען מיט שפינעריי און וועבעריי ביי זיך צו הויז.

אין אנהויב XIX־טען יאהרהונדערט בעגעגנען מיר שוין ניט קיין שום האנד־שפינעריי, און האנדוועבער געפינען מיר א גאנץ קליינע צאהל.

וואס איז זשע געווארען מיט די מיליאנען הויז־ארבייטער? וואס פאר א איינדרוק האט אויף זיי געמאכט די דאזיגע איבערקעהרעניש?

א קליינער צאל פון די פריהערדיגע הויז־ארבייטער האט געפונען ארבייט אין די נייע פאבריקען. וואס ס'איז אנבעלאנגט דער אונגעהויערער מאססע, וועלכע איז געבליבען אהן ארבייט, איז וועגען זיי גיט אונז די ענגלישע רעגירונג אליין קלארע ציפער. אין אנהויב XIX־טען יאהרהונדערט האט דער אסט־אינדישער גענעראל־גובערנאטאר געשריבען אין זיינעם א בעריכט: „די פעלדער פון אינדיען זענען בעדעקט מיט די ביינער פון די וועבער", וועלכע די פאבריקען האבען ארויסגעווארפען אויפ'ן גאס. אין דער אייגענער

צײַט זֶענֶען אִין עֶנגלֶענד אַלײן, לוֹיט אָפִיצִיעֶלֶע ידיעות, אַנ׳עֶרךְ 900.000 אַרבײַטעֶר פּשוט אוֹיסגֶעגאַנגעֶן פאַר הוּנגעֶר; זײַ האָבּעֶן נִיט ווִילֶענדיג אָבּגעֶטראָטעֶן זײערֶר אָרט די נײַגעֶבּאָרעֶנעֶ ווֶעבּ־מאַשִׁינעֶן פוּן קאַרטרײַט=האָרראַקס. פוּן דעֶם קעֶן מעֶן שוֹין זֶעהעֶן, וואָס פאַר אַ שרֶעקלִיכעֶן חורבן עֶס האָט אָנגעֶמאַכט די אִינדוּסטרִי=עֶלֶע אִיבּעֶרקעֶהרֶנִיש אִין XVIII־טעֶן יאָהרהוּנדעֶרט. בּלוֹיז אִין דעֶר לײַן=אִינדוּסטריעֶ אוּן נאָר אִין עֶנגלאַנד אַלײן האָט די אִינדוּסטרִיעֶלֶע אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אוּמגעֶבּראַכט אַסךְ מעֶהר מעֶנשלִיכעֶ לעֶבּעֶנס, אֵיידעֶר וועֶלכעֶ נִיט אִיז פוּן די שרֶעקלִיכסטעֶ אוּן בּלוּטִיגסטעֶ מלחמות, וואָס זֶענֶען ווען ס׳אִיז פאָרגעֶקוּמעֶן פוּן מאמאַעֶוו׳ס הריגה בּיז נאַפּאָלעֶאָן דעֶם 1=טעֶנס אָנפאַל פוּן יאָהר 1812. דעֶר אִיבּעֶרגאַנג פוּן קלײַנבּעֶטריעבּ צוּ גרוֹיס=אִינדוּסטריעֶ האָט געֶקאָסט די אַרבּײַטעֶר אַסךְ מעֶהר קרבּנות, ווי די גרוֹיזאַמסטעֶ מלחמות. ווען די העֶלדעֶן פוּן דעֶר „עֶרשטעֶר קאַפּיטאַל=אָנזאַמלוּנג“ —די עֶנגלִישעֶ לאָרדעֶן אוּן רִיעזעֶן פוּן דעֶר אִינדוּסטרִיעֶלעֶר אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אִין XVIII=טעֶן יאָהרהוּנדעֶרט, וואָלטעֶן געֶוואָלט צוּזאַמעֶנלײגעֶן אָט די אַרבּײַטעֶר אוּן פּוֹיעֶרִים, וועֶלכעֶ האָבּעֶן אוֹיסגעֶבּעֶט מִיט זײערֶע טוֹיטעֶ קעֶרפּעֶרס דעֶם וועֶג פוּן זײעֶר טרִיאוּמפאַלעֶן גאַנג, וואָלט אוֹיסגעֶוואַקסעֶן אַזאַ הוֹיכעֶר בּאַרג, געֶגעֶן וועֶלכעֶן די בּעֶוואוּסטעֶ פּירַאַמידעֶן פוּן טאַמעֶרלאַנעֶן, וואָלטעֶן אוֹיסגעֶזעֶהן ווי קלײַנטשִׁינקעֶ קאַרלִיקעֶס.

II.

די אִינדוּסטרִיעֶלֶע אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש אִין XVIII-טען יאָהר־הוּנדעֶרט.

די עֶנגלִישעֶ אַרבּײַטעֶר=פעֶראײנעֶן זֶענֶען אַרוֹיסגעֶרוּפעֶן געֶוואָרעֶן דוּרךְ דעֶר זאָגעֶנאַנטעֶר „אִינדוּסטרִיעֶלעֶר אִיבּעֶרקעֶהרעֶנִיש“ אִין XIII-טעֶן יאָהר=הוּנדעֶרט. די מאָדעֶרנעֶ אַרבּײַטעֶר־בּעֶוועֶגוּנג אִיז אִיבּעֶרהוֹיפּט אוֹיסגעֶוואַקסעֶן אִין דעֶר עֶפּאָכעֶ, ווען דעֶר קלײַנעֶר פּראָדוּצעֶנט האָט צוּלִיעבּ דעֶר עֶנטווִיקלוּנג פוּן דעֶר גרוֹיס=אִינדוּסטרִיעֶ פעֶרלאָרעֶן זײַנעֶ אַרבּײַטס=געֶצײַג, אוֹיפגעֶהעֶרט צוּ זײַן בּעל=הבּית אוֹיף די מאַטעֶריאַלעֶן אוּן זײַנעֶ אוֹיסגעֶאַרבּײַטעֶ פּראָדוּקטעֶן אוּן האָט דעֶרִיבּעֶר געֶמוּזט ווערעֶן אַנאָרעֶמעֶר פּראָלעֶטאַריעֶר, וועֶלכעֶר פעֶרקוֹיפט זײַן אַרבּײַטס=קראַפט דעֶם קאַפּיטאַלִיסט. אִינדוּסטרִיעֶלעֶ

איבערקעהרעניש רופען מיר דעריבער אָן יענע ווירטשאַפטליכע איבערקעהרעניש, וועלכע האָט אָבגעשאַפט דעם קליינעם זעלבסטשטענדיגען האַנדווערקער פון דער אַלטער גוטער צייט און האָט בעשאַפען צוויי געגענזעצליכע קלאַסען: אַ קלאַסס קאַפּיטאַליסטען — עקספּלואַטאַטאָרס, אייגענטימער פון די אַרבייטס־געצייג פון איין זייט, און אַ קלאַסס אָרעמע פּראָלעטאַריער — פון דער אַנדער זייט.

אַם שאַרפסטען און שנעלסטען איז דיזע איבערקעהרעניש פאָרגעקומען אין XIII-טען יאָהר־הונדערט; דעריבער הויבט מען אָן צו רעכענען די אינדוסטריעלע איבערקעהרעניש פון אָט דעם יאָהרהונדערט. מען דאַרף אָבער בעמערקען, אַז דער איבערגאַנג פון דער מיטעל־אַלטערליכער האַנדווערקעריי צו דער נייעסטער גרויס־אינדוסטריע האָט זיך אין גרעסטען טהייל פון די אייראָפּאַישע לענדער אָנגעהויבען אַ סך פריהער פאַר דעם XVIII-טען יאָהר־הונדערט (אין ענגלאַנד, למשל, האָט דאָס זיך אָנגעהויבען אין XIV-טען יאָהרהונדערט) און געענדיגט האָט זי זיך נאָך נישט אַפילו יעצט אויך. דער XVIII-טער יאָהרהונדערט האָט פערדינט דעם נאָמען פון אַ „יאָהר־הונדערט פון דער אינדוסטריעלער רעוואָלוציע", ניט דערפאַר, ווייל ער האָט אין גאַנצען פערניכטעט די אַלטע אינדוסטריעלע אָרדנונג, נאָר דערפאַר ווייל ער איז געוועזען דער ווענדונג־פּונקט אין קאַמפף פון דער האַנדווערקעריי מיט דער גרויס אינדוסטריע. ביז דעם XVIII-טען יאָהרהונדערט האָט די האַנדווערקעריי געהערשט אין לעבען פון אַלע אייראָפּייאישע שטעדט, נאָך איהם אָבער האָט זיך איהר ראָלע געענדיגט און געענדיגט אויף אייביג.

וואָס איז אַזוינס געוועזען די מיטעל־אַלטערליכע האַנדווערקעריי, דורך וועלכע סבות איז זי פערשוואונדען געוואָרען, אָבטרעטענדיג איהר אָרט דער קאַפּיטאַליסטישער אינדוסטריע פון דער נייער צייט?

דער קלאַסס מיטעל־אַלטערליכע האַנדווערקער איז צוטהיילט געוועזען אויף דריי שיכטען: מייסטער׳ס, געהילפע און לעהר־אינגלעך.

דער מייסטער איז אין דער זעלבער צייט געווען אי אַנ׳אַרבייטער, אי אַנ׳אונטערנעהמער. די רויע מאַטעריאַלען, די ווערקשטאַט, די אַרבייטס־געצייג זענען געוועזען דאָס אייגענטום פון מייסטער און ממילא האָט אויך צו איהם געהערט דער פּראָדוקט

פון דער אַרבּייט. נאָר דאָס אייגענטום איז געווען ניט אַזוי גרויס, אַז דער מייסטער זאָל קענען לעבען פון דער עקספּלואַטאַציע פון לוין־אַרבּייט; ער האָט דערבּיי אויך גענומען אַרבּייטען צוזאַמען מיט זיינע עטליכע מיטהעלפער. דאָס הייסט, אַז דער מייסטער, זייענדיג פריי פון יעדער אויסערליכער עקספּלואַטאַציע, האָט אַליין ניט געקענט ווערען קיין עקספּלואַטאַטאָר אין אמת'ען זין פון וואָרט. ניט זייענדיג ניט קיין קאַפּיטאַליסט און ניט קיין פּראָלעטאַריער ענטהאַלט ער אין זיך דאָס קערנדעל פון ביידע קלאַסען. פון איהם קען אויסוואַקסען אי אַ קאַפּיטאַליסט, אי אַ פּראָלעטאַריער. עס ווענדט זיך נאָר אָן דעם, אויף וואָס פאַר אַ באָדען עס פאַלט דאָס קערנדעל.

דער מיטעל־אַלטערליכער האַנדווערקער אַרבּייט ניט פאַר אַ ווייטען אונבּעקאַנטען מאַרק, נאָר פאַר אַ בּעשטימטען קרייז בּעשטעלער, וועלכע ער קען אַליין פערזענליך. דיזער אומשטאַנד איז זעהר וויכטיג. נאָכפאָרשען נאָך די ענדערונגען, וועלכע קומען פאָר אויף דעם ווייטען מאַרק, גאַנצע חדשים וואַרטען ביז עס וועט זיך פערגרעסערען די נאָכפראַגע אויף זיינע סחורה איז דער קליינער האַנדווערקער ניט בכח, דען ער האָט ניט דעם נויטיגען געלד־פאָררעט דערצו. קומט אויס, אַז ווען דער האַנד־ווערקער וואָלט בּעדאַרפען אַרבּייטען פיר דעם מאַרק, וואָלט ער יעדער מינוט געשטאַנען אין געפאַהר צו ווערען בדיל־דל. פערקערט אָבער, ווען ער האָט אַ בּעשטימטע צאָל קונים, וועלכע שאַפען אַ שטענדיגע נאָכפראַגע אויף זיינע פּראָדוקטען, איז זיין לאַגע אַ סך פעסטער און זיכערער.

יעדער האַנדווערקער, איידער ער איז געוואָרען אַ מייסטער, האָט ער געמוזט דורכגעהן די מדרגה פון אַ „לעהר־איינגעל' און פון אַ „געהילף'. יעדער לעהר־איינגעל וויטער האָט געהאַט די מעגליכקייט, נאָך דעם ווי ער האָט געענדיגט די גאַנצע לעהר־צייט, צו ווערען אַ געהילף, און, אָבּאַרבּייטענדיג אַ געוויסע צייט ביי פערשיעדענע מייסטערס האָט יעדער געהילף גע־אַט דאָס רעכט אָבצוגעבען עקזאַמען און ווערען אַ זעלבסטשטענדיגער מייסטער. די לעהר־איינגלעך און געהילפע האָבען אַזאַ אפן ניט געבּילדעט קיין זעלבסטשטענדיגע און אָבגעזונדערטע קלאַסען; זיי האָבען זיך נאָר געפונען אין אַנ'איבערגאַנגס־שטופע צו דער

מדרגה—מייסטער. די צעך=סטאַטוטען און די רעגירונגס=געזעצען האָבען זיך זעהר בעזאָרגט וועגען דעם, אַז יעדער געהילף און יעדער לעהר=אינגעל זאָל באמת קענען ערדייכען די מדרגה פון אַ זעלבסטשטענדיגען מייסטער.

ווען אַ מייסטער וואָלט צופעליג אָנגעזאַמעלט אַזוי פיעל געלד, וועלכע גיט די מעגליכקייט צו ווערען אַ קאַפּיטאַליסט, וואָלט אַזאַ אומוואַנדלונג ניט געקענט פאָרקומען, דען, לויט די מיטעל=אַלטערליכע געזעצען, האָט איין מייסטער ניט געטאָרט האָבען מעהר ווי צוויי, דריי געהילפע און עטליכע לעהר=אינגלעך. (אין ענגלאַנד לויט דעם געזעץ פון עליזאַבעטאַ פון יאָהר 1562=טען האָט יעדער מייסטער געמוזט האָבען איף יעדע דריי לעהר=אינגלעך איין געהילף). די אינטערעסען פון געהילפע אונד לעהר=אינגלעך כל זמן זיי זענען נאָך געוועזען אין דעם איבערגאַנגס=צושטאַנד, זענען אויך פערטהיידיגט געוואָרען דורך די מיטעל=אַלטער געזעצען. דער מייסטער האָט געמוזט שפּייזען דעם געהילף פון זיין טיש, דער אַרבייטס=טאָג איז געוואָרען בעגרענצט. (אין ענגלאַנד האָט דער אַרבייטס=טאָג זומער=צייט ניט געטאָרט זיין לענגער, ווי 12 שעה, ווינטער ניט מעהרער פון דער זונאויפגאַנג ביז זונ=אונטערגאַנג). די שכירות פון געהילף איז אויך ניט געווען אָבהענגיג פון מייסטערס ווילקיר. לויט די מיטעל=אַלטערליכע סטאַטוטען האָט יעדערער נעהאַט דאָס רעכט צו פאָדערען אַ „גערעכטען" לוין, און די פרידענס=ריכטער האָבען בעדאַרפט בעשטימען די נאָרם פון דיזען „גערעכטען" לוין.

.III

די ענטשטעהונג פון די אַרבייטער פעראיינען.

דער געגענזאַץ פון די קלאַסען=אינטערעסען וואַקסט אויס נאָך איידער עס הויבט זיך אָן די מאַשין=אינדוסטריע. נאָך אין פעריאָד פון דער האַנדווערקער=פּראָדוקציאָן איז אויך שוין פאָר=געקומען, ווי מיר האָבען געזעהן, די צוטיילונג פון האַנדווערקער אויף בעל=בתים און אַרבייטער, וועלכע האָבען שוין ניט געהאַט קיין שום האָפנונג צו ווערען זעלבסטשטענדיגע אונטערנעהמער. פון דער צייט, ווי צו ווערען אַ מייסטער איז געוואָרען מעגליך

נאָר פּאַר די קינדער און קרובים פון די מײַסטערס, הויבען זיך
אָן אָנצוזאַמלען גרויסע קאַפּיטאַלען אין די הענד פון די מײַסטערס,
און דאָס ווידער פערגרעסערט דעם אָבגרונד צווישען דעם בעל־
הבית—דעם מײַסטער און דעם אַרבײַטער דעם געהילף.

אין דער עפּאָכע, ווען עס וואַקסט אויס די וואַנד צווישען דעם
זעלבסטשטענדיגען מײַסטער און לוין־אַרבײַטער, וואַקסט אויך אויס די
אַרגאַניזירטע אַרבײַטער־בעוועגונג אַזוי אין שנײַדער־פאַך האָבען און
XVIII־טען יאָהרהונדערט געקענט ווערען מײַסטערס נאָר די אַרבײַ־
טער, וועלכע האָבען געהערט צו אַ גאַנץ קלײַנע גרופּפּע צושנײַדער;
די גאַנצע איבעריגע אַרבײַטער־מאַססע האָט נישט געקענט אפילו
האָפען אַמאָל ערגרײַכען די מדרגה פון זעלבסטשטענדיגע פּראָדו־
צענטען. גאָר טיעף איז געוועזען דער אָבגרונד צווישען די מײַסטער
און געהילפע און די שנײַדערײַ. ווערקשטאַטען, וועלכע האָבען
געאַרבײַט פאַר די פערמעגליכע בעפעלקערונג פון לאָנדאָן. צו דיזער
אַרבײַט האָט מען געמוזט האָבען אַ היבשען קאַפּיטאַל. און טאַקע
אין יאָהר 1720־טען האָבען די לאָנדאָנער שנײַדער־מײַסטערס זיך
בעקלאָגט אין פּאַרלאַמענט, אַז אַנ׳ערך פון 7000 געהילפע האָבען
געגרינדעט אַ אונגעזעצליכען פעראיין מיט דעם ציעל צו פערגרעסע־
רען דעם אַרבײַטס־לוין און צו פערקלענערען דעם אַרבײַטס־טאָג.
דער פּאַרלאַמענט האָט בעפרידיגט די בקשה פון די מײַסטערס;
מען האָט בעשטימט די העכסטע נאָרם אַרבײַטס־לוין און מען האָט
געזעצליך פערבאָטען אַריבערצושטײַגען די נאָרם. עס זענען אויך
פערבאָטען געוואָרען אַלערלײַ אַרבײַטער־אָרגאַניזאַציעס, נאָר די
שנײַדער־געהילפע זענען געוועזען אַזוי שטאַרק, אַז ניט קוקענדיג
אויף אַלע פערבאָטען, האָט זײַער אָרגאַניזאַציע ווײַטער עקזיסטירט
און זאָגאַר פערברײַטעט איהר טהעטיגקײַט. אין יאָהר 1810 האָט
אַיין מײַסטער ערקלערט דער פּאַרלאַמענטס־קאָמיססיע, אַז דער
שנײַדער־פערבאַנד עקזיסטירט שוין כסדר אין אַ משך פון הונדערט
יאָהר.

נאָך אַ בײַשפּיעל וועגען די שטאַרקײַט פון די אַרבײַטער אָר־
גאַניזאַציעס אין אָנפאַנג פון XVIII־טען יאָהרהונדערט האָבען מיר
אין דעם אַרבײַטער־פעראיין פון וואָל־מאַנופאַקטורען אין מערב־
ענגלאַנד. די וואָל־אינדוסטריע אין דעם געגענד האָט געטראָגען
דעם כאַראַקטער פון הויז־אינדוסטריע, נאָר אין עטליכע אָבטײַלונגען

פִין דֶער אִינדוּסטרִיֶע הָאט עֶקזִיסטִירט מַאשִין=אַרבַּייט. *) נָאר אַלֶענפַאלס אִיז פוּן זֶעלבּסטשטֶענדִיגֶע קלֵיינֶע הַאנדווֶערקֶער אוּן דֶער וואָל פּראָדוּקצִיאָן שוין קַיין זכר נִיט גֶעבּלִיבּעֶן: אויף אַזאַ אוֹפן אִיז שוין דאָ אויךְ גרֵייט גֶעווֶעזֶען דֶער בּאָדֶען פַאר אַנ'אַרבּייטֶער=פֶער=אֵיין צוֹלִיעֶבּ דֶעם, וואָס דִי אוּנטֶערנֶעהמֶער זֶענֶען גֶעווֶעזֶען אִין גַאנ=צֶען אָבּגֶעטֵיילט פוּן דִי אַרבַּייטֶער, אוּן וואָס דִי עֶרשטֶע הָאבּעֶן שוין פֶערמֶעגֶנט אַ הִיבּשֶען קַאפִּיטַאל. ווִי עֶס ווַייזט אוֹיס, הָאט דֶער אַרבַּייטֶער פֶערבַּאנד פוּן דֶער גֶעווַאנד־אִינדוּסטרִיֶע גֶעאַרבַּייט זֶעהר עֶנֶערגִיש. אִין דִי פַּארלַאמֶענטַארִישֶע בּעֶרִיכטֶען פוּן יאָהר 1717 גֶעפִינֶען מִיר אַסךְ טענות גֶעגֶען דִי ווֶעבֶּער פוּן סאָמֶערסֶעטשִיר אוּן דֶעווֹאָנשִיר, ווֶעלכֶע הָאבֶּען זִיךְ פֶערֵאיינִיגט אִין אַ קלוּבּ פוּן עֶטלִיכֶע טויזֶענד „בּוּנטאָווששִׁיקֶעס“. הָאפֶענדִיג צוּ פֶערשטִיקֶען דֶעם פֶערֵאיין מִיט דֶער קראַפט פוּן קֶענִיגלִיכֶען אויטאָרִיטֶעט הָאט דֶער פַּארלַאמֶענט אִין יאָהר 1718 גֶעצווּאוּנגֶען דֶעם קֶענִיג אַרוֹיסצוּלָאזֶען אַ שַארפֶע פּראָקלַאמַאצִיֶע, ווֶעלכֶע אִיז פוּל מִיט צאָרן גֶעגֶען דִי „אוּנגֶעזֶעצלִיכֶע קלוּבּעֶן אוּן פֶערֵאיינֶען, ווֶעלכֶע טרֶעטֶען פֶערבּרֶעכֶע=רִישׁ אַרוֹיס גֶעגֶען גֶעזֶעץ אוּן רֶעגִירוּנג, ווִי אַ בַּאנדֶע פֶערשווֶערֶער אוּן נֶעמֶען זִיךְ דאָס רֶעכט צוּ קאָמַאנדֶעווֶען אִין דֶער הַאנדווֶערקֶערַיי“ אוּן אַזוֹ. אִין דִי פַּארלַאמֶענטַארִישֶע בּעֶרִיכטֶען פוּן 1723 אוּן 1725=טֶען יאָהר גֶעפִינֶען מִיר ווַייטֶער טענות גֶעגֶען דִי גֶעווַאנד=אַרבַּייטֶער=פֶערֵאיינֶען. דִיזֶע פֶערֵאיינֶען הָאבֶּען כסדר עֶקזִיסטִירט אִין משךְ פוּן גַאנצֶען XVIII־טֶען יאָהרהוּנדֶערט. זֵיי זֶענֶען נָאר פֶערשווּאוּנדֶען גֶעווֹארֶען אִין אָנהוֹיבּ XIX־טֶען יאָהרהוּנדֶערט, ווֶען דִי מַאנסלֵייט זֶענֶען אַרוֹיסגֶעשטוֹיסֶען גֶעווֹארֶען פוּן דִי ווֶעבּ=ווֶערקשטַאטֶען דוּרךְ דִי פרוֹיעֶן.

דִי פֶערֵאיינֶען פוּן דִי שנֵיידֶער אוּן גֶעווַאנד=אַרבַּייטֶער אִין אָנהוֹיבּ XVIII־טֶען יאָהר=הוּנדֶערט בֶּעווַייזֶען בֶּעשֵיינפֶערלִיךְ, אַז דִי אַרבַּייטֶער=בֶּעוֶועגוּנג הָאט גֶעקֶענט אויס=ווַאקסֶען נָאךְ אֵיידֶער מֶען

*) דִי רוֹיע מַאטֶערִיאַל פלֶעגט מֶען גֶעבֶּען אֵיין גרוֹיסֶע אַרבַּייטֶער, ווֶעלכֶע הָאבֶּען גֶעאַרבַּייט בַּיי זִיךְ צוּ הוֹיז. דִי אוֹיסגֶעשפִּינֶטֶע מַאטֶערִיאַל פלֶעגט מֶען אִיבֶּערגֶעבֶּען דֶעם ווֶעבֶּער, ווֶעלכֶע פלֶעגֶען אויךְ, ווִי דִי שפִּינֶער, אַרבַּייטֶען בַּיי זִיךְ אִין דֶער הֵיים. דִי גֶעווַאנד פלֶעגט מֶען אָבּשִיקֶען אויפ'ן פַאבּרִיק, וואוּ מֶען פלֶעגט זִי סֶעטבֶּעפֶע ווֶען קרֶעמפּלֶען) אוּן נָאכהֶער ווַייטֶער אִיבֶּערגֶעבֶּען הַאנד־אַרבַּייטֶער, ווֶעלכֶע פלֶעגֶען זִי פֶערֶענדִיגֶען אוּן אִיהר צוּ גֶעבֶּען אִיהר לֶעצטֶען גֶעשטַאלט.

האָט אײנגעפיהרט מאַשינען. אין דער געוואַנד=אינדוסטריע און איבערהויפט אין דעם שנײדער=פאַך זענען אַ מאַססע אַרבײטער געוועזען פערנומען מיט האַנד־אַרבײט, און אויב די אַרבײטער האָבען דאָך געקענט אויסאַרבײטען אַ שטאַרקע אָרגאַניזאַציע, ליעגט די סבה דערפון אין דעם, וואָס די אײגענטימער פון די אונטער=נעהמינגען זענען אויך אין גאַנצען אָבגעטײלט געוואָרען פון דעם קלאַסס אַרבײטער, און דער אַרבײטער האָט נישט געהאַט קײן שום מעגליכקײט צו עררײכען די מדרגה פון אַ זעלבסטשטענדיגען אונטער=נעהמער. אַז דאָס איז באמת אַזוי געוועזען, אַז די אַרבײטער=בע=וועגונג איז פעסט פערבונדען מיט דער ענטש־עהלונג פון קלאַססען=ווידערשפּריכען, זעהען מיר שוין פון דעם, אַז אין די אינדוסטריע=צווײַגען, אין וועלכע עס האָט נאָך אין גאַנצען עקזיסטירט דער מיטעל אַלטערליכער האַנדווערקער=כאַראַקטער, זענען ניט אויס=געוואַקסען קײן שום אַרבײטער=פעראײנען.

אין אַ העכסט געדריקטער לאַגע האָבען זיך למשל געפונען די ענגלישע שפּולקע־מאַכער און שוסטער, און פונדעסטוועגען בעמערקען מיר נישט קײן שום פּראָבע פון אַן אָרגאַניזירטען קאַמפּף פאַר בעסערע לעבענס=בעדינגונגען. די סבה דערפון איז גאָר פּשוט: די שפּולקע=מאַכער און שוסטער זענען געבליעבען זעלבסטשטענדיגע קלײנע האַנדווערקער. אויב אַזוי, אויב די אַרבײטער=בעוועגונג וואַקסט אויס נאָך אײדער מען הויבט אָן זיך צו בענוצען מיט מאַ=שינען, קען שוין גאָר קײן ספק ניט זײן אַז די מאַשין, וועלכע צווינגט דעם אַרבײטער איבערגעהן פון זײן שטוב אין דער פאַבריק פון קאַפּי־אַליסט, האָט נאָך מעהר פערשאַרפט דעם קלאַססען=האַס און האָט דעריבער געדינט אַלס אַ מעכטיגע טרײב=קראַפט פאַר די ענ־וויקלונג פון די אַרבײטער=פעראײנען. דאָס בעווײזען אונז שוין די פּשוטע פאַקטען: אין יאָרקשיר, וואו עס האָבען ניט עקזיסטירט קײן שום אַרבײטער=אָרגאַניזאַציעס אין דער צײט פון האַנד=אַרבײט, איז אין יאָהר 1794, צוזאַמען מיט דער אַרײנפיהרונג פון מאַשינען, אויך געגרינדעט געוואָרען אַ געוואַנד־אַרבײטער=פער=באַנד. די ענטוויקלונג פון דער פאַבריק=סיסטעם אין דער בוים=וואָל=שפּינערײ האָט אַרויסגערופען דעם פעראײן פון די בוימוואָל=שפּינער אין 1780-טען יאָהר.

די מאַשין=אינדוסטריע האָט אַ גאַנצע רײהע אײגענשאַפטען,

זועלכע רופען אַרויס אין לעבען רעגעלמעסיג פונקציאָנירענדע אַר=
בייטער=אָרגאַניזאַציעס. דאָס אַליין, וואָס אַסך אַרבייטער נעמען זיך
צוזאַמען אין איין פאַבריק=געביידע, פערלייכטערט בעדייטענד די
גרינדונג פון אַרבייטער=פעראיינען. אויסערדעם, ביי דער האַנד=
אַרבייט און איבערהויפּט ביי דער סיסטעם פון הויז־אינדוסטריע
האָט דער אַרבייטער נאָך אַ שאָטען פון זעלבסטשטענדיגקייט: ער
האָט נאָך וואָסערע ניט איז איינענע אַרבייטס=געצייג, אַמאָל נאָך
אַ הייזעל און אפשר אַ שטיקעל ערד אויך. דאָס שטיקעל איינענ=
טהום, אמת, שטעלט איהם ניט אין אַ בעסערע לאַגע אים פער=
גלייך מיט דעם ווירקליכען פּראָלעטאַריער; דערפאַר אָבער שטיצט
דיעס איינענטהום אין איהם די האָפנונג, אַז ער וועט זיך מיט
זיינע איינענע כחות דערשלאָגען צו דער לאַגע פון אַ זעלבסטשטענ=
דיגען פּראָדוצענט. דער אמת׳ער פּראָלעטאַריער פון דער פאַבריק=
אינדוסטריע געפינט זיך אין אַ גאַנץ אַנדערער לאַגע; ער האָט שוין
פערלאָרען די האָפנונג צו ווערען אַ קאַפּיטאַליסט. ער זעהט קלאָהר,
אַז ער קען זיך ניט אַרויסרייסען פון די פּראָלעטאַריער־רייהען.

דערמיט איז די ראָלע פון די מאַשינען אין דער געשיכטע
פון דער אַרבייטער=בעוועגונג נאָך ניט געענדיגט. די בעדייטענדסטע
ווירקונג, וואָס די מאַשין־אינדוסטריע האָט געהאַט אויף די אַר=
בייטער, האָט זיך אויסגעדריקט אין דעם, וואָס אַ דאַנק דער
פאַבריק=סיסטעם איז מעגליך געוואָרען עס זאָלען זיך פעראייניגען
אַלע אַרבייטער פון אַ גאַנצען לאַנד, אָדער אפילו פון דער גאַנצער
וועלט אויף דעם באָדען פון אַ געמיינזאַמער פּאָליטישער און סאָציאַלער
פּראָגראַם. דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס אין דער עפּאָכע
פון האַנד־אַרבייט איז דער אַרבייטער=קלאַסס געוועזען ניט איינ=
אַרטיג: צוזאַמען מיט די געלערהרטע געהילפע, וועלכע האָבען
בעקומען אַ הויכען לוין, איז געוועזען אַ אונגעהויערע צאָהל אַרביי=
טער, וועלכע האָבען כמעט ניט געקענט קיין שום מלאָכה. די
אינטערעסען פון די ביידע שיכטען פון אַרבייטער=קלאַסס זיינען
דעריבער געוועזען ניט נאָר ניט קיין גלייכע, נאָר זאָגאַר נעגענ=
זעצליכע. די אַרבייטער, וועלכע האָבען בעקומען אַ קליינעם לוין,
האָבען געשטרעבט צו ערדייכען די מדרגה פון די פּריווילעגירטע
און די לעצטע האָבען אין דער זעלביגער צייט צוזאַמענ=
גענומען אַלע זייערע כחות זיך צו פערהיטען פון דער קאָנקורענץ

פון די ניט געלעהרנטע ארבייטער. פערשטעהט זיך, אז דיעזע פיינדליכע גרופפעס האבען זיך בשום אופן ניט געקענט פעראייניגען.

ווען עס וואקסט אויס די מאשין ארבייט, פאלט גיך אראב די בעדייטונג פון די גוט-געלעהרנטע ארבייטער. די מאשין נעמט אויף זיך צו ערפילען די שווערסטע אפעראציעס און מאכט דעם ארבייטער בלויז פיר איין צוגאב, וועלכער דארף נור מאכען איינפאכע בעוועגונגען. דער ארבייטער ביי דער מאשין שפיעלט נאר די ראלע פון עטליכע שרייפלעך און רעדלעך, וועלכע דער ערפינדער האט נאך ניט ענדעקט.

פערשטעהט זיך, אז אזא מין ארבייט פאדערט אסך וועניגער פארבערייטונג, ווי די ארבייט פון האנדווערקער, וועלכע איז זעלבסטשטענדיג פון אנהויב ביז'ן סוף. למשל אנ'ארבייטער פון א שפינעריי-פאבריק דארף גאר נישט קענען די ארבייט פון א האנד-שפינער; אויף דער פאבריק קומט פאר די גאנצע שפינערײ-ארבייט דורך א שטול, וועלכער ארבייט אליין. דער ארבייטער דארף נאר קוקען צו עס האט זיך ערגעץ וואו ניט אבגעריסען א פאדעם.

הייסט דאס, אז וואס מעהר די מאשינען האבען ארומגע-נומען איין אינדוסטריע-צווייג נאך דער אנדערער, אלץ מעהר פערנעמט דעם ארט פון געלעהרנטען ארבייטער א פשוטער ארבייטער, וועלכער דארף נאר האבען א קליינע פארבערייטונג. אט דיזע אויסגלייכונג פון די ארבייטער ווירקט בעדייטענד אויף די ענטוויק-לונג פון דער סאלידאריטעט (פריינדשאפט — דאס בעוואוסטזיין אז זיי האבען גלייכע אינטערעסען) אין דעם ארבייטער-קלאס; אנשטאט די אבגעזונדערטע און אפטמאל נאך פיינדליכע ארבייטער גרופפען טרעט ביסלעכווייז ארויס פעראייניגט דער גאנצער ארבייטער-קלאסס.

דייטליך ווייזט זיך ארויס די דאזיגע איבערקערעניש אין ענגלאנד ערשט אין סוף פון XIX-טען יאהרהונדערט. אין XVIII-טען יאהרהונדערט האט נאך ניט עקזיסטירט קיין פאלקא-מע איינארטיגקייט אין דער פראדוקציאן. די אינטערעסען פון די ארבייטער פון פערשיעדענע פאכען זענען נאך ניט געוועזען אין גאנצען געמיינזאם. אין דיזער עפאכע האט מען נאך אין פיעל אינדוסטריע-צווייגען בעדארפט האבען ארבייטער-ספעציאליסטען, קינסטלער, וועלכע האבען פערדינט אזוי פיעל, אז די פראסטע

אַרבּייטער האָבּען אַפילו נישט געקענט טראַכטען צו דערגרייכען ווען ס'איז צו אַזאַ מדרגה.

מען דאַרף ניט מיינען, אַז די פעראיינען זענען אויסגעוואַקסען נאָר צווישען אַרבּייטער, וואָס האָבּען זיך פערנומען נאָר מיט איינפאַכע אַרבּייט, אַלס אַ רעזולטאַט פון זייער געדריקטע לאַגע. אין די שטעדטישע האַנדווערקערייען איז דאָס פאָרגעקומען פּונקט פערקעהרט: דאָ זענען די אַרבּייטער-פעראיינען געוועזען אַ אָרגאַניזאַציע פון יענע אַרבּייטער-שיכטען, וועלכע האָבּען זיך געפונען אין די בּעסטע בּעדינגונגען. אַלס בּיישפּיעל קען אונז דינען דער שניידער-פערבּאַנד אין לאָנדאָן, וועגען וועלכען מיר האָבּען שוין געהערט. דער פערבּאַנד איז בּאמת געוועזען אַ פעראיין פון די אַרבּייטער-אַריסטאָקראַטיע, וועלכע איז פון דער איבּריגער אַרבּייטער-מאַסע געשטאַנען אפשר נאָך ווייטער, ווי פון די קאַפּיטאַליסטען. פערשטעהט זיך, אַז אַרבּייטער פון אַזעלכע פעראיינען זענען, לויט זייער לאַגע און לויט זייערע אויפגאַבּען, געשטאַנען אַסך נעהנטער צו די קאַפּיטאַליסטען ווי צו דער איבּריגער מאַסע פּראָלעטאַריער. די סכסוכים צווישען אַזעלכע אַרבּייטער-אַריסטאָקראַטען און זייערע בּעלי בּתים זענען בּאמת געוועזען פאַמיליען-מיספערשטענדניסען און ניט קיין קלאַסען-קאַמפּף. זייער פּראָגראַם איז בּעשטאַנען אין דער שטרעבּונג צו פערבּלייבּען אויף דער מדרגה פון זייער פּריווילעגירטען צושטאַנד און צו בּעזייטיגען די קאָנקורענץ פון פּשוטערע אַרבּייטער. זיי האָבּען געפאָדערט מען זאָל שטרענג דורכפיהרען עליזאַוועטעס געזעץ וועגען די לעהר-אינגלעך, לויט וועלכען אַ לעהר-אינגעל האָט געמוזט לערנען 7 יאָהר, איידער ער איז געוואָרען אַ געהילף. דעם אָנהויבּ פון דער אמת'ער אַרבּייטער-בּעוועגונג, דאַרף מען ניט זוכען אין די אָרגאַניזאַציעס פון די האַנדווערקער-געהילפען, נאָר אין די פעראיינען, וועלכע זענען אויסגעוואַקסען אין די נידריגערע שיכטען פון דעם אַרבּייטער קלאַס, און וועלכע האָבּען אַרומגענומען אונגעהויערע מאַסען אַרבּייטער פון דער גרויס-מאַנופאַקטור. אַזאַ מין פעראיין איז שוין געוועזען דער געוואַנד-אַרבּייטער-פערבּאַנד, וועלכען מיר האָבּען פריהער דערמאָנט. לויט זייער געדריקטען צושטאַנד האָבּען זיך די אַרבּייטער פון די ענגלישע מאַנופאַקטורען אין סוף XVIII-טען יאָהרהונדערט געפונען אין אַזאַ לאַגע, אויבּ נאָר נישט קיין ערגערע, ווי דער

הײַנטיגער פראָלעטאַריאַט, און טאַקע דעריבער געפינען מיר אין זײַער פראָגראַם דעם קערן פון דער פראָגראַם פון דעם מאָדערנעם אַרבײַטער־קלאַס.

דער געוואַנד=אַרבײַטער=פערבאַנד האָט געפאָדערט, אַז עס זאָל געזעצליך בעשטימט ווערען אַ גענוגענדער אַרבײַטס=לוין און אַ קורצער אַרבײַטס־טאָג. דערבײַ האָט ער בעגרינדעט זײַן פאָדערונג מיט דעם אייגענעם געזעץ פון עליזאַוועטע. — מיר האָבען שוין געזעהען, אַז אין XVIII=טען יאָהרהונדערט האָבען סײַ די פריווילעגירטע אַרבײַטער און סײַ דער פראָלעטעריאַט, אין אמת'ען זין פון ד״ם וואָרט, זיך געווענדעט צו די געזעצען פון מיטעל=אַלטער. נאָר אַנשטאָט דעם, וואָס די ערשטע האָבען נאָר געוואָלט פערהיטען זײַערע ענגע גרופּפּען־אינטערעסען, האָבען די אַנדערע געקעמפּפט פאַר די אינטערעסען פון אַ ברייטערער מאַסע. אין זײַערע פראָגראַמען בעמערקט זיך שוין צווישען די חורבות פון מיטעל=אַלטער אויך פונקען פון נײַעם לעבען. שפּעטער ווערען זײַערע פאָדערונגען די פאָדערונגען פון אַלע ענגלישע אַרבײַטער.

איצט וועלען מיר אַ קוק געבען, ווי אַזוי האָט זיך בעצויגען די רעגירונג צו די אַרבײַטער=אָרגאַניזאַציעס אין XVIII-טען יאָהרהונדערט איז די רעגירונג געשטאַנען דערפאַר, אַז יעדער אַרבײַטער האָט דאָס רעכט אויף דעם אַרבײַטס=לוין, וועלכער איז שוין לאַנג איינגעפיהרט אין דיזער פּראָדוקציאָן. דאָ פיהלט זיך נאָך דער גײַסט פון XVI־טען יאָהרהונדערט, ווען דער פּאַרלאַמענט האָט געזעצליך פערבאָטען צו בענוצען זיך מיט איניגע מאַשינען, וועלכע האָבען אַרויסגעשטויסען אַ צו גרויסע צאָהל אַרבײַטער; ער האָט בעגרענצט די צאָהל פון די וועב=שטולען, וואָס יעדער אונטערנעהמער האָט דאָס רעכט צו האָבען. דער פּאַרלאַמענט האָט אָפיציעל ערקלערט, אַז זײַן ציעל איז „צו פערזיכערען יעדען אַרבײַטער גענוגענדע לעבענס=מיטלען".

אין יאָהר 1720 האָבען די וועבער פון ווילשיר און סאָמערסעטשיר זיך פערייניגט און אָנגעגעבען דעם קעניג אַ פּעטיציע, אין וועלכער זײַ האָבען זיך בעקלאָגט אויף די גרויזאַמקײַט און שווינדלערײַ פון די בעלי=בתים. די רעגירונג האָט בעפּעהלען דעם קאָמיטעט פון „דעם געהײַמען מלוכה=ראַטה" ער זאָל אויספאָרשען זײַער נויט. די אַרבײַטער האָט מען בעפרידיגט,

אָבער דערבײַ האָט מען זײַ אָנגעזאָגט , אַז אין דער צוקונפט זאָלען זײַ גאָר ניט פּרובען וואָס עס זיך דערשלאָגען זעלבסט=שטענדיג מיט דער הילף פון אונגעזעצליכע חברות , נאָר זײַ זאָלען אַלע מאָל צושטעלען זײַערע בקשות זײַן מאַיעסטעט=דעם קעניג לויט דער געזעצליכער אָרדנונג , און מען וועט זײַ שטענדיג העלפען לויט יושר .

ביז די פופציגער יאָהרען פון XVIII־טען יאָהרהונדערט טראָגען די בעציהונגען פון דער קעניגליכען רעגירונג אין פּאַרלאַמענט צו דער אונגעהײַערער צאָהל פּעטיציעס פון די אַרבײַטער אַלץ דעמזעלבען כאַראַקטער . אַזוי למשל , די וועבער פון גלאַסטערשור האָבען אין פערלויף פון דער ערשטער העלפט פון XVIII־טען יאָהרהונדערט בעקומען הילף פון פּאַרלאַמענט אין זײַער קאַמפף מיט די אונטערנעהמער , און ענדליך אין יאָהר 1756 האָבען זײַ זיך דערשלאָגען פון דער אינטערסטער פּאַלאַטע אַ געזעץ (דער זאָגענאַנטער „געזעץ וועגען די וועבער פון וועבער=אינדוסטריע") , לויט וועלכען די פריעדענסריכטער האָבען בעדאַרפט בעשטימען די גרויס פון שטיק לוין . אָט דיזע בעשטימונג האָבען נעמוזט ערפילען ווי די אונטערנעהמער אַזוי אויך די אַרבײַטער .

נאָר גאָר אין גיכען בעמערקען מיר , ווי די ענגלישע רעגירונג בײַט מיט אַמאָל איבער אין גאַנצען איהר אינדוסטריעלע פּאָליטיק . עס איז נאָך ניט פאָריבער קיין גאַנצער יאָהר נאָך דעם , ווי מען האָט אַרײַנגעפיהרט „דאָס געזעץ וועגען די וועבער" און דער פּאַרלאַמענט ווערט בעשאָטען מיט אַ האָגעל פּעטיציעס און קאָנטר=פּעטיציעס . די פאַבריקאַנטען האָבען ענטשיעדען ערקלערט , אַז זײַ זענען ניט בכח צו צאָהלען אַזאַ גרויסען לוין ווי די פריעדענסריכטער בעשטימען . די אַרבײַטער ווײַטער האָבען געפאָדערט , אַז דאָס געזעץ זאָל דײַטליכער בעשיצען זײַערע אינטערעסען . די פאַבריקאַנטען האָבען אָנגעוויזען אויף די מעלות פון דעם „פרײַעם=אָבמאַך און אונבעגרענצטע קאָנקורענץ" ; די וועבער האָבען געפאָדערט אַז די רעגירונג זאָל בעשטימען געוויסע נאָרמען .

אויף דער זײַט פון די אַרבײַטער זענען געשטאַנען אין פּאַרלאַמענט די לאָרדען און דער קלײַנער אַדעל , ד. ה. די

גענגער פון דער אינדוסטריעלער בורזשואזיע, פשוט אויס פײנד־שאפט צו איהר.

סוף כל סוף האבען מנצח געװעזען די פאבריקאנטען: „דאס געזעץ װעגען די װעבער" איז אבגעשאפט געװארען. פון דיזען מאמענט אן גרעט דער פארלאמענט אלץ מעהר אב פון דעם מיטעל־אלטערליכען פערטהײדיגונגס־שטאנד־פונקט, און װענדעט זיך צו א נײער טאקטיק: זיך אין גאנצען ניט אריינמישען אין דעם אינדוסטריעלען לעבען פון לאנד.

דער קאמפף װעגען „דאס געזעץ װעגען די װעבער" איז געװעזען דער װענדונגס־פונקט פון דער אלטער פאליטיק צו א נײער.

אין יאהר 1776 האט דער פארלאמענט זיך ענטזאגט צו בעטראכטען די פעטיציע פון די שפינער, אין װעלכער זײ האבען זיך בעקלאגט אויף דעם חורבן, װאס עס האט צװישען זײ אנגעמאכט די שפינערײ־מאשין „דזשעני".

אין יאהר 1777 אין דעם סכסוך צװישען די מײסטערס און די ארבײטער פון די היט־װערקשטאטען, האט דער פארלאמענט ניט בעטראכט די גרויסע צאהל פעטיציעס, װעלכע די לאנדאנער, בריסטאלער, טשעסטערער, ליװערפולער אונד נאך אנדערע היט־ארבײטער האבען אריינגעטראגען, אין האט אין גאנצען מסכים געװעזען מיט די מײנונג פון די אונטערנעהמער. בײ אזעלכע אומשטענדען איז שוין קײן חידוש ניט, אז באלד װי עס האט ערשײנט אדאם־סמיטה'ס בוך „דאס רײכטהום פון פעלקער" (1776) איז זײן פאליטישע פילאזאפיע כמעט תיכף געװארען די אפיציעלע תורה פון דער זאגענאנטער „נאטירליכער פרײהײט". דער גרונד־געדאנק פון אדאם סמיטס לעהרע בעשטעהט אין דעם, אז לטובת פון דעם פאלק איז נויטיג, עס זאל אין אינדוסטריעלען לעבען הערשען פאלקאמע פרײהײט און אונבעגרענצטע קאנקורענץ צװישען איינצעלנע מענשען. לויט סמיטה'ס שטאנד־פונקט זענען גלײך געפעהרליך אי די געזעצען, װעלכע בעשיצען די אינדוסטריע, אי יעדער מין אינדוסטריעלער פערבאנד, אהן שום חלוק צי דאס איז א פער־באנד פון פאבריקאנטען, צי פון ארבײטער. די ערשײנונג פון דעם װערק „דאס רײכטהום פון פעלקער" איז געװעזען אן אמת'ר יום טוב פאר די ענגלישע שטאטס־מענער און קאפיטאליסטען.

אין סוף XVIII־טען יאהרהונדערט האבען זיך די הערשענדע קלאסען אין גאנצען איבערצייגט, אז די טעאריע פון דער פאלער אינדוסטריעלער „פרייהייט", ד. ה. די פרייהייט פון עקספלואטאציע איז פאר זיי אנ'אונאויסשעפפליכער קוואל פון עשירות. פון איצט אן ווערט ענטשיעדען און אויף שטענדיג פערוואָרפען יעדעס אריינמישען זיך אין די בעציהונגען צווישען די ארבייטער און אונטערנעהמער. אין יאהר 1808 האבען די וועבער געבעטען דעם פארלאמענט מען זאל זיי פערזיכערען חאטש א דריטעל פון אט דעם ארבייטס־לוין, וועלכען זיי האבען בעקומען מיט צעהן יאהר צוריק. נאר דער פארלאמענט האט זיך אבגעזאגט גענצליך צו בעשטימען דיזען ארבייטס־לוין. אין דער בעשטימונג פון פארלאמענט לעזען מיר: „אזא געזעץ, חוץ דעם וואס ער איז נארעש אין דער אידעע, וואלט גלאט געווען ניט ווירקזאם, ווייל מען קען איהם ניט דורכפיהרען אין דער פראקטיק. און ווען עס זאל אפילו אזא מעגליכקייט יע זיין, וואלט דאס געבראכט נאר אונגינסטיגע רעזולטאטען". דא ערייכט שוין די אידעע וועגען „אינדוסטריעלער פרייהייט די העכסטע מדרגה, זי הערשט איבער אלע מחות פון פארלאמענט. צוליעב „דעם הייליגען" פרינציפ „פון אינדוסטריעלער פרייהייט" האט דער פארלאמענט, פערטרעטענדיג די אינטערעסען פון די קאפיטאליסטען, מיט א גרינגען הארצען פערמאכט די אויגען ויף די גרויזאמע ליידען פון די וועבער, וועלכע זענען געשטארבען פון הונגער *).

IV.

די ארבייטער־פעראיינען אין XIX־טען יאהרהונדערט.

דאס ערסטע פירטעל פון XIX־טען יאהרהונדערט איז א עפאכע, אין וועלכער מען פערפאלגט יעדער מין ארבייטער־ארגאניזאציע. יעדער ענגלישער ארבייטער־פעראיין, וועלכער האט זיך געגרינדעט אין דער טרויעריגער צייט, האט אין זיין

---

*) דאס איז פארגעקומען גראד אין יענער צייט, ווען — ווי מיר האבען שוין אויבען דערציהלט — אנ'ערך 900,000 ענגלישע וועבער זיינען בוכשטעבליך איינ־בעגאנגען פון הונגער.

אַרחיוו אַ ראָמאַנטישע ערצעהלונג וועגען די ערשטע יאָהרען פון זיין עקזיסטענץ. די פערפאָלגונגען זענען געוועזען אַזוי שטאַרק, אַז די גאַנצע טהעטיגקייט פון די פעראיינען האָט מען געמוזט האַלטען בסודי=סודות. די אַרבייטער=פעראַמלונגען פלעגען געוועהנליך פאָרקומען ביי נאַכט עֶגעץ אויף פערוואָרפענע פעלדער אָדער הינטער דער שטאָדט אין די וועלדער, גריבער. די דאָקומענטען זענען געוועזען פערגראָבען אין דער ערד אין זייטיגע ערטער. כדי זיך צו פערזיכערן פון פערראַט, האָט מען געפאָדערט פון יעדער מיטגליעד אַ שבועה, אַז ער וועט בלייבען טריי דעם פערבאַנד. נאָר ניט קוקענדיג אויף אַלע מינים פאָרזיכטיגקייטען, ניט קוקענדיג אויף דער גוט=אויסגעאַרבייטער און העכסט פערבאָרגענער אָרגאַניזאַציע, פלעגען אָפט די מיטגליעדער פון די פעראיינען אַריינפאַלען אין די הענד פון דער פאָליציי, וועלכע פלעגט זיי אָבהאַלטען יאָהרען=לאַנג אין געפענגנים. דיזע טרויעריגע צייט פאַר די ענגלישע אַרבייטער האָט זיך אָנגעהויבען פון יאָהר 1799, ווען עס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען דער זאָגענאַנטער „אַלגעמיינער געזעץ געגען קאָאַליציע“[*]). מען האָט זיי פערבאָטען י ע ד ע ר מ י ן אָרגאַניזאַציע אָדער צייטווייליגע פערבינדונג, וועלכע בעריהרט „די נאַטירליכע“ אינדוסטריעלע פרייהייט. אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז לויט דעם אמת'ן זין פון דעם געזעץ, זענען פערבאָטען ניט נאָר די אַרבייטער=פעראיינען, נאָר אויך די אונטערנעהמער=פערבאַנדען.

פערשטעהט זיך, אַז אַפילו ביי דיזער בעדינגונג איז דאָס „געזעץ געגען קאָאַליציע“ געוועזען ניט זעהר יושר'דיג: דאָס געזעץ געגען די פעראיינען איז פיעל שווערער פאַר די אַרבייטער, ווי פאַר די פאַבריקאַנטען. ווען מען האָט בעטראַכט דאָס געזעץ, האָט לאָרד ד ז ש ע פ פ ע שוין אָנגעוויזען אויף דער אונגערעכטיגקייט. „יעדער אונטערנעהמער בעזונדער האָט ער געזאָגט „האָט רעכט מיט אַמאָל אָבזאָגען אַלע זיינע אַרבייטער, סיי עס אַרבייטען ביי איהם הונדערט, סיי 1000; אויב זיי זענען נאָר ניט מסכים

*) קאאליציע, דאס איז א פערבאנד אדער אצייטווייליגע פערבינדונג פון אסך מענשען צו ערלייכען א אלגעמיינעס ציעל (למשל א שטרייק,

מיט אָט דעם אַרבייטס=לוין, וועלכען ער וויל צאָהלען, זאָגט ער זיי אָב. אויב אָבער די 100 אָדער 1000 אַרבייטער וועלען אַליין זיך אָבזאָגען פון דער אַרבייט, זייענדיג ניט איינשטימיג מיט דעם אַרבייטס=לוין, וועלכען דער אונטערנעהמער לעגט פאָר, זענען זיי שוין פערברעכער, זייער טהאַט הייסט שוין אַ אונגע=זעצליכע קאָאַליציע אָדער אַ שטרייק". אַחוץ דעם וואָס דער פאַבריקאַנט דארף ניט אַזוי נויטיג דעם פערבאַנד ווי די אַרבייטער, קען ער אויך לייכט עובר זיין דאָס געזעץ: פאַבריקאַנטען איז דאָך ניט דאָ קיין סך און זיי קענען זיך געהיים צוזאַמענרעדען, ניט ריזיקירענדיג אַריינצופאַלען אין די הענד פון דער רעגירונג.

איף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז אפילו ווען מען זאָל אָהן פניאה'ס דורכפיהרען דאָס געזעץ פון 1799—1800 וואָלט ער אויך געגעבען די פאַבריקאַנטען אַ סך פריווילעגיעס. נאָר באמת האָט מען דאָס געזעץ דורכגעפיהרט ניט אָהן פניאה'ס: שוין ניט רעדענדיג וועגען „דעם שטילען אָבער שטענדיגען שטרייק" צו פערקלענערן דעם אַרבייטס=לוין, האָבען די אונטערנעהמער אין אָנהויב XIX טען יאָהרהונדערט געגרינדעט פאָלקאָם=אָפענע פעראיינען, און קיינער האָט גאָר ניט געטראַכט זיי צו פערפאָלגען. אַזאַ פערבאַנד איז למשל געוועזען דער „פעראיין פון שעפּילדער סוחרים אונד פאַבריקאַנטען", וועלכער האָט עפענטליך עקזיסטירט פון יאָהר 1814, ד. ה. פונקט אין דער צייט, ווען די פּאָליציי האָט פערפאָלגט און געוואָרפען אין געפענגניס יעדען אַרבייטער, וועמען זי האָט חושד געווען אַז ער נעהמט אַנ'אַנטהייל אין אַ פערבאַנד. בכלל דאָס דורכפיהרען אין דער פּאַלאַטע „דאָס אַלגעמיינע געזעץ געגען קאָאַליציעס", האָט שוין קלאָר בעוויזען, אַז דער פּאַרלאַמענט איז געוועזען נאָר אַ כלי זין אין די הענד פון די פאַבריקאַנטען אין קאַמפף מיט דער אַרבייטער בעוועגונג, וועלכע האָט דאַמאָלסט אָנגעהויבען אויסצוּוואַקסען.

די גיכע ערפאָלגען פון דער אַרבייטער=בעוועגונג צווישען די בוימוואָל=שפּינער און געוואַנד=אַרבייטער פון יאָרקשיר און לאַנקאַשיר זענען געוועזען די סבה, וועלכע האָט אַרויסגערופען דאָס געזעץ פון 1799=טען יאָהר. דאָס געזעץ איז מיט אַ אונגעהויערע שנעלקייט געוואָרען בעטראַכט און אָנגענומען אין ביידע פּאַלאַטעס: שוין אין דריי וואָכען אַרום נאָך דעם, ווי מען האָט אַריינגעטראָגען

אָט דעם בּילל (בּילל-הײסט אַ פּאָרלאַגע אין פּאַרלאַמענט) אין פּאַרלאַמענט, איז ער שוין געוועזען אונטערגע'חתמ'ט פון קעניג. דיזע געשווינדקײט האָט געהאַט דעם איינציגען ציעל=שטערען די אַרבײטער צו אָרגאַניזירען גרויסע פּראָטעסטען געגען דעם נײעם געזעץ=פּראָיעקט. און באמת האָבען נאָר די אַרבײטער פון די קאַרטון=פאַבּריקען געהאַט צײט צוצושטעלען זײערע מײנונגען געגען פּראָיעקט און דינגען אַ שתדלן, וועלכער זאָל פערטהײדיגען זײערע אינטערעסען אין פּאַרלאַמענט. די אַרבײטער האָבען בעמערקט, אַז דאָס געזעץ, וואָס וויל פערווערען „די אונגעזעצליכע חברות“ איז פאַרמולירט אַזוי ניט קלאָר, אַז יעדער אַרבײטער, וואָס רעדט מיט זײנע חברים וועגען זײנע אַרבײטס=בעדינגונגען, איז ניט זיכער אַז מען וועט איהם ניט אַרעסטירען, חושד זײענדיג אַז ער נעהמט אַנ'אַנטײל אין אַ „אונגעזעצליכע חברה“. דער פּראָטעסט פון די קאַרטון=אַרבײטער האָט ניט געהאַט קײן שום ערפאָלג, און דער בּילל איז געוואָרען אַ געזעץ אין דער פאָרם, אין וועלכער ער איז צוגעשטעלט געוואָרען. אַזאַ רעזולטאַט דאַרף אונז גאָר ניט וואונדערען. פאַר די, וועלכע האָבען געשריבען דאָס געזעץ, איז דיזע דונקעלהײט און פיעלדײטיגקײט געוועזען זעהר צום האַרצען. אָט די אונקלאָרהײט האָט געגעבען דעם פאַבּריקאַנט אַ מעכטיגע געווער אין זײן קאַמפּף מיט די אונ=צופריעדענע אַרבײטער. אַדאַנק דער דונקעלהײט האָט דער פאַבּריקאַנט געקענט אַרײנוואַרפען אין געפענגניס יעדען אַרבײטער, פאַר וועלכען ער האָט געקענט מורא האָבען. אָט דערצו טאַקע האָבען געשטרעבט די קאַפּיטאַליסטען. נאָך בּיז דעם געזעץ פון 1799 בעגעגנען מיר זיך אויך מיט ענליכע פאַקטען.

אַזוי אין יאָהר 1798 האָבען די אײגענטימער פון די דרוקע=רײען זיך בעקלאָגט אויף זײערע אַרבײטער, אַז זײ מאַכען אַ בּונט. די אויספאָרשונג האָט געוויזען, אַז די אַרבײטער האָבען געגרינדעט אַ פּשוטע חברה פון געגענזײטיגע הילף, אַ חברה, וועלכע מען קען אפילו ניט רופען אַרבײטער-פערײן. נאָר דאָס האָט פאָרט ניט געהאָלפען די אַרבײטער. „זײ רופען זיך געזעלשאַפט פון חברים“, האָט גע'דרשנ'ט אין געריכט דער אַדוואָקאַט פון די אונטערנעהמער „נאָר אין זײערע רײהען האָבען אַרײנגעדרונגען אײניגע פערדעכטיגע פּערזאָנען, וועלכע האָבען פערוואַנדעלט דעם אונשולדיגען פערײן

אין א אבשיליכע פערזאמלונג פון פערשווערער". ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס אלע פאקטען זיינען געווען לטובת די ארבייטער, האט דאס געריכט פערמשפט אלע „פערדעכטיגע פערזאנען" אויף 2 יאהר געפענגניס. אזוי האבען די פאבריקאנטען כסדר געפייערט זייער נצחון. די אייגענע פרידענס־ריכטער, וועלכע האבען ערשט ניט לאנג זיך געסטארעט צו בעשטימען דעם „גערעכטען" ארבייטס־לוין, זיינען יעצט גרייט געווען אנצווערקענען יעדען געוועהנליכען צירקעל חברים, פאר א מין פערשווערונג.

פרענסיס פלאס שרייבט: „די געזעצען געגען קאאליציע האבען אלע פערמעגליכע קלאססען געהאלטען פאר דורכאויס נויט־וועגדיג, כדי צו דערשטיקען די צושטערונגס־שטרעבונגען צווישען די ארבייטער". די בורשזוען האבען גערעכענט, אז אויב מען זאל ניט איינדריקען דעם ארבייטער־קלאסס אין דיזע אייזערנע צוואנגען, וועט ער בעגראבען אונטער די חורבות פון דער רעוואלוציע די אינדוסטריע, דעם מסחר, די לאנדווירטשאפט און וועט איבער־הויפט קיין שריד ופליט ניט איבערלאזען פון דער גאנצער מאדערנער קולטור. דער שרעק פערבלענדעט די אויגען. אבער פאר דיזען נארישען שרעק פון דער בורזשואזיע האבען די פראלעטאריער געדארפט צאהלען מיט זייער בלוט און פלייש. דער אייגענער פלאס שרייבט ווייטער, אז „דער ארבייטער האט אין דיזער עפאכע קיין שום מעגליכקייט ניט צו דערשלאגען זיך א שטיקעל יושר". די ריכטער פלעגען זעלטען ווען אויסהערען די פערטהיידיגונג פון די ארבייטער, און אז זיי האבען שוין יא געהערט, האבען דאס געטאהן מיט אזוי פיעל אונגעדולד און מיט אזא מינע, גלייך ווי דעם ארבייטער'ס פערטהיידיגונג וואלט געווען די גרעסטע בעליידיגונג פאר דעם ריכטער פערזענליך. דער ארבייטער האט קיין מאל ניט געקענט האפען אויף אנ'אורטהייל אהן פניאה'ס.

„אויב מען וואלט געקענט" ענדיגט פלאס „די אלע פאקטען פון אנגערעכטיגקייטען און בעליידיגונגען, וועלכע די ארבייטער האבען אריבערגעטראגען דאמאלסט אין די געריכטען, שילדערען אין איין בילד, וואלט אפילו איצט, איניגע יאהר נאך דעם, שווער געווען צו גלויבען, אז דאס אלץ איז ניט אויסגעטראכט, נאר ווירקליך געשעהן".

מעהר פאר אלעמען האבען געליטען פון דעם געזעץ געגען

קאַליציע" די אַרבייטער פון די בוים-וואָל-און געוואַנד-אינדוס-טריע. מיר האָבען שוין געזאָגט, אַז דער ערפאָלג פון דער בעוועגונג צווישען אַט דיזע אַרבייטער האָט געצוואונגען די פאַבריקאַנטען זיך צו אײלען דורכצופיהרען דאָס געזעץ פון 1799-טען יאָהר; און, פערשטעהעט זיך, אַז אַט דיזע אַרבייטער זײנען געווען די ערשטע, געגען וועלכע די קאַפּיטאַליסטען האָבען אָנגעווענדעט דאָס געוועהר, וואָס דאָס נייע געזעץ האָט זיי געגעבען געגען אַרבייטער-קלאַס; זיי האָבען בעקומען די ערשטע שלעג.

וואַיט און רענסאָן פערגלייכען די ווירקונג פון דעם געזעץ פון 1799-טען יאָהר מיט „אַ גרויסען מיהלשטיין" וועלכער העגנט אויף דעם האַלז פון די אַרבייטער. ביי יעדער טריט וואָס דער אַרבייטער וויל טהאָן, ביי יעדען מיטעל וואָס ער וויל אָנווענדען, כדי צו העכערען זיין אַרבייטס-לוין אָדער נאָר בלייבען ביי דעם פריהערדיגען, ערקלערט מען איהם, אַז ער טהוט געגענגעזעצליך.

אין יאָהר 1816 האָט זיך געענדיגט די לאַנג-דויערנדע עפּאָכע פון נאַפּאָלעאָנס מלחמות. נאַפּאָלעאָן איז מיט דער מיטווירקונג פון אַלע מלוכות פערשיקט געוואָרען אויף דעם אינזעל „הײליגע-עלענא", אונד אין אייראָפּא האָט זיך אָנגעהויבען פריעדען. אַ מלחמה איז שטענדיג אַ פּאָלקס אונגליק נאָר אויך די פּלוצלונגע אויפהערונג פון אַ לאַנג-דויערנדער מלחמה, רופט געוועהנליך אויך אַרויס אַ שטאַרקע צורודערונג אין דער פאָלקס-ווירטשאַפט. דאָס קומט פאָר דורך די פאָלגענדע סבות. אין דער צייט פון מלחמה פערגרעסערט זיך די נאָכפראַגע אויף אַ גאַנצע רייהע פּראָדוקטען, וועלכע זענען אין אַ פריעדליכע צייט אָדער גאָר נישט נוצליך, אָדער ווערע פערבראַוכט אין אַסך אַ קלענערער מאָס. די אינדוסטריע-צווייגען, וועלכע אַרבייטען אויס אַט די פּראָדוקטען, ווערען דאַמאָלסט אונגאַטירליך ענטוויקעלט. אַז די מלחמה הערט פּלוצלונג אויף, פאַלט פּלוצלונג די נאָכפראַגע אויף געוויסע סחורות און ממילא רופט דאָס אַרויס אַ שטילשטאַנד אָדער אַ פאָלקאָמע רואינירונג אין די דאָזיגע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען.

אַזאַ מין קריזיס איז פאָרגעקומען אין ענגלאַנד אין 1816-טען יאָהר. די אינדוסטריע האָט זיך אָבגעשטעלט, די פּרייזען פון אַ גאַנצע רייהע סחורות איז געפאַלען; אַ גרויסער צאָהל אונטערנעהמער האָבען אָנגעהויבען אָבצוזאָגען זייערע אַרבייטער. די אַלגעמיינע

פערקלענערונג פון די פערדינסטען האט געצוואונגען די קאפיטאליסטען אנצונעמען ענערגישע מיטלען. די אונטערנעהמער פון דער שטעדטישער און דארפישער אינדוסטריע האבען איבעראל אנגעהויבען גרינדען פעראיינען, כדי צו פערקלענערען, אויף וויפיעל עס איז נאר מעגליך, דעם ארבייטס־לוין פון זייערע ארבייטער. ליידענדיג דורך דער גרויסער קאנקורענץ פון דער אונגעהויערער ארבייטסלאזיגער ארמעע, געדריקט דורך דער ארגאניזירטער קראפט פון די קאפיטאליסטען פון גאנצען לאנד, זענען די ענגלישע ארבייטער ניט געוועזען בכח צו פערטהיידיגען זייערע אינטערעסען און זייער מאטריעלע לאגע האט זיך איבעראל פערערגערט. ווי דאס קומט שוין אפט פאר ביי יעדען פלעצליכען קריזיס, האט די פאלקס־אונצופריעדענהייט אנגענומען א רעוואלוציאנערען כאראקטער. אויף דעם באדען פון דיעזער אונצופריעדענהייט זענען אויכגעוואקסען די געהיימע ארגאניזאציעס, ווי שוועמלעך, און אין יאהר 1819 האבען זיי ארויסגערופען א שטארקע אויפרעגונג צווישען דעם ארבייטער־קלאס אין ענגלאנד. נאר די בורזשואזיע איז געוועזען אויפ'ן וואך. מיט א גאנצע רייהע אויסנאהמס־געזעצען האט זי דערשטיקט די פאלקס־אויפרעגונג באלד אין שרש. דער פארלאמענט האט ארויסגעגעבען די זאגענאנטע „זעקס געזעצען", וועלכע האבען געבונדען דעם ארבייטער די הענד און פיס. לויט די געזעצען איז פערבאטען געווארען יעדער מין פערזאמלונג אונטער'ן פרייען הימעל, די פאליציי האט בעקומען דאס רעכט צו מאכען הויז־זוכונגען אהן די ערלויבניס פון געריכט*). די אויסגאבען פון די ארבייטער־צייטונגען זענען געוועזען שרעקליך בעשווערט דורך דעם אונגעהויערען שטעמפעל־שטייער; ענדליך זענען נאך פערשטארקט געווארען די געריכטס־שטראפען פאר יעדען געדרוקטען ארטיקעל מיט א רעוואלוציאנערען אינהאלט.

אין דער עפאכע פון די שרעקליכע פערפאלגונגען זענען די ארבייטער־פעראיינען אין גאנצען געפאלען. דאס איז ניט קיין חידוש. יעדער פערשטעהט וואס פאר א צושטערונגס־ווירקונג די

---

*) דער „געזעץ וועגען פערזענליכע אינבעריהרליכקייט" („Habeas corpus act") פערוועהרט דער ענגלישער פאליציי צו מאכען ווילקירליך הויזזוכונגען אין די וואהנונגען פון בירגער. אין ענגלאנד קען געמאכט ווערען א הויזזוכונג אדער ארעסט נאר לויט דער פעראָרדנונג פון געריכט.

מאַססען=אַרבייטס=לאָזיגקייט מוז האָבען אויף די אַרבייטער=פעראיינען. ווען אַ גאַנצע רייהע מיטגליעדער פון פעראיין פערלאָזען די שטאָדט און שלעפּען זיך פון איין אָרט צום צווייטען, זוכענדיג אַ שטיקעל פערדינסט, ווערט ממלא די אָרגאַניזאַציע צושטערט. אָט אין אַזאַ לאַגע האָבען זיך געפונען אין די 20-טע יאָהרען דער גרעסטער טייל אַרבייטער=פעראיינען. פערצווייפעלטע דורך דער אַרבייטס-לאָזיגקייט און אָרעמקייט, פאַלענדיג אונטערן יאָך פון דעם פּאָליציייאישען דעספּאָטיזם, (די זעקס געזעצען) זענען די אַרבייטער ניט געווען אים שטאַנד צו פיהרען אַן אָרגאַניזירטען אונד סיסטעמאַטישען קאַמפף. אין די 20-טע יאָהרען האָבען נאָך די אַרבייטער געבילדעט אַ צערשטרויטע מאַסע: *די פעראייניגונג קומט פאָר נאָר אין דער צייט פון אַשטרייק און ווערט צושטערט גלייך ווי דיזער ענדיגט זיך.*

אין ענגלאַנד האָט אין אָנהויב XIX-טען יאָהרהונדערט נאָך עקזיסטירט אַ גאַנצע רייהע אינדוסטריע=צווייגען=וואו די האַנד=אַרבייט פון גוט געלעהרטע אַרבייטער=ספּעציאַליסטען האָט נאָך געשפּיעלט אַ גרויסע ראָלע. די לאַגע פון אַזעלכע ספּעציאַליסטען איז אפילו אין די ערגסטע צייטען אויך געוועזען ניט קיין שלעכטע. ווי שטאַרק עס זענען געוועזען זייערע פערבאַנדען, בעווייזט אונז דער פערבאַנד פון די קאַרטון=אַרבייטער, וועלכער האָט זיך געפונען אין אַ גלענצענדען צושטאַנד אין די 20=טע יאָהרען פון XIX-טען יאָהרהונדערט, ד. ה. פונקט אין דער צייט, ווען כמעט די מעהרהייט פון די אַרבייטער=אָרגאַניזאַציעס זענען פערניכטעט געוואָרען אין קאַמפף מיט די אינגינסטיגע אויסערליכע בעדינגונגען. די בעדייטונג פון דעם קאַרטון=אַרבייטער-פערבאַנד איז געווען אַזוי גרויס, אַז די אונטערנעהמער, ניט קוקענדיג אויף דעם געזעץ פון 1799=טען יאָהר, האָבען מיט זיי גאָרניט געקענט טהאָן, און אין יעדען סיכסוך מיט די אַרבייטער האָבען זיי כמעט שטענדיג געמוזט אָבטרעטען.

אָט אין וואָס פאַר אַ נעבּיכדיגע ווערטער גיסט אויס זיין ביטער האַרץ אַ מאַנטשעסטערער פאַבּריקאַנט אין אַ בראָשיורע, וועלכע איז געוועזען געריכטעט געגען די קאַרטון=אַרבייטער (1815).
„מיר האָבען געמוזט איינער נאָך דעם אַנדערען אייך נאָכגעבען, חאָטש באמת האָבען מיר געדאַרפט ענערגיש קעמפּפען געגען

אַייערע פֿאָדערונגען. זײַענדיג פֿערבלענדט מִיט דעם נצחון, האָט איהר צוגעשטעלט צו דִי פֿריהערדִיגע פֿאָדערונגען נאָך אַנדערע, און אונזער לאַגע ווערט פּשוט אונערטרעגליך. איהר בעשטִימט דִי צאָהל פֿון אונזערע אַרבײַטער און איהר נעמט נִיט אַרײַן אִין אַייערע רײַהען יענע אַרבײַטער, וועלכע מִיר שטעלען אויף דער אַרבײַט אַנשטאָט דִי, וואָס איהר האָט פֿערטרִיבען. איהר שטעלט אָפּ אָב אַלײַן דִי מאַשִינען, און אַייער חוצפּה דערגעהט אַזוי ווײַט, אַז איהר ברעכט פֿאַר אונז אִין דִי אויגען דִי וואַלצען. איהר ווילט נִיט אַרבײַטען בײַ נאַכט בײַ בעלײַכטונג און איהר צווִינגט נאָך דערצו דִי לעהר־אִינגלעך אויך. איהר יאָגט אַוועק אונזערע אויפֿזעהער, ווען זײ געפֿעלען אײַך נִישט, און איהר צווִינגט אונז צו נעמען אַזעלכע מענשען, וואָס זענען אונז נִיט אַנגענעהם. אַחוץ דעם, אַנשטאָט אָבצוגעבען אַייערע בעל־בתים עהרע און כבוד, ערלויבט איהר זיך בעגעהן מִיט אונז מִיט פֿעראַכטונג; איהר וואַרפֿט אונז אויף יעדען שרִיט און טרִיט פּערזענלִיכע בעלײַדִיגונגען".

אויף אַזאַ אופֿן קומט אויס, אַז אַלע שטרענגהײַטען פֿון דעם געזעץ געגען קאָאַליצִיע האָט וועניג וואָס אָבגעשוואַכט דִי קראַפֿט פֿון דִי געלערנטע אַרבײַטער־פֿעראײַנען. דער אִינדוסטרִיעלער קריזִיס אִין יאָהר 1816 האָט אויף זײ געהאַט אַ גרעסערע ווִירקונג. דאָ האָט אפילו דִי אַרבײַטער אַרִיסטאָקראַטִיע אויך דערפִֿיהלט, אַז דִי לעבענס־מדרגה אִיז אַבִיסעל נִידערִיגער געוואָרען, נאָר נִיט אַזוי שטאַרק ווִי דִי פּשוטע אַרבײַטער. דאָס אִיז קײַן חדוש נִיט: אַן אַרבײַטער אַ ספּעציאַליסט קען פֿערבײַטען ווערען נאָר דורך אַן אַנדער ספּעציאַלִיסט, דעריבער האָט פֿאַר זײ כמעט נִיט עקזיסטִירט קײַן קאָנקורענץ פֿון דער אַרבײַטסלאָזִיגער אַרמעע. אַדאַנק דער גלִיקלִיכער לאַגע, האָבען דִי געלערנטע אַרבײַטער נִיט נאָר אויסגעהאַלטען זײַערע פֿערבאַנדען, נאָר זאָגאַר אויך געהאַט דִי מעגלִיכקײַט אִין דִי 20טע יאָהרען אָנהויבען אַ סִיסטעמאַטִישען קאַמפּף געגען „געזעץ וועגען קאָאַלִיצִיע". אַלס אָנפִֿיהרער אִין דִיזען קאַמפּף אִיז אַרויסגעטראָטען פֿראַנסִיס פּלאַס (אַקלוגער סוחר); איהם אִיז געלונגען צו געפִֿינען אַ טרײַען בונדעס־חבר — דעם מִיטגליד פֿון פּאַרלאַמענט־הומע, וועלכער האָט פֿון זײַן זײַט ווײַטער אַרום זיך נרופּפּירט אַ קרײַז פּאַרלאַמענטאַרִישע ראַדִיקאַלען, וואָס האָבען

מיטגעפיהלט מיט דער אבשאפונג פון געזעץ געגען די ארבייטער־פעראיינען.

פערשטעהט זיך, אז די קרעפטען זיינען נאך געוועזען צו וועניג פאר אן׳אנגעפאנגענעם קאמפף און פלאס׳ס פראיעקט האט זיך גענקענט איינגעבען נאר מיט א רמאות. אין יאהר 1824 איז העמא׳ן געלונגען צוצושטעפען צו א געזעץ־פראיעקט גאר וועגען אן׳אנדער ענין א פאראגראף, וועלכער פאדערט מען זאל אבשאפען „דאס געזעץ געגען קאאליציע". דער געזעץ־פראיעקט האט ארויסגערופען לעבהאפטע וכוחים אין פארלאמענט, און די דעפוטאטען, וועלכע זיינען געוועזען פערקאכט אין די דעבאטען, האבען כמעט ניט בעמערקט דעם צוגאב. וועגען דעם איז אפילו ניט געוועזען קיין שום ידיעה אין די צייטונגען, און דעריבער האבען די קאפיטאליסטען וואס האבען נאך דאמאלס ניט געהאט זייערע אייגענע פארשטעהער אין פארלאמענט *), גאר נישט געוואוסט, אז זיי שטעהן אין א זא געפאהר. אין דעם יאהר 1824 איז האמע׳ס פראעקט געווארען א געזעץ, און אלע בעגרענצונגען געגען די ארבייטער־פעראיינען זיינען אבגעשאפט געווארען.

פלאס און זיינע חברים די ארבייטער, האבען געפייערט זייער נצחון. נאר זייער שמחה איז געוועזען אביסעל צו פריה. דער קאמפף האט זיך ניט נור ניט געענדיגט, נאר בעצם ערשט אנגעהויבען. די בשורה וועגען די פעראיינס־פרייהייט האט ארויסגערופען א געהייבענע שטימונג און בעגייסטערונג צווישען דעם ארבייטער־קלאסס אין ענגלאנד. איבעראל איז אויסגעוואקסען נייע ארבייטער־פעראיינען. בוימוואלשפינער, וועבער, געוואנד־ארבייטער, די ארבייטער פון די שיף־ווערפען און נאך אנדערע ארבייטער־קאטעגאריען, וועלכע האבען פערלארען זייערע פעראיינען אין דער שווערער צייט 1799–1824 יאהרען, האבען זיך אויף׳ס ניי פעראייניגט, און אין א משך פון 2–3 חדשים, האבען זייערע ארגאניזאציעס ערררייכט א גרויסע קראפט. עס האבען אויסגעבראכען א גאנצע רייהע שטרייקען, צווישען וועלכע דער שטרייק פון די שיף־

---

*) אין אנהויב XIX־טען יאהרהונדערט זיינען אין ענגלישען פארלאמענט געזעסען כמעט נאר לארדען. נאר אין יאהר 1822 איז די קאפיטאליסטען געלונגען דורכציפיהרען דעם „ביל וועגען רעפארמען", וועלכער האט פיר זיי געעפענט די טירען פון פארלאמענט.

בוי־ארבייטער האט זיך געפיהרט בעזאנדערס ליידענשאפטליך און ענערגיש.

פערשטעהט זיך, אז די אויפלעבונג פון דער ארבייטער־בעוועגונג איז זעהר ניט געפעלען געווארען די אונטערנעהמער. די קאפיטאליסטען פון גאנץ ענגלאנד האבען אויפגעהויבען א שרעקליכען גערודער, און דער פארלאמענט האט בעקומען הונדערטע פעטיציעס, וועלכע האבען געפאדערט מען זאל תיכף „איינהאטעווען" די ארבייטער. דיעזער ליארם האט געהאט א ווירקונג; די רעגירונג האט ווייטער אנגעהויבען רעדען, מען זאל ווידער איינפיהרען די געזעצען פון 1799-1824 יאהר, און נאכגעבענדיג די פאבריקאנטען האט מען בעשטימט א קאמיסיע, וועלכע האט בעדארפט אם גיכסטען לעזען די פראגע. נאר דא האט די רעגירונג זיך אנגעשטויסען אויף א שטארקען און ארגאניזירטען ווידערשטאנד פון די פאלקס־מאססען. די ארבייטער פעראיינען, וועלכע זענען אין דיעזער קורצער צייט פון די אינבעשטימטע געזעצען אויסגעוואקסען און שטארק געווארען, האבען אנגעהויבען צו פיהרען אנערגישע אגיטאציע געגען דעם פראיעקט פון די פאבריקאנטען און האבען לייכט אויפגעהויבען דעם גאנצען ארבייטער־קלאסס אין ענגלאנד.

אויף אזא אופן איז די רעגירונג געבליבען ווי אין קלעם: פון איין זייט האבען די צורואינירטע פאבריקאנטען געפאדערט, מען זאל אונבעדינגט פערוועהרען די ארבייטער־פעראיינען, פון דער אנדער זייט ווייטער האבען די אויפגערעגטע ארבייטער אויך אומבעדינגט געפאדערט פרייהייט פאר די פעראיינען. לאווירענדיג צווישען די ביידע פיינדליכע צדדים, האט די ענגלישע רעגירונג אויסגעקליבען דעם מיטעל־וועג, דעם וועג פון געגענזייטיגע הנחות. אין יאהר 1825 האט מען נאכגעגעבען די פאבריקאנטען און ווידער פערבאטען פאליטישע קלובען. יעדער מין געוואלד־טהאט, און דריקונג פון דער ארגאניזאציע אין דער בעציהונג צו איינצעלנע פערזאנען איז אנערקענט געווארען פאר געגענגעזעצליך. נאכגעבענדיג די ארבייטער, האט מען ערלויבט פעראיינען, וועלכע שטעלען זיך דעם ציעל אויפצוהויבען דעם ארבייטס־לוין. אויף אזא אופן זענען די ענגלישע ארבייטער־פעראיינען צום ערשטען מאל אין 1825־טען יאהר געווארען לעגאל. נאר פון דעם האלבען אנערקענען ביז צו פאלקאמע פעראיינס־פרייהייט איז נאך געוועזען

זעהר וויט. ווי מיר וועלען שפעטער זעהען, האט מען נאך בעדארפט גאנצע פופציג יאהר, איידער עס איז געלונגען דעם ענגלישען פראלעטאריאט צו פערווירקליכען די ארגאניזאציאנס־פרייהייט אין פולען זין פון ווארט.

V.

די גרויסע נאציאנאלע פעראיינען.

אין דער עפאכע, ווען ס'האט געהערשט דאס „אלגעמיינע געזעץ געגען קאאליציע" האבען די ארבייטער־פעראיינען געטראגען אנ'ארטיגען כאראקטער, אריינעמענדיג אלס פעראיין־מיטגלידער די ארבייטער פון איין שטאדט, אדער פון איין אינדוסטריעלען געגענד. אמת טאקע, אז אפילו דאמאלסט בעמערקט זיך שוין אפטמאל א שטרעבונג צו א ברייטערע פעראייניגונג, צו פעראייניגען דעם פראלעטאריאט פון פערשיערנע ענגלישע שטעדט. נאר דיעזע שטרעבונגען האבען פארט ניט געבראכט צו קיין שטארקע און רעגוליער־פונקציאנירענדע ארגאניזאציעס. די שטרעבונג האט זיך נאר אויסגעדריקט אין צייטווייליגע ארגאניזאציעס צוליעב וועלכען עס איז ספעציעלען ציעל. אזוי, למשל, ביי עטליכע גרויסע שטרייקען זענען ארבייטער פון פערשיעדענע שטעדט אריינגעטרעט אין שטענדיגע בעציהונגען צווישען זיך מיט דעם ציעל צו שטיצען די שטרייקענדע, דאס איינענע האט מען אויך געטהאן ביי א געריכטס־פראצעס פון וועלכען־עס־איז ארטיגען פעראיין. נאכדעם, אז דער שטרייק אדער געריכטס־פראצעס פלעגט זיך ענדיגען, פלעגען צוריק אבגעריסען ווערען די בעציהונגען. הייסט דאס, אז דא קען מען נאך ניט רעדען וועגען א בעוואוסטזיניגע סאלידאריטעט צווישען דעם ארבייטער־קלאס פון ענגלאנד. מיר זעהען נאר שוואכע קערענדלעך פון דעם קלאססען בעוואוסטזיין.

נאך דעם ווי עס איז אבגעשאפט געווארען דאס געזעץ פון 1799־טען יאהר, האט זיך דאס בילד אביסעל געענדערט. די אידעע וועגען אלגעמיינע סאלידאריטעט צווישען דעם גאנצען ארבייטער־קלאסס אין ענגלאנד איז אלע מאל מעהר פערשפרייט געווארען; עס האבען זיך שוין אנגעהויבען איינצוווארצלען מעהר אדער וועניגער קלארע בעגריפען וועגען די סאציאלע אויפגאבען פון דעם ארבייטער

קלאַסס; עס האָבען זיך שוין בעוויזען די טעאָרעטיקער פון דעם זאָגענאַנטען „אוטאָפּיסטישען" סאָציאַליזם, פון וועלכען בראש איז געשטאַנען דער בעריהמטער מאַן ראָבערט אָווען.

מיר האָבען אָנגערופען ראָבערט־אָווען'ס טעאָריע אוטאָפּיסטישער סאָציאַליזם. וואָס איז דאָס אַזיינס? אָווען האָט געלערנט, אַז די מאָדערנע קאַפּיטאַליסטישע פּראָדוקציאָן דאַרף אָבטרעטען איהר אָרט דער געזעלשאַפטליכער פּראָדוקציאָן, וואו די אַרבייטס־געצייג וועלען געהערען ניט צו יחידים נאָר דער גאַנצער געזעלשאַפט.

אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז אין זיינע ציעלען שטעהט אָווען אויף דעם שטאַנדפּונקט, וואָס די מאָדערנע סאָציאַליסטען, דעריבער איז זיין טעאָריע אַ סאָציאַליסטישע. אָבער פאַר וואָס איז דיעזער סאָציאַליזם אַ אוטאָפּיסטישער? אין וואָס בעשטעהט די אוטאָפּיע? אָווען האָט זיך אַזוי פאָרגעשטעלט: די סאָציאַליסטישע אָרדנונג איז די בעסטע יושר'דיגע געזעלשאַפטליכע איינריכטונג; אין דער סאָציאַליסטישער געזעלשאַפט וועלען אַם בעסטען צופריעדען געשטעלט די אינטערעסען און בעדערפניסען פון אַלעמען אָהן שום אונטערשיעד, און דעריבער דאַרף דאָך יעדערער צי אַ פאַבריקאַנט, צי אַנ'אַרבייטער, צי אַנ'אַרענדאַטאָר, צי אַ לאָרד, מיטפיהלען דער צוקונפטיגער געזעלשאַפט, שטרעבען צום סאָציאַליזם, אויב ער וועט נאָר פערשטעהען, וואָס פאַר בעזאָנדערס גוטע מעלות דער סאָציאַליזם האָט אין פערגלייך מיט דער הייליגער בורזשואַזער אָרדנונג.

אַזוי האָט אָווען גערעכענט, און ער האָט זיך טאַקע געווענדעט מיט זיין לעהרע צו אַלע געזעלשאַפטליכע שיכטען, ער האָט געגרינדעט קאָאָפּעראַטיווע (פּראָדוקטיוו און קאָנסום) חברות צווישען די אַרבייטער, ער האָט געזוכט איבערצייגען די קאַפּיטאַליסטען זיי זאָלען איהם נאָכטהאָן. ער האָט פּראָפּאַגאַנדירט זיין אידעע די מיניסטאָרען, ער האָט אפילו צושיקט אויסגעאַרבייטע פּראָעקטען צו אַלע אייראָפּעאישע מאָנאַרכען, בעת זיי זענען זיך צונויפגעפאָרען אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער דיפּלאָמאַטישער קאָנפערענץ. אויף דעם ערשטען בליק קען אויסוויזען, אַז אָווענס חברות זענען זעהר איבערצייגענדע און באמת דער סאָציאַליזם איז אַ גליק פאַר אַלע מענשען, יעדער מענש שטרעבט צו זיין

גליק, ממלא קוּמט אוֹיס, אַז י ע ד ע ר מענש דאַרף שטרעבּען צוּם סאָציאַליזם. — וואָס קען זיין נאַטירליכער און פּשוּטער פון אַזאַ שלום?

דער טעות פון אָ וו ע ן (ווי אויך פון אַ סך אַנדערע אוּטאָפּיסטען ווי, למשל, אונזער גרויסער שרייבער לעוו ניקאָלאַיעוויטש טאָלסטאָי) בּעשטעהט אין דעם, וואָס לויט זייער מיינונג האָבּען אַלע מענשען איין מאָראַלען יסוד און אַ גלייכען בּעגריף וועגען גוּט און שלעכט. באמת איז עס אָבּער נישט אַזוי. די היינטיגע געזעלשאַפט בּעשטעהט ניט פון איינאַרטיגע מענשען מיט גלייכע אינטערעסען און מיט גלייכע בּעגריפען וועגען גוּט; זי בּעשטעהט פון פערשיעדענע, אָפטמאָל פיינדליכע ק ל אַ ס ס ע ן, און עס קוּמט דעריבּער אויס, אַז דאָס, וואָס פאַר איין קלאַסס איז גוּט, איז שלעכט פאַר דעם אַנדערען קלאַסס און פערקעהרט. צווישען מענשען פון פערשיעדענע קלאַססען איז ניט נאָר ניטאָ קיין פאָלשטענדיגע מאָראַלישע איינהייט, מעהרסטענטהיילס קענען זיי זיך אַפילו ניט פערשטעהן איינער דעם צווייטען. מיר וועלען דאָס ערקלערען מיט אַ משל: דער 8 שעה'דיגער אַרבּייטס=טאָג, טענה'ט דער פּראָלעטאַריער, איז אַ פאָדערונג פון דער נאַטירליכער ג ע ר ע כ ט י ג ק י י ט. כדי זיך אַרויסצוּשלאָגען פון דער שפּל'דיגער לאַגע פון אַרבּייטער=בהמות, כדי מיר זאָלען קענען ווערען מ ע נ ש ע ן אין אמת'ען זין פון וואָרט, מוּזען מיר ענטוויקלען אונזערע גייסטיגע בּעדערפניסען, פּערנעהמען זיך מיט גייסטיגע אַרבּייט און נעהמען אַ בּרייטען אַנטהייל אין פּאָליטישען און געזעלשאַפטליכען לעבּען פון אונזער פאָלק. נאָר דאָס אַלץ קען מען נאָר דאַמאָלסט ערגרייכען, ווען מיר וועלען האָבּען אין טאָג לכל הפחות אַזוי פיעל פרייע צייט, וויפיעל מיר גיבּען אַוועק דער פיזישער אַרבּייט. אַראָבּנעהמענדיג פון מעת לעת 8 שעה שלאָפען, בּלייבּט דאָך 16 שעה, און אַ העלפט פון 16 איז פּונקט 8; הייסט דאָס, אַז בּיי אַנ' 8 שעה'דינען אַרבּייטס=טאָג בּלייבּט אונז אַ ה אַ ל בּ ע ר טאָג צוּ בּעפרידיגען אונזערע העכערע בּעדערפניסען, און דאָס נאָך אויך ניט אין גאַנצען, ווייל דערפון דאַרף מען דאָך נאָך אַראָבּרעכענען צייט אויף מיטאָג, אויף צוּגעהען פון פאַבּריק אַ היים א. ז. וו. מיט דעם 8 שעה'דיגען אַרבּייטס=טאָג, זאָגט ווייטער דער פּראָלעטאַריער, ענדיגען זיך נאָך ניט אונזערע אַלע פאָדערונגען: דאָס איז נאָר

די ערשטע, די אײנפאַכסטע פאָדערונג: אױב מען װעט שױן אַפּילו אײנפיהרען אַזאַ אַרבײטס־טאָג, װעט דאָס נאָך אױך ניט זײן דער גאַנצער געזעלשאַפטליכער יושר. דאָס קען נאָר פערניכטען די װילדסטע אונגערעכטיגקײט פון דער עקזיסטירענדער אָרדנונג. אַנ׳ 8 שעה׳דיגען אַרבײטס טאָג?! פילדערט דער קאַפּיטאַליסט. דאָס הײסט דאָך פאַרקלענערען מײן ריוח כמעט אױף העלפט. דאָס װאָלט געװעזען די גרעסטע אונגערעכטיגקײט! דער ריוח איז די נאַטורליכע אַנװאַקסונג פון מײן קאַפּיטאַל. אַרײַנמישען זיך אין דעם האָט קײנער קײן רעכט ניט, אַפּילו די רעגירונג אַלײן. די אַרבײטס־בעדינגונגען אױף מײן פאַבריק דאַרפען זײן בעשטימט לױט אַ פרײַען אָבמאַך צװישען מיר און מײנע אַרבײטער. דאָס שטאַמט פון הײליגען אײגענטהומס־פּרינציפּ אַלײן. אױב די רעגירונג װעט צוליעב דער װילדער מאַססע בעשטימען אַנ׳ 8 שעה׳דיגען אַרבײטס־טאָג, װעט דאָס זײן די גרעסטע אונגערעכטיגקײט, דער גרעסטער געװאַלדטהאַט, װעלכע איז װען ס׳איז פאָרגעקומען אין דער געשיכטע. דאָס פּריװאַט־אײגענטומס־רעכט, דער שטאַרקסטער פונדאַמענט פון יעדען נאָרמאַלען צוזאַמענלעבען, װעט ביז׳ן גרונד צוטרײסעלט װערען. הײסט דאָס, אַז סײ דער קאַפּיטאַליסט, סײ דער פּראָלעטאַריער װענדען זיך בײדע צום מאָראַלען אידעאַל, רופען צו גערעכטיגקײט. נאָר דאָס, װאָס פאַר אײנעם איז די גרעסטע גערעכטיגקײט, איז פאַר דעם צװײטען די גרעסטע אונגערעכטיגקײט. די בעגריפען װעגען יושר, גוטס, גליק א. אז. װ. שפּיגלען נאָר אָב אין זיך די קלאַסען־אינטערעסען, און אַזױ װי די אינטערעסען פון קאַפּיטאַליסט און פון פּראָלעטאַריער זענען געגענזעצליך, פערשטעהט זיך, אַז זײערע מאָראַלע אידעאַלען זענען אױך געגענזעצליך. עס איז קלאָר, אַז קײן איבערײנשטימונג, קײן שום געמײנזאַמע געזעלשאַפטליכע אַרבײט קען צװישען די בײדע קלאַסען ניט עקזיסטירען—דאָ איז מעגליך נאָר דער קאַמפּף.

אָט דאָס האָט אָװען ניט פערשטאַנען. ער האָט געהאַלטען די סאָציאַליסטישע אָרדנונג פאַר אַ „נאַטירליכע אָרדנונג" און האָט געמײנט אַז יעדער לאָגיש דענקענדער מענש מוז פערשטעהן איהר צװעק מעסיגקײט. לױט אָװען׳ס מײנונג איז דער קאַפּיטאַליזם,

װעלכער ברענגט די פאָלקסמאַסען דלות און אונטערדריקונג, נאָר אַ פשוטער „טעות" פון מענשען; ער איז נאָר אַ פּראָדוקט פון זייער אונוויסענהייט און נאַרעשקייט. מען דאַרף נאָר פאַנאַנדערטרייבען די פינסטערניש, באַווייזען די צוקונפטיגע אָרדנונג אין איהר גאַנצער פּראַכט און וואַהרהייט און די הייניטיגע מענשהייט וועט זיך פשוט דערשרעקען פאַר די איצטיגע נידערטרעכטיגקייטען, און ווי אַ בלינדער, וואָס האָט פּלוצלונג דערזעהן די ליכטיגע שיין, וועט זי זיך מיט בעגייסטערונג און ענטוזיאַזם אַ וואָרף טהאָן אין די אַרמען פון דער „נייער מאָראַלער וועלט" *). פערשטעהט זיך, אַז לויט אָווען'ען איז דער איבערגאַנג צום סאָציאַליזם ניט קיין לאַנגזאַמע שריטווייזע ענטוויקלונג, נאָר אַ פּלעצליכע איבערקעהרעניש, וועלכע וועט ווי אַ בליץ בעלייכטען די פינסטערניש פון הייניטיגען לעבען. דער סאָציאַליזם דאַרף אַריינקומען אין דער וועלט פּלוצלונג און אונבעמערקט און כדי ער זאָל באמת קומען, דאַרף מען ניט קיין שום קאַמפּף, מען דאַרף ניט די אונגוצליכע מלחמות, מען דאַרף נאָר פרידליכע מוסר און ביישפּיעלען" אין לעבען. אין די צוויי ווערטער „מוסר" און „ביישפּיעלען=בעשטעהט אָווען'ס גאַנצע פּראַקטישע פּראָגראַם. ער האָט געגרינדעט ביי זיך אין דער פאַבריק אין ניו=לאַנאַרק אַ פּראָדוקטיוו=גענאָסענשאַפט, כדי צו באַווייזען אַ ביישפּיעל פון דער צוקונפטיגער אָרדנונג. ער האָט אַגיטירט, געגרינדעט אָרגאַניזאַציעס פון זיינע אָנהענגער אין דער ענגלישער אינטעליגענץ און פּראָלעטאַריאַט מיט דעם איינציגען צוועק צו פערגרעסערען די רייהען פון די פּרעדיגער. אַלע קאַמפּפס-אויפגאַבען זענען געווען פרעמד אָווען'ס אָרגאַניזאַציעס, נאָר פון אַלע אַרטען קאַמפּף האָט ער אַם וועניגסטענס סימפּאַטיזירט מיט דעם פּאָליטישען קאַמפּף. לויט זיין מיינונג איז די פּאָליטיק נאָר אַ ממשלה פון נידערטרעכטיגע פּערזענליכע אינטריגען... ער האָט דעריבער געראַטהען די אַרבייטער זיך ניט אַריינצומישען אין פּאָליטיק.

די פּראַקטיק האָט אונז געוויזען, אַז אָווען האָט זיך שטאַרק טועה געווען. נאָר די עראָבערונג פון פּאָליטישע

*) „די נייע מאראלע וועלט" — אזוי רופט זיך דאס הויפט ווערק פון ראבערט אווען.

רעכטען גיט די ארבייטער פון אלע לענדער און פעלקער די מעגליכקייט דורכצופיהרען און צו פערטהיידיגען יענע מאסרעגעלען, וועלכע זענען די פארבערייטונגס־שטופען צו א סאציאליסטישער ארדנונג, און נאר מיט דער הילף פון דער פאליטישער מאכט, קען דער ארבייטער־קלאס אין גאנצען איבערבויען די היינטיגע געזעלשאפטליכע ארדנונג.

אויף אזא אופן זעהען מיר, אז די טעאריע פון אווען און זיינע אנהענגער איז געוועזען פול מיט איינפאכע קינדערשע חלומות. נאר דיזע חלומות זענען ניט געוועזען קיין רעזולטאט פון אונוויסענהייט. שוין דער פאקט אליין, אז צוזאמען מיט אווען האבען א גאנצע רייהע גענیאלע מענשען (פוריע, סען־סימאן) זיך אויך געהאלטען דיזעלבע אנזיכטען וועגען דער סאציאלער רעוואלוציע *) בעווייזט שוין, אז די סבה פון די אוטאפיסטישע קורצזיכטיגקייט דארף מען זוכען טיעפער, אין די געזעלשאפטליכע בעדינגונגען פון דאמאלדיגען לעבען גופא.

אין דער עפאכע פון די סאציאלע אוטאפיסטען האט דער קאפיטאליזם איבערגעלעבט זיין „גילדערנע וואך". דער רעגירונגס־שוץ איבער דער פראדוקציאן איז געפאלען צוזאמען מיט די לעצטע חורבות פון פעאדאליזם, פון דער טריאומפירענדער בורזשוא האט שטאלץ ערקלערט דער וועלט דעם „הייליגען פרינציפ פון פרייע קאנקורענץ". אלע פרושינעם פון ווירטשאפליכען מעכאניזם פון דער געזעלשאפט זענען געוועזען אין די הענד פון דער בורזשואזיע. און אין אלע געביטען סיי פון פראקטישען לעבען, סיי פון טעארעטישען געדאנקען האט אונבעגרענצט געהערשט די בורזשואזיע. די בורזשואזיע און נאר די בורזשואזיע האט געשפיעלט די ארגאניזאטארישע ראלע פון דעם „קאמאנדירענדען" קלאס. אין פראלעטאריאט האט געהערשט א פערשטיקטע, אונבעוואוסטזיניגע אויפרעגונג. זיין ברענענדער צארן געגען דעם דריקענדען יאך, וואס איז אויף איהם געלעגען, האט זיך אויסגעגאסען אין די פארם

---

*) דער בעוואוסטער פראנצויזישער אוטאפיסט פוריע איז געוועזען אזוי זיכער אין דער אונבעזיגבארער קראפט פון זיין לעהרע, אז ער פלעגט יעדען טאג פון 12 ביז 1 זיצען אין שטוב און ווארטען אויף א געוויסענהאפטען קאפי־טאליסט, וועלכער זאל מנדב זיין א מיליאן כדי צו פערווירקליכען די ערשטע סאציאליסטישע קאלאניע. פערשטעהט זיך, אז קיינער איז נישט געקומען.

פון פערניכטונג און צושטערונג: ער האט געבראכען די מאשינען׳ חרוב געמאכט די פאבריק=געבײדעס, נאר ער האט פ״ר זיך ניט געהאט קײן בעשטימטען, קלארען ציעל. אין דיעזער עפאכע האט דער ארבײטער=קלאס נאר געוואוסט די נ ע ג א ט י וו ע זײטען פון זײן לאגע, ער האט געקרעכצעט אונטער דעם יאך פון עקספלואטאציע, מאסענווײז אומגעקומען פון ארבײטסלאזיגקײט. אין לעבען, וועלכער האט איהם ארומגערינגעלט, האט ער ניט געזעהען קײן שום ליכטיגען שטראל, קײן שום מעגליכקײט צו געפינען א שטיץ=פונקט, צו פיהרען א פאזיטיווע ארבײט פיר זײן בעפרײאונג. עס האבען נאך דאמאלסט ניט עקזיסטירט די גרויסע פראפעסיאנעלע פעראײנען, וועלכע פעראײניגען איצט אלע ארבײטער פון ענגלאנד און לײגען ביסלעכווײז דורך א וועג צו דער פערוואלטונג מיט דער פאלקס=ווירטשאפט. אזעלכע ארגאניזאציעס, וועלכע פערוואנדלען ביסלעכווײז דעם פראלעטאריאט פון א פשוטען לעבעדיגען געזעלשאפטליכען פראדוקציאנס=מ א ט ע ר י א ל אין א בעוואוסטזיניגען א נ פ י ה ר ע ר, אזעלכע ארגאניזאציעס זענען נאך אין א וו ע׳נ׳ס צײטען נישט מעגליך געוועזען. דאמאלסט זענען די מאסען פון פראלעטאריאט נאך געוועזען אין דער לאגע פון ארבײטס=פיה׳, פון לעבעדיגע מאשינען. צו א בעוואוסטזיניגען קאמפף פאר זײנע אינטערעסען, איז נאך דער פראלעטאריאט ניט פעהיג געוועזען. זײן זעלבסטשטענדיגער פאליטישער קאמפף האט דאמאלסט נאר וואס אנגעהויבען אויס=צושפראצען. עס האט נאר קײנער ניט געגלויבט, אז אט די דערשלאגענע מאסע וועט אלײן קעמפפען פאר איהר בעפרײאונג, אז זי וועט זײן א טרײב־קראפט, וועלכע וועט גרינדליך אומענ=דערען די געזעלשאפטליכע ארדנונג. די סאציאלע אוטאפיסטען איז נאר געבליבען אײן עצה: אויסצוטראכטען א פלאן צו בעפרײען דעם פראלעטאריאט אהן זײן זעלבסטשטענדיגען קאמפף. מיט אײןווארט, זײערע אלע פראקטישע פלענער ערקלערען זיך נאר מיט דער דאמאלסטדיגער לאגע פון פראלעטאריאט.

ניט נאר אין די פראגען פון פראקטישע טהעטיגקײט, נאר אפילו אין זײן אידעאל, אין זײן בעגריף וועגען דער צוקינפטיגער געזעלשאפט טראגט דער סאציאלער אוטאפיום א קלאר אויסגעדריקטען

שטעמפעל פון דער דאמאלסטדיגער אונצייטיגער קאפיטאליסטישער ארדנונג.

אין אנהויב XIX-טען יאהרהונדערט איז די פראדוקציאן איבעראל געוועזען צוואוארפען אין קליינע זעלבסטשטענדיגע אונטערנעהמונגען: דער געמיינזאמער אינערליכער צוזאמענהאנג פון דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט האט זיך ארויסגעוויזען זעהר ניט קלאר, און אפילו אין ענגלאנד האט די גרויס-אינדוסטריע נאך אויך ניט געשפיעלט די הויפט-ראלע.

פערשטעהט זיך, אז פאר די סאציאלע אוטאפיסטען האט זיך די סאציאלע ארדנונג פארגעשטעלט ניט אלס א גאנצע צוזאמענגעשמאלצענע ארגאניזאציע פון דער גאנצער פאלקס-ווירטשאפט, נאר אין דער פארם פון א גאנצע רייהע קליינע פראדוקטיוו-גענאססענשאפטען, וועלכע טוישען זיך פריי מיט די פראדוקטען. אידעאלען פאלען איבערהויפט ניט אראב פון הימעל; זיי נעהמען שטענדיג זייער אינהאלט פון ארומיגען לעבען. ווי מיר זעהען האבען די סאציאלע אוטאפיסטען גענומען פאר זייער אידעאל די געזעלשאפטליכע ארגאניזאציע, אין וועלכער דער דאמאלסטדיגער קאפיטאליזם האט זיך פערקערפערט; זיי האבען נאר אומגעביטען די ארגאניזאטארען: אנשטאט זעלבסטשטענדיגע קאפיטאליסטען האבען זיי אוועקגעשטעלט זעלבסטשטענדיגע ארבייטער-פעראיינען, די מיטגליעדער פון די חברות.

אין א וו ע ן'ס צייטען איז אזא שטאנדפונקט געוועזען זעהר נאטירליך, ווייל ער איז פאלקאם געווען ציגעפאסט צו די לעבענס-בעדינגונגען. גאנץ אנדערס איז אבער איצט, ווען די ארגאניזאציע פון דער געזעלשאפטליכער פראדוקציאן האט שוין ערהייכט די העכסטע ענטוויקלונגס-מדרגה. פון דעסטוועגען געפינען מיר נאך אפילו היינט ארבייטער איבערהויפט אין די יונגע קאפיטאליסטישע לענדער, ווי למשל אונזער רוסלאנד, וואו עס הייבט זיך ערשט אן די סאציאליסטישע בעוועגונג, וועלכע שטעלען זיך פאר דעם סאציאליזם, אלס א פרייען פערבאנד פון בעזונדערע גענאסענשאפטליכע פאבריקען. פאר אן ארבייטער, וועלכער האט ערשט אנגעהויבען צו טראכטען וועגען זיין געזעלשאפטליכער לאגע, שטעלט זיך פאר אזא לעזונג פון דער ארבייטער-פראגע די איינפאכסטע און די פשוט'סטע. ער טראכט זיך אזוי: דאס הויפט

שלעכטס, וועלכע מען מוז אויסראטען, איז די עקספלואטאציע פון די ארבייטער און דעריבער דארף מען נאר בעזייטיגען דעם פאבריקאנט, איבערגעבען די פאבריק די ארבייטער, וועלכע ארבייטען אויף איהר, און ס'וועט שוין אלץ גוט זיין! וואס קען זיין איינפאכער און בעסער? נאר אזוי דוכט זיך נאר. באמת איז דא פאראן צוויי אירטהומען. ערשטענס, קען מען דורך קיין איינצעלנע גענאסענשאפטען ניט פערניכטען דעם קאפיטאליזם. די קאפיטאליסטען וועלען אין אלגעמיין זיין שטענדיג שטארקער פאר די קליינע ארבייטער־גענאסענשאפטען. ווען די ארבייטער וואלטען זיך צוגעהערט צו אווען'ס עצות, וואלט אפשר עטליכע ארגאניזאציעס געלונגען צו ווערען פראדוקטיוו־גענאסענשאפטען, אבער ס'איז גאר אונמעגליך, אז אלע איינצעלנע ארבייטער־גענאסענשאפטען זאלען ווערען אייגענטהימער פון פאבריקען. צווייטענס וויעדער ווען דער פלאן וואלט שוין אפילו געלונגען, ווען אפילו אויף דעם ארט פון אלע קאפיטאליסטען פון לאנד, וואלטען אויסגעוואקסען זעלבסטשטענדיגע ארבייטער־גענאסענשאפטען, וואלט דאס נאך אויך ניט הייסען די פאלקאמע פערווירקליכונג פון דעם סאציאליסטישען אידעאל. אמת טאקע, אז דא וואלט שוין פערניכטעט געווארען די עקספלואטאציע פון פרעמדע ארבייטער; די ארבייטער וואלטען אין דער זעלבער צייט אויך זיין בעלי־בתים; נאר דער אנדערער יסוד פון קאפיטאליזם, דער ווארען־מויש, די קאנקורענץ פון איינצעלנע סחורה־פראדוצענטען, די פראדוקציאנס־אנארכיע, וועלכע שטאמט דערפון, וואלט פערבליבען אויף ווייטער. פונקט ווי פריהער וואלטען די פראדוקטען געווארען סחורות, די ארבייטער־גענאסענשאפטען, האנדלענדיג מיט זייערע פראדוקטען, וואלטען מוזען אנהויבען צווישען זיך קאנקורירען. אין דער קאנקורענץ וואלט א טייל גענאסענשאפטען זיעגען, דער אנדערער פאלען.

אויף אזא אופן קומט אויס, אז אויב אפילו אווען'ס פאנטאזיעס וואלטען מקוים געווארען, וואלט אין א משך פון א קורצע צייט א גרויסע צאהל אסאציאציעס הרוב געווארען, און די געזעלשאפט וואלט סוף כל סוף צופאלען פונקט ווי פריהער אויף א גרויסע מאסע פראלעטאריער אונד א קליינע הייפעלע קאפיטאליסטען. ביי דער סאציאליסטישער ארדנונג דארפען די פראדוקציאנס־

מיטלען זיין דאָס אייגענטהום ניט פון א י נ צ ע ל נ ע גענאָסענ־שאַפטען, נאָר פון דער גאַנצער געזעלשאַפט, ווייל נאָר בײַ אַזעלכע בעדינגונגען וועט מען קענען אָרגאַניזירען די פּראָדוקציאָן לויט די בעדערפניסען פון אַלע מענשען. נאָר דאַמאָלס וועלען די פּראָדוקטען אויפהערען זיין סחורה, און באַלד ווי מען וועט זיי אויסאַרבייטען וועלען זיי צוטיילט ווערען צווישען אַלע מיטגליעדער פון דער געזעלשאַפט לויט יעדענס בעדערפניס. פון דעם זעהט מען שוין, אַז פערווירקליכען אַזאַ אָרדנונג זענען ניט בכח קיין איינצעלנע אַרבייטער־גרופּפּען.

אין דער פּראַקטיק אָבער האָבען אָ ו ו ע ן'ס אָנהענגער געמוזט אָנווענדען זייער אויפמערקזאַמקייט אויף די אָרגאַניזאַציע פון פּראָלעטאַריאַט. די ווירקליכקייט האָט זיי באַלד בעוויזען, אַז זייערע אידעען קענען האָבען אַנ׳ערפאָלג נאָר צווישען פּראָלעטאַריאַט.

אָ ו ו ע ן'ס אידעען זענען געוועזען אַם מעהרסטענס פּאָפּולער צווישען די ענגלישע אַרבייטער אין אָנהויב דרייסיגער יאָהרען פון פאָריגען יאָהרהונדערט. אין דיעזער עפּאָכע האָט זיך געגרינדעט אַ גאַנצע רייהע פעראיינען, וועלכע האָבען געפּרובט דורכפיהרען אין לעבען אָ ו ו ע ן'ס פּראָגראַם. די אַלע פעראיינען האָבען דעם געמיינזאַמען אויסערליכען סימן דאָס זיי בענוגענען זיך ניט מיט דעם, וואָס זיי פעראייניגען די אַרבייטער פון איין שטאָדט אָדער פון איין אינדוסטריעלען ראַיאָן, נאָר זיי שטרעבען אַרומצונעמען ווי ווייט מעגליך דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַס פון ענגלאַנד. די ערשטע פּראָבע צו פערווירקליכען די אידעע פון אַ אַלגעמיינע נאַציאָנאַלע פעראייניגונג פון גאַנצען פּראָלעטאַריאַט איז געמאַכט געוואָרען דורך די אַרבייטער פון בוימוואָל־אינדוסטריע. די גלאַזגאָ׳ער בוימוואָל־שפּינער האָבען נאָך אין אָנהויב פון פאָריגען יאָהרהונדערט ניט איין מאָל געפּרובט אײַנשטעלען פעסטע בעציהונגען צווישען די לאַנקאַשירער און שאָטלאַנדער אַרבייטער־פעראיינען; נאָר בעת עס האָבען געהערשט די געזעצען געגען קאָאַליציע איז זיי ניט געלונגען צו ערדייכען אין דעם הינזיכט וועלכע ס׳איז בעדייטענדע ערפאָלגען. דער ערשטער אומשטאַנד, וועלכער האָט געצוואונגען די בוימוואָל־שפּינער ערנסט זיך צו פערנעמען מיט דער פראַגע וועגען אַנ׳אַלגעמיינע פעראייניגונג, איז געוועזען דער האַלביאָהריגער שטרייק אין מאַנטשעסטער אין

1812־טען יאָהר. דער שטקייק האָט קלאָר בעוויזען די מאַנטשעסטער אַרבייטער, אַז די אָרטיגע פעראיינען מיט זייערע איינצעלנע כחות זענען ניט אים שטאַנד צו קעמפפען מיט דער קאָאַליציע פון די פאַבריקאַנטען.

די מאַנטשעסטער אַרבייטער האָבען פאָרגעלייגט אַלע שפּינעריי־פעראיינען פון ענגלאַנד, שאָטלאַנד און אירלאַנד שיקען זייערע דעלעגאַטען צו בעהאַנדלען די פראַגע וועגען די פעראייניגונג אין איין אַלגעמיינעם פערבאַנד. די דעלעגאַטען האָבען זיך פערזאַמעלט אין דעצעמבער 1829־טען און דער רעזולטאַט פון זייער בעראַטונג איז געוועזען די אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט געהייסען „דער גרויסער אַלגעמיינער פעראיין פון די שפּינער אין דער פעראייניגטער מלוכה״. דער פעראיין האָט בעדאַרפט אַרומנעמען אַלע שפּינער מאַנסלייט פון דער פעראייניגטער מלוכה ד. ה. ענגלאַנד, שאָטלאַנד און אירלאַנד (די פרויען האָט מען רעקאָמענדירט זיך פערבינדען אין בעזונדערע פעראיינען). די אָבערפערוואַלטונג איז געלעגען אין די הענד פון דריי נאַציאָנאַלע קאָמיטעטען: ענגלישער, שאָטלאַנדער און אירלענדער; כדי צו פעראייניגען זייער טהעטיגקייט איז בעשטימט געוואָרען דאָס יעדען יאָהר זאָל פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון זייערע דעלעגאַטען. באַלד אָבער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אַזאַ מין אָרדנונג איז ניט בעקוועם, און אַנשטאָט דריי זעלבסטשטענדיגע קאָמיטעטען איז בעשטימט געוואָרען איין צענטראַל־קאָמיטעט אין מאַנטשעסטער. אַזוי האָט זיך געגרינדעט דער ערשטער פון די גרעסטע נאַציאָנאַלע אַרבייטער־פערבאַנדען אין ענגלאַנד. עקזיסטירט האָט ער ניט לאַנג: אין יאָהר 1831 נאָך אַ ניטגעלונגענעם שטרייק (אין אַלטאָן) איז ער צופאַלען. די שפּינער זענען אָבער גיך געקומען צו זיך נאָך דיזער מפּלה. אין יאָהר 1833 האָבען זיי ווייטער געגרינדעט אַן׳אַלגעמיינעם נאַציאָנאַלען פערבאַנד אונטער דעם נאָמען: „די געזעלשאַפט פון נאַציאָנאַלע אויפלעבונג״. פון נאָמען אַליין זעהט מען, אַז דער ציעל פון פערבאַנד איז געוועזען די פאָלקאָמע איבערבויאונג פון דער געזעלשאַפט לויט אָ ו ו ע ן׳ס פּלאַן. אלס די נ ע ה ע נ ס ט ע און ד י ר ע ק ט ע אויפגאַבע האָט דער פערבאַנד געשטעלט ערקעמפפען אַן׳8 שעה׳דיגען אַרבייטסטאָג. כדי דאָס צו ערריַיכען, איז אָנגענומען געוואָרען דער

פאָלגענדער בעשלוס: דעם 1-טען מערץ ד. ה. דעם טאָג ווען עס וועט אָנגענומען ווערען דאס געזעץ, וועלכער בעגרענצט דעם ארבייטס-טאָג מיט 8 שעה, דארפען אלע ערוואקסענע ארבייטער פאָדערען, אז דאס געזעץ זאָל בעשטימען אַנ׳8 שעה׳דיגען ארבייטס-טאָג, אלס דעם גרעסטען ארבייטס-טאָג פאר אלע ארבייטער, אין דער ארבייטס-לוין, וועלכען זיי בעקומען יעצט, זאָל זיין בעשטימט אלס דער קלענסטער ביי אַנ׳8 שעה׳דיגען ארבייטס-טאָג. די פאָדערונג האט דער פעראיין געהאָפט צו ערהייכען דורך אַנ׳אלגעמיינעם שטרייק פון דעם גאנצען ארבייטער-קלאס פון ענגלאנד. נאָר ווען עס איז אָנגעקומען דער בעשטימטער טאָג, האט זיך אַרויסגעוויזען, אז עס איז אונמעגליך צו נייגען אלע ארבייטער צום שטרייק. דער שטרייק איז אין גאנצען ניט געלונגען. עס האָבען זיך אָנגעהויבען מחלוקות צווישען די מיטגליעדער פון פעראיין און אין גיכען איז דער פעראיין צופאלען.

אין יאָהר 1832 האט דער „אלגעמיינער פעראיין פון די בוי-ארבייטער" געהאט זעהר א גרויסען שם צווישען ענגלישען פראָלעטאריאט. דער פעראיין האט ארומגענומען צעהנדליגע טויזענדער ארבייטער, און ער האט אויסגעארבייט אַנ׳אויסגעהאַלטענע אָרגאַניזאַציאָנס-סיסטעם. אין יעדען אָרט האָבען זיך די בוי-ארבייטער אָרגאַניזירט אין קליינע פעראיינען לויט זייערע פראָפעסיעס. אזעלכע קליינע אָרטיגע אָרגאניזאציעס האָבען געהייסען לאָזשען (אויף אזא אופן האָט אין יעדער שטאָדט עקזיסטירט א לאָזשע פון שטיין ארבייטער, א לאָזשע פון סטאָליארעס א. ז. וו.) אלע לאָזשען וועלכע האָבען זיך געפונען אין איין אינדוסטריע-ראיאָן, האָבען אויסגעקליבען דעלעגאטען, וואס האָבען געבילדעט די זאָגענאנטע „ראיאָן-לאָזשען". אלע ראיאָן-לאָזשען זענען נאָר געוועזען אָבטהיילונגען פון דער צענטראל אָדער „גרויסער" לאָזשע, וועלכע האָט פערוואלטעט איבער אלע פעראיינען. אין דער שפיצע פון דער צענטראל-לאָזשע איז געשטאנען: א גראָסמייסטער, וויצע גראָסמייסטער און א סעקרעטאר פון פעראיין. די נעמען פון די באַמטע און פון די פעראיין-אָבטהיילונגען (לאָזשע, גראָסמייסטער) האָבען די ארבייטער גענומען ביי די פריהערדיגע אנטיקאטוילישע געזעלשאפט,

װעלכע האָט ליעב געהאַט אַרױפצואװאַרפען אױף זיך אַ געהײמ־
ניספאָלען שלײער, בײַ די פּרײַמױערער לאָזשע. און ניט נאָר
די נעמען נאָר אַלע אױסערליכע הלכות פון די פּעראײנס־
פערזאַמלונגען, האָבען זײ אױך גענומען בײַ די געהײמע רעליגיעזע
געזעלשאַפטען, װעלכע זענען געװעזען אין אָנהױב XIX־טען
יאָהרהונדערט זעהר פערשפּרײט איבער גאַנץ אײראָפּאַ. אַלע מעהר
אָדער װעניג װיכטיגע ענינים פון פּעראײן זענען דורכגעפיהרט
געװאָרען מיט פערשידענס געהײמניספאָלע צערעמאָניעס. די
מיטגלידער פלעגען קומען אױף די פערזאַמלונגען אין ספּעציעלע
פאַנטאַסטישע בגדים. זײ האָבען געהאַט אַ גאַנצע רײהע פּאַראָלען,
פּערשידענע געהײמע צײכען, דורך װעלכע די מיטגלידער פון
דער זעלבער לאָזשע האָבען געהאַט די מעגליכקײט זיך צו
ערקענען. בײם אָננעמען נײַע מיטגלידער פלעגט מען זײ צװינגען
אָבצוגעבען אַ פײַערליכע שבועה, אַז זײ װעלען אונבעדינגט זײַן
געהאָרכזאַם און היטען די געהײמניסען פון פערבאַנד. דיזער
געהײמניספאָלער שלײער, װעלכער דעמאָנט אונז אָן מיטעל־אַלטער,
איז בעצם געװעזען אין גאַנצען איבריג. חאָטש דער פערבאַנד
האָט פונקט װי אַלע איבריגע אָװען׳ישע אָרגאַניזאַציעס, געשט־
רעבט צו אַ פאָלקאָמע געזעלשאַפטליכע איבערקערעניש, האָט ער
פון דעסטװעגען ניט געמאַכט און ניט געװאָלט מאַכען קײן שום
פערשװערונגען. ער האָט געקעמפפט פיר זײנע ציעלען מיט
אָפענע לעגאַלע מיטלען. פון דעסטװעגען האָט דער פערבאַנד
אַרױפגעװאָרפען אױף דער בורזשואַזיע אַ מורא׳דיגען שרעק און
טאַקע צוליעב זײנע געהײמניספאָלע צערעמאָניעס. די בורזשואַזיע
האָט געמײנט, אַז אױב אַ מענש מהואט זיך אָן אַ הילע און
זיצט בײַ נאַכט בײַ שװאַרצע טישען, װעלכע זענען געציערט מיט
שאַרבענס און בײנער, מוז אין זײַן נשמה אױך ליעגען שװאַרצע
און גרױליכע מחשבות. דער פחד פון דער בורזשואַזיע האָט זיך
נאָך פערגרעסערט, װען די אַרבײטער־פעראײנען האָבען אין
יאָהר 1832 ערקלערט אַ שטרײַק און אָנגעהױבען רעדען מיט די
אונטערנעהמער אױף אַזאַ לשון, אין װעלכען עס האָט געקלונגען
דער בעװאוסטזײן פון זײער מאַכט און פעראַכטונג צום שונא.
מיר װעלען ברענגען אַ מוסטער פון דער דאָזיגער שפּראַך: „מיר
אַנערקענען אײך פאַר שולדיג — שרײבט דער פעראײן, װענדענדיג

זיך צו די אונטערנעהמער — אין דעם, וואס איהר בעציהט איך ניט מיט פאסענדער אכטונג צו אונזערע סטאטוטען, און מיר האלטען פאר גערעכט איך שטרענג דערפאר צו בעשטראפען". אין אנ'אנדערע פראקלאמאציע וועגען דעם שטרייק זאגט זיך ווייטער: „איהר דארפט אבצאהלען יעדען, וועלכער האט גענומט שטרייקען צוליעב אייער עקשנות, פאר יעדען טאג צו 4 שילינג (2 רובל)". אזא טאן האט די קאפיטאליסטען שטארק אויפגערעגט.

אין יאהר 1833 איז פארגעקומען די בעראטונג פון די אונטערנעהמער פון בוי-ארבייט, וואו עס איז בעשטימט געווארען ניט נאר ניט צו ערפילען די פאדערונגען פון די ארבייטער, נאר אנצואווענדען אלע קרעפטען, כדי צו צושטערען דעם פעראיין. עס איז בעשטימט געווארען, אז קיין אונטערנעהמער טאר ניט צונעהמען קיין שום ארבייטער, כל זמן יענער וועט ניט געבען קיין פארמעלע חתימה, אז ער טרעט ארויס פון פערבאנד*).

די ארבייטער האבען אויך בעשטימט קעמפפען ביז צום סוף. 270 דעלעגאטען האבען זיך פערזאמעלט אויף א בעראטונג כדי צו בעהאנדלען די קאמפפס-מיטלען געגען די אונטערנעהמער. די שטימונג ביי די ארבייטער איז געוועזען זעהר א געהויבענע און א פרעהליכע. זיי זענען ניט נאר געוועזען זיכער אין זייער נצחון, זיי האט זיך אפילו אויסגעוויזען, אז די וועלט שטעהט איצט כמעט אויף דעם שוועל פון דער סאציאליסטישער ארדנונג. אט וואס עס האט געשריבען אין דער פעראיינס-צייטונג איהר רעדאקטאר: „א גוט איינגעארדענטער פעראיין — אט דאס איז אלץ וואס מען דארף, כדי צו פערטרייבען די ארעמקייט פון אונזער געזעלשאפט. מיר וועלען איצט אויספרובען דעם בעריהמטען כח פון קאפיטאל. איהר וועט באלד זעהען די נישטיגקייט פון דיזער קראפט, ווי באלד נאר מען וועט ביי איהר צונעמען דאס רעכט צו עקספלואטירען אונזער ארבייט. די ארבייט איז די איינציגע זאך, וואס בעשאפט רייכטהום; אין גיכען וועט זי שטעהן העכער פון די אכזריות'דיגע געלד, אין גיכען וועלען די קאפיטאליסטען זיך מוזען ווענדען צו אונז מיט א בקשה, אז איהר זאלט זיי בעפרייען פון זייער פערמעגען, וועלכער וועט פערלירען יעדען

*) אזא מין פאדערונג איז דערנאך געווארען זעהר אין מאדע ביי די ענגלישע אונטערנעהמער. זי איז בעוואוסט אונטער דעם נאמען „צישטעלען א דאקומענט'.

ווערטה". אט אין די ווערטער האט זיך קלאר ארויסגעוויזען די שטימונג פון אלע ארבייטער פון פעראיין. די רעדען פון די בעראטונגס=מיטגליעדער זענען געוועזען פול מיט בעגייסטערונג און גלענצענדע האפענונגען. ראבערט אווען אליין האט אויך בעזוכט די פערזאמלונגען און לויט זיין פארלאגע איז אין בירמינג=האם פארגעקומען א פייערליכע גרינדונג פון א „הויז פיר דעם בוי=פעראיין". דאס הויז האט געזאלט דיענען אלס אנ'ארט אויף זיצונגען פאר דעם צענטראל=קאמיטעט פון פעראיין און אויך אנ'ערציהונגס=איינריכטונג פאר די בירגער פון דער „צוקונפטי=גער וועלט".

די שעהנע האפנונגען פון דעם „בוי=ארבייטער=פעראיין" זענען אזוי גיך צושטרויט געווארען, ווי גיך זיי זענען אויסגעוואקסען. דער ארבייטער־שטרייק אין ליווערפול און אין מאנטשעסטער האט געליטען א פאלקאמע מפלה. די פרעהליכע שטימונג האט זיך גיך פערביטען אויף א טרויעריגע. די מיטלען זענען שוין געוועזען אויסגעשעפט. עס האבען זיך אנגעהויבען מחלוקות און געגענזייטיגע בעשולדיגונגען צווישען פערשידענע טיילען פון פערבאנד. די גאנצע ארגאניזאציע איז אין גיכען אין גאנצען צופאלען.

מיר ווע לען נאך אנווייזען אויף איין „גרויסען פערבאנד", וועלכער איז אויסגעוואקסען א יאהר נאך דער מפלה פון דעם „אלגעמיינעם פעראיין פון די „בוי=ארבייטער". אין יאהר 1834 איז געוועזען א צוזאמענפאהר פון אווען'ס אנהענגער. כדי צוצוגרייטען דעם איבערגאנג צו דער צוקונפטיגער ארדנונג, האבען די אווענויסטען בעשלאסען צו פעראייניגען די ארבייטער פון אלע פאכען אין א גרויסען נאציאנאלען פעראיין.

אין דעם אייגענעם יאהר איז געלונגען צו פערווירקליכען דעם פלאן. עס איז געגרינדעט געווארען אנ'ארגאניזאציע אונטער דעם נאמען „דער גרויסער נאציאנאלער ארבייטער=פעראיין". אין דעם פראגראם פון דעם פעראיין איז א חוץ די געוועהנליכע אויפגאבען פון דעם אלטעגליכען קאמפף אויך אריינגעגאנגען די אויפגאבע: העלפען איבערבויען די געזעלשאפט. מען האט פאר=געלייגט דינגען ערד און אויסבויען גענאסענשאפטליכע פאבריקען. באלד ווי עס האט זיך נאר פערשפרייט די ידיעה וועגען דעם

פעראיין, האבען זיך פון אלע געגענדען א שאט געטהאן אלץ נייע און נייע מיטגליעדער. עטליכע וואכען נאך דער גרינדונג האט דער פעראיין שוין געציילט א האלב מיליאן מענשען. איבער גאנץ ענגלאנד האבען ארומגערייזט אגיטאטארען, וואס האבען פערשפרייט די אידעען פון פעראיין און צוגעצויגען נייע מיטגליעדער. דער גיכער וואוקס פון דעם פעראיין האט איבערגעשראקען די בורזשואזיע. דער פארלאמענט האט בעשטימט א קאמיסיע אין וועלכער עס איז אריינגעגאנגען דער בורזשואזער עקאנאמיסט ס ע נ י א ר און נאך עטליכע יוריסטען, אויסצופארשען די פראגע וועגען די ארבייטער=פעראיינען. דער בעריכט פון די עקספערטען איז געוועזען צוזאמענגעשטעלט אין בלויז שווארצע פארבען. לויט זייער מיינונג שטעהט ענגלאנד אויף דעם ברעג פון אבגרונד צוליעב דעם „דעספאטיום" פון די ארבייטער=פעראיינען; אויב מען וועט ניט איינהאמעווען די ארבייטער=מאסע מיט דעם אלטען געזעץ פון 1799-טען יאהר, קען מען ניט זיין זיכער, אז ענגלאנד וועט ניט אונטערגעהן.

נאר די רעגירונג האט זיך ניט ערלויבט אנצונעהמען אזעלכע שטרענגע מיטלען: זי האט געפיהלט, אז אומקעהרען דאס געזעץ פון 1799-טען יאהר הייסט בעשאפען אנ'ערנסטע סכנה פאר די ענגלישע בורזשואזיע, דען דאס וואלט זיכער ארויסגערופען א רעוואלוציאנערע בעוועגונג צווישען די ארבייטער. א חוץ דעם איז אין גאנצען איבעריג אומצוקעהרען דאס געזעץ געגען קאאליציע. אין געזעץ פון יאהר 1825, ווי מיר האבען שוין דערמאהנט, איז געוועזען פערבאטען יעדער געוואלדטהאט, סטראשונקעס און דריק. א חוץ דעם איז נאך ניט געוועזען אבגעשאפט דאס געזעץ געגען פערשווערער.

אויפ'ן ווילדסטען אופן האט מען אויסגענוצט דיזען געזעץ אין פראצעס געגען די מיטגליעדער פון דער ד א ר ט ש ע ס ט ע ר ע ר דארפישער אבטיילונג פון „דעם גרויסען נאציאנאלען פערבאנד". עטליכע פויערים פון דארף ט א ל פ ו ד ל אין ד א ר ט ש ע ס ט ע ר זענען בעשולדיגט געווארען אין א פערשווערונג און מען האט זיי פער'משפט ארויסצושיקען אויף 7 יאהר הייל דערפאר, ווייל זיי זענען אריינגעטרעטען אין „גרויסען נאציאנאלען פערבאנד און

איינגעאָרדענט און דאַרף אַ פייערליכע צערעמאָניע בעת מען האָט געעפענט די אָבטיילונג פון פערבאַנד.

אַלס פּראָטעסט געגען דאָרטשעסטערער פּראָצעס, איז אָרגאַניזירט געוואָרען אַ גראַנדיעזע דעמאָנסטראַציע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטהייליגט ניט ווענינער ווי 30,000 מענשען. די דעמאָנסטראַציע איז געוועזען דער לעצטער פונק פון דעם אַלגעמיינעם ענטוזיאַזם, וואָס דער „גרויסער נאַציאָנאַלער פערבאַנד" האָט אויפגעוועקט צווישען דעם אַרבייטער־קלאַס אין ענגלאַנד אין די ערשטע חדשים פון זיין עקזיסטענץ. אַ גאַנצע ריהע ניט געלונגענע שטרייקען אין יאָהר 1834 און 1835 האָבען אויף אַ סך פערקלענערט די צאָהל פון די מיטגליעדער פון דער אָרגאַניזאַציע און דער „גרויסער נאַציאָנאַלער פערבאַנד" איז אַזוי גיך אַראָב פון סצענע פונקט ווי אַלע, וועלכע זענען געוועזען פאַר איהם.

היינט דאָס, די גרויסע נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס פון די דרייסיגער יאָהרען האָבען געהאַט אַ פּאָלקאָמע מפלה. זייער גורל איז געוועזען, ווי מיר האָבען שוין געזעהען, כמעט דערוועלביגער. אין אָנהויב אַ געוואַלדיגע געהויבענע שטימונג, אַ אונגעהויער שנעלער וואוקס, פייערליכע פּראָקלאַמירונג פון דער ברייטער סאָציאַל־אוטאָפּיסטישער פּראָגראַם, נאָכהער קליינע מיספערשטענדניסען, וועלכע וואַקסען זיך פאַנאַנדער אין גרויסע מחלוקות און ענדליך אַ גיכע און פאָלקאָמע מפלה ביי דער ערשטער ערנסטער פּראָבע אָנצוהויבען דעם קאַמפף פאַר די פערווירקליכונג פון אָט די הויכע צילען.

מיר זעהען, אַז דאָס לעבען אַליין האָט אַריינגעטראָגען אויסבעסערונגען אין אָוועןס טהעאָריע ביי יעדער פּראָבע צו פערווירקליכען זי אין דער פּראַקטיק. פאַר אָוועןען אָדער פאַר זיינע תלמידים זענען די פעראיינען נאָר געוועזען פעראיינען פון אַגיטאַטאָרס, וועלכע האָבען געדאַרפט ווירקען אויף מענשען דורך איבערצייגונג און ביישפּיעלען. ניט קוקענדיג דערויף האָט דאָך דער גרויסער נאַציאָנאַלער פערבאַנד, אונטער דעם איינפלוס פון די אַרומיגע בעדינגונגען, ניטווילענדיג זיך געשטעלט אויף דעם באָדען פון קלאַסען־און פּאָליטישען־קאַמפף.

קיין ערפאָלג האָבען זיי אין דעם הינזיכט אויך ניט געהאַט.

און עס איז ניט קיין חידוש. דער ענגלישער פראלעטאריאט פון די דרייסיגסטע יאהרען האט פערמעגנט א ביסעל צו פיעל יונגענדליכען, פייערדיגען גלויבען, אבער צו וועניג בעוואוסטזיניגקייט פאר זיינע אויפגאבען.

אין מיטען 30-ער יאהרען ענדיגען זיך די פראבעס צו גרינדען נאציאנאלע פעראיינען.

אין אין דיזער עפאכע האט זיך די לאגע פון די ענגלישע ארבייטער אויף אזוי פיעל פערגרעסערט, אז זיי זיינען ניט געווען בכח צו פיהרען א שטענדיגע ארגאניזאציע, אפילו אין אזא אויבערפלעכליכער פארמע, ווי די נאציאנאלע פערבאנדען אין די 30-ער און 40-ער יאהרען. אין סוף דרייסיגער יאהרען האט די ארבייטסלאזיגקייט ארומגענומען אונגעהייערע פראלעטארישע מאסען: ניט נאר די פשוטה-ניט געלערנטע ארבייטער האבען געליטען שרעקליכע ארעמקייט, נאר אפילו די געלערנטע ארבייטער האבען בעדייטענד פערלארען זייער פריווילעגירטע לאגע, און זייער לעבענס-צושטאנד האט זיך נידריג אראבגעזעצט. צוליעב דיזע סבות איז אין דער עפאכע פון 1837—42-ער יאהרען די ענטוויקלונג פון די ארבייטער-פעראיינען אבגעשטאטען אויף דעם לעצטען פלאן פון פאליטישען קאמפף. די ארבייטער-פעראיינען זענען פערשוואונדען געווארען אונטער די כוואליעס פון טשארטיזם *).

אין אנהויב 40-ער יאהרען האבען זיך די לעבענס-בעדינגונגען פון די ארבייטער פערבעסערט און מיר בעמערקען שוין ווייטער א אויפלעבונג אין דער טהעטיגקייט פון די ארבייטער-פעראיינען,

אין יאהר 1843 האט צוריק אנגעהויבען עקזיסטירען דער

---

*) טשארטיזם איז געוועזען א פאליטישע בעוועגונג פון ענגלישען פראלעטאריאט אין די 40-ער יאהרען, וועלכע האט זיך געשטעלט דעם ציעל זיך צו דערשלאגען פון פארלאמענט די פאלגענדע פאדערונגען: אלגעמיינע וואהלרעכט, געהיימע אבשטימונג, גלייכע וואהל-ראיאנען, געהאלט די דעפוטאטען, די פערניכטונג פון דעם פערמעגענס-צענז פאר די דעפוטאטען — אט די אלע פאדערונגען זענען געווען צוזאמען געשטעלט אין דער זאגענאנטער „כארטיא", פון וועלכער עס שטאמט דאס ווארט טשארטיזם (אויף ענגליש הייסט א כארטיע „טשארטער"). ניט קוקענדיג אויף די אינגעהויערע ענערגיע און רעוואלוציאנערע בעגייסטערונג, האבען די טשארטיסטען קיין ערפאלג ניט געהאט און א טייל פון זייערע פאדערונגען איז ערשט פערווירקליכט געווארען אין דער אנדער העלפט פון XIX-טען יאהרהונדערט.

פעראיין פון די טעפּער. אין אנדערען יאהר איז אויסגעוואקסען „דער נאציאנאלער פעראיין פון דרוק־ארבייטער", דער פעראיין פון לעדער־ארבייטער און נאך אנדערע. פון אלע ארגאניזאציעס פון דער ערשטער העלפט פערציגער יאהרען האט די גרעסטע ווירקונג אויף דעם ענגלישען פראלעטאריאט געהאט דער „פעראיין פון די בערג־ארבייטער אין גרויס־בריטאניען און אירלאנד", וואס איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1841 אין וועקספילד.

דער פעראיין האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו פעראייניגען, ווי ווייט מעגליך, אלע בערג־ארבייטער פון דעם פעראייניגטען קעניגרייך, און ער האט ניט געקארגט קיין מיטלען צו פיהרען א ברייטע אגיטאציע אין דיעזער ריכטונג. א גאנצע רייהע ספעציאליסטען־אגיטאטארען (53 מאן) זענען געוועזען אויף געהאלט ביי דעם פעראיין. די רייזענדע אגיטאטארען אדער „ארגאניזאטארען־מיסיאנערען", ווי די ענגלישע ארבייטער האבען זיי אנגערופען, האבען דורכגעדרייזט גאנץ ענגלאנד אין דער לענג און אין דער ברייט. עס איז ניט געבליבען אפילו איין קליינע שאכטע, וואו עס איז ניט אריינגעדרונגען זייער פראפאגאנדע וועגען אן'אלגעמיינע פעראייניגונג. אזעלכע אויסערגעוועהנליכע אנשטרענגונגען פון די בערג־ארבייטער האבען געהאט א פולען ערפאלג. אין יאהר 1844 איז די צאהל פון די מיטגליעדער שוין געוועזען 100,000. מיר וועלען דא ניט בעשרייבען די ארגאניזאציע פון דעם בערג־ארבייטער־פעראיין; מיר וועלען נאר בעמערקען, אז דער פעראיין האט געהאט בעדייטענדע מיטלען, און ער האט זיי ניט געקארגט אום זיכער צו מאכען דעם נצחון אין דעם קאמף מיט די אונטערנעהמער. אזוי אלס אנפיהרער האבען זיי אראבגערופען ראבערטס, איינעם פון די געלעהרסטע און טאלאנטפאלע יוריסטען אין דער דאמאלסדיגער ענגלאנד. דיזען הויפטאנפיהרער האט דער פעראיין בעשטימט כמעט א מיניסטער־געהאלט (10,000 רובל א יאהר). די וויכטיגסטע ארבייט פון בערג־ארבייטער־פעראיין איז בעשטאנען אין דעם, וואס ער איז געווען דער אנפיהרער פון די ארבייטער אין פארלאמענטארישען קאמפף געגען די קאפיטאליסטען, וועלכער האט זיך צופלאקערט אין 1844־טען יאהר.

די קאפיטאליסטען האבען אריינגעטראגען אין פארלאמענט

אַ פּאַרלאַגע, אַז מען זאָל פערבריײטערען די רעכטען פון די פריעדענסריכטער אין די פּראָצעסען פון די אונטערנעהמער געגען די אַרבייטער. לויט דעם פּראָיעקט האָט דער פריעדענס=ריכטער געהאָלט האָבען דאָס רעכט צו מאַכען מאַסען אַרעסטען פון אַרבייטער אויף דעם גרונד פון אַ אַנ'איינפאַכער אָנקלאַגע פון קאַפּיטאַליסט. אויסער דעם האָט דער פריעדענס=ריכטער געדאַרפט האָבען דאָס רעכט, ווען ער האָט דאָס געפינען פאַר נויטיג, צו בעשטראָפען יעדען אַרבייטער אויף צוויי חדשים געפענגניס „אויב דער אַרבייטער ערפילט שלעכט זיין פפליכט". אַז עס האָט נאָר ערשינט דער ביל (געזעץ=פּראָיעקט), האָט ראָבערטס אויף איהם אויפמערקזאַם געמאַכט דעם פעראיין, און ער האָט אָנגעוויזען אויף די גאַנצע געפאַהר פאַר די זעלבסטשטענדיגקייט פון די אַרבייטער, אויב מען וועט בעשטעטיגען דעם נעזעץ=פּראָיעקט. און דער פעראיין האָט טאַקע באַלד אָנגענומען מיטלען. זיינע טאַלאַנטפאָלע אַגיטאַטאָרען האָט זיך איינגעגעבען אויפצוהויבען דעם גאַנצען אַרבייטער=קלאַס אין ענגלאַנד. אין פּאַרלאַמענט האָבען אָנגעהויבען אָנצוקומען איין פּראָטעסט נאָך דעם אַנדערן. סך הכל האָט מען אָנגעגעבען 200 פּעטיציעס אונטערגעשריבען פון 2 מיליאָן אַרבייטער. סוף כל סוף איז די אַרבייטער געלונגען אַריבערצופיהרען אויף זייער זייט אַלע ראַדיקאַלען און אַ טייל לאָרדען, און דער געזעץ=פּראָיעקט האָט אין פּאַרלאַמענט געהאַט אַ פאָלקאָמע מפּלה. דיעזער גלענצענדער נצחון איז געוועזען דיר וויכטיגסטע טהאַט פון די בערג=אַרבייטער. דער נצחון האָט אויפגעהויבען דעם פעראיין אין די אויגען פון אַלע ענגלישע אַרבייטער.

פון דעסטוועגען האָט דער פעראיין פון די בערג=אַרבייטער אין דעם אייגענעם יאָהר 1844 בעקומען אַ געוואַלדיגען קלאַפּ, וועלכער איז פאַר איהם אויך געוועזען אַ טויט=קלאַפּ. די מפּלה איז געוועזען דער רעזולטאַט פון אַ ניטגעלונגענעם שטרייק פון 70.000 בערג=אַרבייטער אין גלאַזגאָ. דער שטרייק האָט אין גאַנצען צוגענומען די קרעפטען און מיטלען פון דעם פעראיין. פון יאָהר 1845 אָן איז ער ביסלעכוויז אַראָב פון סצענע און אין יאָהר 1848 האָט ער אינגאַנצען אויפגעהערט צו עקזיסטירען.

פון די אַרבייטער=פעראיינען אין דער אַנדערער העלפט 40-ער יאָהרען איז דער וויכטיגסטער די „נאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע

פון פעראייניגטע פאַכען פאַר די אַרבייטס-פערטהיידיגונג". די אַסאָציאַציע איז זעהר אינטערעסאַנט אַלס ל ע צ ט ע פּראָבע צו גרינדען אַ פעראיין נאָך דעם מוסטער פון די גרויסע נאַציאָנאַלע פעראיינען, וועלכע האָבען געהערשט אין די 30-ער יאָהרען.

אין יאָהר 1845 איז אין לאָנדאָן פאָרגעקומען דער אַרבייטער-קאָנגרעס, וועלכער איז בעשטאַנען פון 110 דעלעגאַטען. דאָ זענען געוועזען פאָרשטעהער פון די לאַנקאַשירער שפּינער און וועבער, אַרקאשירער שטרומפּף-און געוואַנד-אַרבייטער אַזוי אויך פון פערשיעדענע אַרבייטער-פאַכען פון מאַנטשעסטער, שעפילד, נאָרוויטש, בריסטאָל א. ז. וו.

די דעלעגאַטען האָבען בעשטימט צו פעראייניגען אַלע אָרטיגע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען זיי אויסגעוועהלט פאַר פאָרשטעהער, אין איין אַלגעמיינעם פערבאַנד. דער נייער פערבאַנד וועלכער האָט זיך גערופען, ווי מיר האָבען שוין געזאָגט „נאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע פאַר אַרבייטס-פערטהיידיגונג", האָט פאָרמולירט זיין ציעל אין פאָלגענדע ווערטער: „אונזער אָרגאַניזאַציע—שרייבט זיך אין זיינע סטאַטוטען—בעגרינדעט זיך אויף צוויי גרויסע פאַקטען: ערשטענס, אַז די אַרבייטער-קלאַסען בעקומען קיינמאָל ניט דעם גערעכטען אַרבייטס-לוין פאַר אַ גערעכטען אַרבייטס-טאָג, און צווייטענס, אַז דערשלאָגען זיך דעם דאָזיגען לוין קענען די אַרבייטער נאָר דורך דער הילף פון ד ע ר אַ ל ג ע מ ײ נ ע ר נ אַ צ י אָ נ אַ ל ע ר פ ע ר אײ נ י ג ו נ ג". צוליעב דעם שטרעבט די אָרגאַניזאַציע אַרומצונעהמען, ווי ווייט מעגליך, דעם גאַנצען אַרבייטער-קלאַס פון ענגלאַנד, און שטעלט זיך אַלס ציעל פערטהיי-דיגען די אינטערעסען פון די פעראייניגטע פאַכען און פאָדערען די אַלע פּאָליטישע, סאָציאַלע און ערציהונגס-מיטלען, וועלכע קענען פערבעסערען די לאַגע פון אַרבייטער-קלאַסס". אַחוץ דעם זאָגט זיך די אָרגאַניזאַציע אַרויס פאַר ברייטע שטיצע די אַרבייטער צו גרינדען גענאָסענשאַפטליכע פאַבריקען; זי פּראָעקטירט די בעאַר-בייטונג פון דער ערד דורך געמיינדען, אין איהרע פלענער שטרעבט זי איבערהויפּט דורכצופיהרען אַלע וויכטיגע פּונקטען פון אָ וו ע ן׳ס פּראָגראַם.

די נאַציאָנאַלע אַסאָציאַציע איז אָבער פאָרט ניט דאָס איינענע, וואָס אָ וו ע ן׳ס פעראיינען אין די 30-ער יאָהרען. אין

אַ בעדייטענדען גראַד קען מען זי שוין בעטראַכטען אַלס אַן'איבערגאַנגס-פאָרם פון דעם אַלטען אויטאָפּיזם צו דער נייער פעראיינס-פאָרם פון די 50-ער יאָהרען. צוזאַמען מיט אָווען'ס אידעען געפינען מיר שוין אין די סטאַטוטען פון דער געזעלשאַפט פאָלגענדע ווערטער, וועלכע כאַראַקטעריזירען דעם גייסט פון דער נייער צייט: „דער פעראיין איז טיף דורכגעדרונגען מיט דעם געדאַנקען, אַז עס מוזען איינגעשטעלט ווערען גוטע בעציהונגען צווישען די אונטערנעהמער און אַרבייטער, דען דער פעראיין מיינט, אַז די אינטערעסען פון ביידע גרופען זענען אויף אַזוי פיעל גלייכע, אַז עס איז נישט מעגליך, דאָס איין צד זאָל האָבען שאָדען און דער אַנדערער צד זאָל ניט ליידען". דעריבער האַלט דער פעראיין דעם שטרייק פאַר זעהר ניט קיין גוטען קאַמפף'ס געוועהר: ער לעגט איהם פאָר נאָר אַלס אַן'אויסערסטע שאַרפען מיטעל, און רעקאָמענדירט אַנשטאָט איהם פרידליכע אָבמאַכען, בוררים-געריכטען א. ז. וו.

דאָ פיהלט זיך שוין דער מעססיג-ליבעראַלער גייסט, וועלכער האָט דערנאָך אין גאַנצען אַריינגעדרונגען אין די סטאַטוטען פון די פעראיינען אין די 50-ער יאָהרען. ניט קוקענדיג דערויף, וואָס די אַסאָציאַציע האָט ניט געהאַלטען פון קיין שטרייקען, און ביי אַ סכסוך מיט די אונטערנעהמער האָט דער צענטראַל-קאָמיטעט זיך געשטאַרעט אַרויסטרעטען אַלץ פערמיטלער, האָבען די קאַפּיטאַליסטען דאָך זיך פיינדליך בעצויגען צו דעם פעראיין. „איינוויליגענדיג אויף אָרטיגע פעראיינען, האָבען זיי געקוקט אויף יעדע פראָבע פון נאַציאָנאַלער פעראייניגונג, ווי אויף אַ רעוואָלוציאָנערען אַטענטאַט אויף דעם הייליגען פרינציפּ פון אינדוסטריע פרייהייט. ביי אַזאַ צושטאַנד האָט די פערמיטלונגס-פּאָליטיק פון דעם צענטראַל-קאָמיטעט ניט געהאַט קיין שום ערפאָלג. אין די פּראָווינציעלע אָבטהיילונגען זענען אָפט אויסגעבראָכען שטרייקען ניט קוקענדיג אויף די שטרענגע אזהרות פון די לאָנדאָנער מנהיגים. די מעהרהייט שטרייקען האָט זיך געענדיגט מיט דער נידערלאַגע פאַר די אַרבייטער. אין דיזע נידערלאַגען, האָבען די פּראָווינציעלע אָבטהיילונגען בעשולדיגט דורכאויס די אונטהעטיגקייט פון דעם צענטראַל-קאָמיטעט. די אינערליכע מחלוקות, וועלכע זענען זיך אַלץ מעהר פאַנאַנדערגעוואַקסען, האָבען אין יאָהר 1850 אין

גאנצען צובראכען די ארגאניזאציעס. אויף אזא אופן דערמאנט אונז דער גורל פון דער אסאציאציע אן גורל פון די נרויסע פעראיינען אין די 30-ער יאהרען. נאר די שפורען פון דער „נאציאנאלער אסאציאציע פאר ארבייטס-פערטהיידיגונג" זענען אבער ניט אין גאנצען פערשוואונדען געווארען, ווי דאס איז געוועען מיט די אוועניסטישע פעראיינען. אז דער צענטראל-קאמיטעט פון דער אסאציאציע האט דערזעהן, דאס עס איז אונמעגליך צו דערגרייכען א פעסטע איינינונג, האט ער אבגעגעבען אלע זיינע כחות אויף די ברייטע אגיטאציע פאר די פערקירצונג פון ארבייטס-טאג. אין דעם הינזיכט האט זיין ארבייט געהאט א פאלקאמען ערפאלג. צוזאמען מיט דעם זאגענאנטען „קאמיטעט פאר די פערקירצונג פון ארבייטס-טאג", וועלכער איז געגרינדעט געווארען דורך די לאנקאשירער שפינער, איז דעם צענטראל-קאמיטעט געלונגען דורכצופיהרען דאס געזעץ וועגען א 10 שעה'דיגען ארבייטסטאג (1847) און אין דעם בעשטעהט זיין אונטשטערבליכער פערדינסט פאר דעם גאנצען ארבייטער-קלאס אין ענגלאנד.

וואס אנבעלאנגט דער סאציאלער פראגראם פון פעראיין איז פערשטעהט זיך, אז זיינע חלומות וועגען א „געזעלשאפטליכע פראדוקציאן" האבען ניט געקענט מקוים ווערען. אמת טאקע, אז אין יאהר 1847 איז געלונגען צו גרינדען אויף די מיטלען פון פעראיין א געזעלשאפטליכע אונטערנעהמונג, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט 123 שוהמאכער, נאר פון דער קליינער ווירקליכקייט ביז די אונגעהויערע פלאנען איז נאך געוועזען זעהר ווייט.

VI.

די פעראיינען פון די געלערנטע ארבייטער

(רער זאנענאנטער „אלטער יוניאניזם")

אין סוף 40-ער און אין אנהויב 50-ער יאהרען האט די ענגלישע אינדוסטריע עררייכט איהר בליהענדסטע מדרנה. איהרע פראדוקטען האבען אונבעגרענצט געהערשט אויף דעם וועלט-מארק. פון די אלע סבות, וועלכע האבען בעשאפען פאר דעם ענגלישען

קאפיטאל אזא פריווילעגירטע לאגע, וועלען מיר נאר דערמאהנען די וויכטיגסטע.

אין מיטען XIX־טען יאהרהונדערט האט מען אנגעהויבען אין די קולטורעלע לענדער אין אייראפא, אמעריקא אזוי אויך אין אינדאסטאן (דער טייל אינדיע, וואס מטעהט אונטער דער ממשלה פון ענגלאנד) צו בויען אייזענבאהנען, און איבערהויפט אויסצינוצען אלע וועגען אום צו פערבעסערען די פערקעהרס=מיטלען סיי אויף דער יבשה סיי אויפ'ן ים, כל זמן גאנצע געגענדען אין די ציווי=ליזירטע לענדער האבען ניט געהאט קיין פערקעהרס=מיטלען, האט דער אינטערנאציאנאלער האנדעל מיט בילליגע און שווערע סחורות געמוזט זיך קאנצענטרירען ביי די ברעגען פון ים און ביי גרויסע טייכען, אויף וועלכע ס'ענען געגאנגען שיפען. ענגלאנד פלעגט פאנאנדערשיקען איהרע סחורות איבער דער גאנצער וועלט. נאר כל זמן די וועגען זענען דארטען געווען שלעכטע האט דאס אריבער־פיהרען פון ברעג ים אין לאגד אריין געקאסט אזוי טייער, א קיין שום טעכנישע אויסבעסערונגען האבען נישט געקענט פערברייטערען די מערק פאר די ענגלישע סחורה. ווי נאר די אייזענבאהנען האבען אנגעהויבען דורכצושניידען אין אלע ריכטונגען גאנץ אייראפא, צפון=אמעריקא און אינדיע, איז דאס אריבערפיהרען געווארען זעהר בילליג אפילו פאר די שווערסטע מינים סחורות, ס האבען זיך צוליעב דעם געעפענט נייע מערק פאר סחורות ניט נאר אויף די ברעגען פון די וואסערן, נאר אויך אויף דעם גרויסען שטח יבשה וואס איז געווען וועיט פון ברעג.

ניט וועניג האט אויך געהאלפען פערברייטען דעם מארק די ענטדעקונג פון די רייכע גאלד=גרובען אין קאליפארניע (צפון אמעריקא) און אין אויסטראליען יאגענדיג זיך נאך רייכטום, זענען גאנצע מאסען אריבערגעפאהרען קיין קאליפארניע און אויסטראליען. דורך דער איבערוואנדערונג זענען אט די לענדער געווארען זעהר בעפעלקערט. אם גיכסטען איז געוואקסען די בעפעלקערונג פון צפון אמעריקא, וואו ס'האט נאך דאמאלסט געהערשט לאנד ווירטשאפט; זי האט ארויסגעפיהרט רויהע מאטעריאלען און אריינגעפיהרט פערשיעדענע אינדוסטריעלע פראדוקטען. ענגלאנד, אלס דאס ענטוויקעלסטע אינדוסטריעלע לאנד, איז כמלא געווארען דער פאדריאטשיק פון די אויסגעארבייטע פראדוקטען פאר אמעריקא.

די ענדערונגען אין דער אינטערנאַציאָנאַלער האַנדעלס־פּאָליטיק אין די 50־ער יאָהרען האָט אויך מיטגעווירקט דערצו, דאָס די אינדוסטריעלע ממשלה פון ענגלאַנד האָט זיך פערשפּרייט איבער דער גאַנצער וועלט. אין דער ערשטער העלפט פון XIX־טען יאָהרהונדערט איז אין אַלע קולטורעלע לענדער געוועזען אַרויפגעלעגט אויף די אויסלענדישע סחורות אַ אונגעהויער גרויסער צאָל־טאַריף. אין די 50־ער יאָהרען האָט דער מערסטער טהייל אייראָפּעאישע מלוכות איבערגעאַרבייט זייערע טאַריפען לויט דעם פּרינציפּ פון פריי־האַנדעל. די אָבצאָהלונגען אויף פילע ענגלישע סחורות איז פאַרקלענערט געוואָרען אין רוסלאַנד, סקאַנדינאַווישע מלוכות, האָללאַנד, דייטשלאַנד. שפּאַניען האָט אָבגעשאַפט דאָס געזעץ, וועלכער האָט פערבאָטען אַריינצופיהרען אויסלענדישע סחורות; פראַנקרייך האָט אויף אַ כך פערקלענערט דעם טאַריף אויף אייזערנע, שטאָהלענע און מעטאַלענע פּראָדוקטען. די ענגלישע סחורות, וועלכע זענען איצט בעפרייט געוואָרען פון די הויכע אָבצאָהלונגען, האָבען דורך די נייע אייזענבאַהנען אַריינגעדרונגען אין די פערוואָרפענסטע ווינקעלעך פון אייראָפּאַ, אַמעריקאַ און טייל־ווייז אַזיען.

די ענגלישע קאַפּיטאַליסטען האָבען אונבעגרענצט געהערשט אויף דעם אַלוועלטליכען מאַרק, און האָבען ניט בעדאַרפט מורא האָבען פאַר זייער ממשלה, ווייל אין דיעזער עפּאָכע איז ענגלאַנד באמת געוועזען דאָס איינציגע לאַנד מיט אַן'ענטוויקעלטער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציאָן. פראַנקרייך, וועלכע איז פריהער געשטאַנען בראש פון דער אינדוסטריעלער פּראָדוקציאָן, האָט ניט געקענט קאָנקורירען מיט ענגלאַנד אין דער אויסאַרבייטנג פון פּראָדוקטען, וועלכע בעפריעדיגען די נויטווענדיגסטע בעדערפניסען, ד. ה. אַזעלכע פּראָדוקטען, וועלכע שפּיעלען די גרעסטע ראָלע אין דער פאָלקס־ווירטשאַפט. בלויז די לוקסוס־זאַכען זענען געבליבען און בלייבען נאָך ביז היינט, די מאָנאָפּאָליע פון דער פראַנצויזישער פּראָדוקציאָן.

צפון אַמעריקאַ איז אין די 50־ער יאָהרען נאָך ניט געוועזען דאָס לעגענדאַרישע לאַנד פון אינדוסטריעלע וואונדער, ווי עס שטעלט זיך יעצט פאָר דעם אייראָפּייער. אין דער ערשטער העלפט פון XIX־טען יאָהרהונדערט איז אַמעריקאַ געוועזען, ווי מיר האָבען

שוין געזאָגט, אַ מלוכה, וועלכע האָט זיך איבערהויפּט פערנומען מיט לאַנדווירטשאַפט, ד. ה. אַ מאַרק פאַר די אינדוסטריעלע לענדער. וואָס אָנבעלאַנגט דייטשלאַנד, האָט זי אין די 50-ער יאָהרען קוים פון זיך אַראָבגעוואָרפען דעם לעצטען רעשט פון פעאָדאַליזם און זי האָט ערשט אָנגעהויבען פלאַנצען די גרויסע קאַפּיטאַליסטישע אינדוסטריע.

מילא רוסלאַנד איז דאָך געשלאָפען געשמאַק אונטער דעם יאָך פון דער לייבאייגענשאַפט; ס'איז איהר ניט געלעגען אין קאָפּ צו קאָנקורירען מיט ענגלאַנד.

בייא אַזאַ צושטאַנד האָט ענגלאַנד לייכט פערכאַפּט אין איהרע הענד די מאָנאָפּאָליע פון וועלט-מסחר. איהרע קאַרטון, לייוונט, געוואַנד האָבען ניט געהאַט קיין שום קאָנקורענטען אויף דעם אַלוועלטליכען מאַרק, פון אַמעריקאַ ביז כינאַ און פּערסיען. איהרע מאַשינען האָבען אונבעגרענצט געהערשט אין דער יונגער דייטשער אינדוסטריע און טייל-ווייז אין דער רוסישער, וועלכע האָט ערשט אָנגעהויבען אויסצושפּראָצען. מיט איין וואָרט ענגלאַנד איז געוואָרען אַ מין גרויסער אַלוועלטליכער קאַפּיטאַליסט-עקספּלואַטאַטאָר, און צו זיינע פיס האָט זיך אונטערטעניג געבוקט די גאַנצע וועלט.

דער אומגעוועהנליכער וואוקס פון דער אינדוסטריע, וועלכע האָט קאָלאָסאַל פערגרעסערט די רווחים פון די קאַפּיטאַליסטען, האָט אין דער זעלבער צייט אויך פערבעסערט די לאַגע פון דעם אַרבייטער-קלאַס אין ענגלאַנד; די אַרבייטסלאָזיגע אַרמעע האָט זיך פערקלענערט, דער אַרבייטס-לוין איז אויפגעוואַקסען, לערך די 40-ער יאָהרען, כמעט אויף 15 פּראָצענט. אמת טאַקע, אַז די פשוטע אַרבייטער, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די פערדינסטען האָבען זיך פערגרעסערט, האָבען בדוחק געהאַט זייערע לעבענס-מיטלען. נאָר די געלערנטע אַרבייטער האָבען בעקומען די מעגליכקייט נישטקשה'דיג צו לעבען, זייער לוין איז אין אַלגעמיין ניט קלענער געוועזען ווי 50 — 60 רובל אַ חודש: עס איז געוועזען אַפילו אַזעלכע אַרבייטער-אַריסטאָקראַטען, וואָס האָבען פערדיענט 200 — 40 רובל אַ חודש.

אין די 50-ער יאָהרען איז אין ענגלאַנד אויסגעוואַקסען צווישען די געלערנטע אַרבייטער אַ גאַנצע רייהע שטאַרקע

אָרגאַניזאַציעס, פון וועלכע די „פּערעאיינִיגטע געזעלשאַפט פון מאַשין־בוי־אַרבייטער, טשוגון־גיסערייען און אייזען־שמעלצערייען" האָט געשפּיעלט די וויכטיגסטע ראָלע אין דער געשיכטע פון דעם אַרבייטער־קלאַס אין ענגלאַנד. „פּערעאיינִיגטע" הייסען אין ענגלאַנד אַזעלכע פערעאיינען, וועלכע בעשטעהען פון אַרבייטער פון גלייכאַרטיגע מלאכות, אָפטמאָל פון אַ סך שטעדט. די אָרגאַ־ניזאַציאָנס־פאָרם פון די פערעאיינען איז פאָלגענדע: אַרבייטער פון וועלכען עס איז פאַך, (למשל בוי־אַרבייטער, שמידען א. ז. וו.) וועלכע געפינען זיך אין איין שטאָדט, בילדען אַנ'אָרטיגע אָרגאַ־ניזאַציע, וועלכע קלויבט אויס איהר צענטראַל־פערוואַלטונג, וואָס בעשטעהט פון אַ סעקרעטאַר און עטליכע דעלעגאַטען. די אָרגאַ־ניזאַציעס פון עטליכע שכנות'דיגע שטעדט (נאָר פון איין פאַך) קלייבען אויס מיטגליעדער אין זאָ גענאַנטען ראַיאָן־קאָמיטעט, וועלכער דאַרף אויפקוקען אויף דעם אַלגעמיינעם צושטאַנד פון דער אינדוסטריע אין דעם ראַיאָן. בראש פון אַלע אָרטיגע אָרגאַ־ניזאַציעס, וועלכע זענען פערבונדען אין פעראיין, שטעהט דער „צענטראַלער אויספיהרונגס־ראַטה", אין וועלכען די גרעסטע ראָליע שפּילט דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון פערבאַנד. דער אויספיהרונגס־ראַטה איז די העכסטע אינסטאַנץ, וועלכע פיהרט אָן מיט דער טהעטיגקייט פון דער גאַנצער „פּערעאיינִיגטער געזעלשאַפט". די פערהעלטניסמעסיג זיכערע לאַגע פון די געלערנטע אַרבייטער, פון וועלכע עס זענען בעשטאַנען די פּערעאיינִיגטע געזעלשאַפטען, איז געוועזען די אורזאַכע פון אַזא מעסיגער און פאָרזיכטיגער פּראָגראַם.

אין די 50-ער יאָהרען געפינען מיר שוין ניט דעם ראַדי־קאַליזם, מיט וועלכען עס זענען געוועזען דורכגענומען אָווען'ס אָרגאַניזאַציעס פון די פריהערדיגע צייטען. יעצט שטרעבען שוין ניט די אַרבייטער־פעראיינען אין גאַנצען איבערצובויען די געזעל־שאַפט, זיי סטאַרען זיך נאָר צו פערבעסערען די לאַגע פון די אַרבייטער אויף וויפיעל דאָס איז מעגליך ביי די קאַפּיטאַליסטישע בעדינגונגען. נאָך מעהר, זיי האָבען גאָר נישט בעטראַכט די אַרבייטער און די קאַפּיטאַליסטען אַלס צוויי פיינדליכע קלאַסען, צווישען וועלכע עס קען נאָר זיין אַ שטענדיגע מלחמה. פערקעהרט זייערע אַלע כחות זענען נאָר געוועזען אָנגעווענדעט איינצופיהרען אַ „האַרמאָניע אין די אינטערעסען", וועגען וועלכער די גן עדן

פֵּיגֶעלֶעךְ פוּן דֶער „וואָלגאַרֶער עֶקאָנאָמיֶע״ *) האָבֶּען גֶעזוּנגֶען אַזֶעלכֶע זִיסֶע לִידֶער.

פּוּנקט, ווִי דִי „נאַציאָנאַלֶע אַסאָציאַציֶע פאַר אַרבּייטס־פֶּער־טהיידיגוּנג״ **), האָבֶּען זִיךְ דִי „פֶערֶאייניגטֶע גֶעזֶעלשאַפטֶען״ גֶעזָארגט אַיינצוּפִיהרֶען גוּטֶע בֶּעצִיהוּנגֶען צווִישֶען דִי אוּנטֶערנֶעהמֶער אוּן דִי אַרבּייטֶער, אוּן האָבֶּען זִיךְ אַרוֹיסגֶעזָאגט גֶעגֶען שטרייקֶען.

בֶּאמת, אִיז דִי פֶעראַכטוּנג צוּ שטרייקֶען אַרוֹיסגֶערוּפֶען גֶעוואָרֶען נִיט אַזוֹי פִיעל דוּרךְ דִי בּוּרזשוּאַזֶע עֶקאָנאָמִיסטֶען, ווִי דוּרךְ דֶער בִּיטֶערֶער עֶרפאַהרוּנג פוּן דִי פרִיהֶערדִיגֶע יאָהרֶען. דִי פֶערֶאייניגטֶע גֶעזֶעלשאַפטֶען האָבֶּען עֶרקלֶערט דִי מפּלה פוּן אָוועֶן׳ס אָרגאַנִיזאַציֶעס נִיט מִיט זייעֶרֶע אִינֶערלִיכֶע חסרונות נאָר מִיט זייעֶר קאַמפּף׳ס פּאָלִיטִיק. „מֶיידט אוֹיס דִי גֶעפֶעהרלִיכֶע פּראַקטִיק פוּן דִי שטרייקֶען״ האָט גֶעשרִיבֶּען דֶער צֶענטראַל־קאָמִיטֶעט פוּן דִי מוֹיעֶרֶער: „פּוּנקט ווִי אִיהר מֶיידט אוֹיס אַ ווִילדֶע חיה, וועֶלכֶע ווִיל אַייךְ צוּרייסֶען... גֶעדֶענקט, צוּלִיעבּ וואָס אוּנזֶער פֶעראַיין האָט פֶערלאָרֶען זיין גאַנצֶע בֶּערייטוּנג אִין יאָהר 1852! מִיר פֶערשוועֶרֶען אַייךְ, בּרִידֶער, אוֹיבּ אַייךְ אִיז נאָר טייעֶר אַייעֶר עֶקזִיסטֶענץ, אִיהר זאָלט מִיט אַלֶע מִיטלֶען קֶעמפּפֶען גֶעגֶען דִי אוּנזִינִיגֶע שטרייקֶען״. אַיין אָבּטהיילוּנג פוּן דֶעם פֶעראַיין האָט זאָגאַר גֶעפאָדֶערט, אַז דִי עֶנגלִישֶע אַרבּייטֶער זאָלֶען שוֹין מֶעהר נִיט גֶעבּרוֹיכֶען אַפִילוּ דאָס וואָרט „שטרייק״. אַזֶעלכֶע מֶיינוּנגֶען האָבֶּען אַייךְ גֶעהֶערשט בּיי דִי אַיינבִּינדֶער, ווֶעבֶער, מאַשִׁין־בּוֹי־אַרבּייטֶער אוּן אִיבֶּערהוֹיפּט בּיי כמעט אַלֶע מֶעהר אָדֶער ווֶענִיג בּעדייטֶענדֶע אָרגאַנִיזאַציֶעס פוּן דִי 50־ער יאָהרֶען. כּדי זִיךְ צוּ בֶּעוואָרֶענֶען פוּן אַ פּלוּצלוּנגֶען שטרייק, וועֶלכֶער קֶען אַיבּבּרֶעכֶען אוּנטֶער דֶעם אַיינפלוּס פוּן אַ צוּפֶעלִיגֶער אַרבּייטֶער־אוֹיפרֶעגוּנג, האָבֶּען „דִי פֶערֶאייניגטֶע גֶעזֶעלשאַפטֶען״ אָבּגֶענוּמֶען בּיי דִי אָרטִיגֶע סֶעקציֶעס (אָבּטהיילוּנגֶען) דאָס רֶעכט צוּ עֶרקלֶערֶען אַ שטרייק; דִיזֶעס רֶעכט אִיז אִיבֶּערגֶעגֶעבֶּען גֶעוואָרֶען צוּ דִי

---

*) ויאולגארע רופט מארקס אן די עקאנאמיסטען, וועלכע דאבען בעוואוסטזיניג איבערגעדרעהט און פערפעלשט די וויסענשאפט, כדי געפעלען צו דער בורזש אזיע.

**) זעה דעם פריהערדיגען קאפיטעל.

צענטראלע אויספיהרענדע ראטהען. אזוי למשל האט די פערזאמלונג פון די דעלעגאטען פון די אייזען=שמעלצער אין יאהר 1846 בעשטימט: איבערלאזען די לעזונג פון דער פראגע וועגען א שטרייק דער פערזאמלונג פון אונזערע מיטגליעדער, וועלכע געפינען זיך דאס רוב אונטער דעם איינפלוס פון מאמענט, אונטער דעם איינדרוק פון א היטציגען אגיטאטארשען אויפרוף, פון א ברענענדען דיספוט — דאס האלטען מיר פאר געפעהרליך.... זייענדיג פעסט איבערצייגט אין דער ריכטיגקייט פון אט דיעזער מיינונג, האבען מיר דאס רעכט צו בעשטימען א שטרייק אבגענומען פון די ארטיגע אבטהיילונגען, און איבערגעגעבען דעם אויספיהרענדעם ראטה פון פעראיין"! בעציהענדיג זיך מיט א גרויסען אונצוטרוי צו די שטרייקען, האבען די פעראיינען אין די 50=ער יאהרען זיך געסטארעט „אויסצוארבייטען נייע קאמפפס=מיטלען. דער פערבאנד פון די ארבייטער, וועלכע ארבייטען אויף פלינטגלאז (הארט=גלאז) האט געשריבען: „די גרויס פון ארבייטס=לוין העגגט אין גאנצען אב פון דער נאכפראגע און אנבאט. מיר אלע ווייסען, אז אויב אויפ'ן מארק איז דער אנבאט אויף סחורה גרעסער ווי די נאכפראגע, מוז, לויט דעם בעשטימטען נאטור=געזעץ, די סחורה פאלען אין מקח, און דאס איז שוין קיין אונטערשייד ניט, צי די סחורה איז ארבייט אדער אן אנדער האנדעלס=געגענשטאנד". ארויסגעהענדיג פון אזא שטאנד=פונקט, האבען די ארבייטער אין די 50=ער יאהרען געהאלטען די פערניכטונג פון דער קאנקורענץ צווישען די ארבייטער פאר דעם איינציגען מיטעל, וועלכער קען פערבעסערען זייער לאגע. כדי צו ערר‍ייכען דיזען ציל האבען זיי געפאדערט מען זאל בעגרענצען די ארבייט פון לעהר=אינגלעך און ניט געלערנטע ארבייטער, פערניכטען די איבערשטונדען=ארבייט און געשטרעבט צו גרינדען א בעזונדער קאסע, וועלכע זאל געבען מיטלען ארויסצושיקען די ארבייטס=לאזע אין אנדערע לענדער. דער פראיעקט פון דער קאסע, אונטער דעם נאמען „עמיגראציאנס=פאנד" איז געוועזען זעהר פאפולער צווישען די פעראיינען אין די 50=ער יאהרען*).

*) שטרעבענדיג צו פערניכטען די קאנקורענץ צווישען די ארבייטער, האבען די פעראיינען אין די 50־ער יאהר־ען בעצם גאר ניט נעדארפט אבלייקענען די בעדייטונג פון שטרייקען. דער שטרייק איז אין דעם הינזיכט אויך ניט קיין ערגער־ער

דער פּראָיעקט איז געוואָרען אין גאַנצען פערוואָרפען ערשט אין די 60-ער יאָהרען, ווען עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז יענע אַרבייטס=לאָזע, אויף וועלכע דער פאָנד האָט אויסגעגעבען צעהנדליגע טויזענדער רובל אויף אַרויסצושיקען, זענען געווען אַ טראָפּען אין ים פון דער אַרבייטס-לאָזער רעזערוו=אַרמעע. אַלץ מעהרער בעדייטונג בעקומט דער קאַמפּף פאַר די פערקירצונג פון אַרבייטס=טאָג, און פאַר די בעזייטיגונג די קאָנקורענץ פון די ניט געלעהרענטע אַרבייטער. דער לעצטער פונקט פערנעמט זעהר אַ וויכטיגען פּלאַץ אין די פּראָגראַמען פון אַלע פעראיינען אין די 50-ער יאָהרען. די זעצער האָבען אויסגעקליבען ספּעציעלע קאָמיטעטען מיט דעם ציעל זיי זאָלען אויסזוכען גוטע קאַמפּפ'ס=מיטלען געגען דער אַרבייט פון די ניט=דערוואַקסענע אַרבייטער און לעהר=אינגלעך, וועלכע זענען אַוועק פון בעלי=בית אײדער ס'האָט זיך געענדיגט דער בעשטימטער טערמין. די מאַשין=בוי=אַרבייטער האָבען געפיהרט זייער גאַנצע פּראָפּעסיאָנעלע פּאָליטיק אַרויסגעהענדיג פון דער מיינונג, אַז פונקט, ווי דאָקטוירים און אַדוואָקאַטען, אַזוי אויך זיי האָבען דאָס רעכט אויסצושליסען פון זייער קרייז אַזעלכע אַרבייטער, וועלכע זענען ניט דורכגעגאַנגען דעם גאַנצען לעהרע=קורס. אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז אין איניגע הינזיכטען זענען די פעראיינען אין די 50=ער יאָהרען געוועזען אַ שריט צוריק אין פערגלייך מיט די אַלטע אָוועןישע אָרגאַניזאַציעס. אין די „נאַציאָנאַלע פעראיינען“ פון די 30-ער יאָהרען האָט זיך שוין בעוויזען — אמת טאַקע ניט קלאָהר און ניט דייטליך, — די קלאַסען=סאָלידאַריטעט פון גאַנצען ענגלישען פּראָלעטאַריאַט. אין די „פעראייניגטע געזעלשאַפטען“ פון די 50=ער יאָהרען

מיטעל, ווי דער בעריהמטער „עמיגראַציאנס פאנד“, און באבת, כאבענדיג א שטרייק, פערניכטעט די ארבייטער אין גאנצען דעם אנבאט פון ארבייטס קראפט. אייב די שטרייקענדע זענען בכח אויסצוהאלטען דעם שטרייק אין ניט צולאזען ארבייטער פון דער זייט, פערשטעהט זיך, אז דער קויפער פון זייער ארבייטס-קראפט מוז איינוויליגען אויף אלע בעדינגונגען. אויף אזא אופן קומט אויס, אז פערבלייבענדיג שטרענג אויף דעם שטאנד-פונקט פון קאנקורענץ מוזען מיר פארט אנערקענען, אז די סבה פון פערשפּעטעטע שטרייקען ליגט ניט אין דעם, וואס דיעזער קאמפפ'ס מיטעל איז ניט קיין גוטער, נאר ווייל די ארבייטער זענען נאך ניט שטארק ארגאניזירט, זיי זאלען קענען ריכטיג ארגאניזירען דעם שטרייק און איהם אויסהאלטען ביז'ן סוף.

איז ניטאָ אפילו קיין שפור פון קלאַסען־סאָלידאַריטעט ; זיי ערקלערען אָפען , אַז זייער אויפגאַבע איז ניט צו קעמפפען האַנד אין האַנד מיט דעם גאַנצען ענגלישען פראָלעטאַריאַט , נאָר צו דערהאַלטען זייער פריווילעגירטע לאַגע אויף דעם חשבון פון די וועניגער־גליקליכע פראָלעטאַריער — פון די ניט געלערנטע אַרבייטער .

פון דער אַנדער זייט געפינען מיר אין די פעראיינען אַזעלכע איינגעשאַפטען , וועלכע בעדייטען אַ שריט פאָרווערטס אים פערגלייך מיט די אָרגאַניזאַציעס פון די 30־ער יאָהרען . ערשטענס דאַרף מען דאָ דערמאָנען וועגען דער שטרעבונג פון די פעראיינען גרינדליך צו ע ר ל ע ר נ ע ן די לאַגע פון דעם אַרבייטער־קלאַס אין ענגלאַנד . אַנשטאָט דעם זיך צו פערנעהמען מיט דער שטענדיגער קריטיק פון „די ניט פראָדוקטיווע קלאַסען" , אַנשטאָט צו איגנאָרירען די פראָגראַם־און פאָליטיק־פראַגען פון אַרבייטער־קלאַס , ווי דאָס פלעגען טהאָן די אָוועניסטען , האָבען זיך די נייע פעראיינען זעהר פיעל אָבגעגעבען מיט דער אויס־פאָרשונג פון אַרבייטערס־נויט אין זיינע פערשידענע פאָרמען . וועגען יעדער מעהר אָדער וועניגער וויכטיגע פראַגע , פלעגט מען אויסקלייבען אַ בעזונדערען קאָמיטעט , וועלכער האָט בעדאַרפט גענוי אויספאָרשען דעם ענין און צושטעלען אַ בעריכט . דורך דעם זענען די אַרבייטער אַלץ מעהר געקומען צו דער איבערצייגונג , אַז מען דאַרף האָבען אַן'אַלגעמיין־טהעאָרעטישע פאָרבערייטונג צו דער פראַקטישער טהעטיגקייט , דער איינבינדער־פעראיין האָט אין יאָהר 1851 געגרינדעט אַ רייכע ביבליאָטעק און אַ לעזע־זאַל. דער פעראיין פון די שטיין־אַרבייטער האָבען אין יאָהר 1845 שטאָלץ ערקלערט, אַז זיינע מיטגליעדער האָבען „צום צוועק פון מאָראַלישע , פיזישע און גייסטליכע ענטוויקלונג" געגרינדעט אַ געזעלשאַפט , וועלכע פערנעמט זיך אין דער זעלבער צייט מיט דער וויסענשאַפטליכער אויספאָרשונג פון דער פראַגע , וואָס פאַר אַן'איינפלוס די מאַשינען־אויסבעסערונג האָט אויף די לאַגע פון דעם אַרבייטער־קלאַסס . אין יאָהר 1850 איז אויסגעוואַקסען אַ גאַנצע רייהע צייטונגען , וועלכע שטעלען אַרויס די ערנסטע וויסענשאַפט־ליכע פאָרבערייטונג, אַלס אַ נויטווענדיגע בעדינגונג פאַר דעם צוועק־מעסיגען קאַמפף פון אַרבייטער קלאַסס . אַזוי למשל די צייטונג פון

די „פלינט=גלאז ארבייטער" שרייבט: „אויב איהר ווילט ניט אויף
שטענדיג בלייבען אין דער פריהערדיגער לאגע, אויב איהר ווילט
ניט ליידען נאך גרעסערע אונטערדריקונג, גיבען מיר אן עצה קודם
כל צו ערווערבען וויסענשאפט, ווייל וויסענשאפט איז מאכט. פאלגט
אונזער דרינגענדען ראטה, פערברייטערט אייערע בילדונג, טרינקט
אנשטאט בראנפען די וויסענשאפט: זי איז אנגענעהמער — זי
פערשאפט א גרעסערען פערגעניגען".

דיזע שטרעבונג צו דער זעלבסט=בילדונג און צו וויסענשאפט=
ליכע אויספארשונגען פון די לעבענס=איינצעלהייטען און ארבייטס=
בעדינגונגען פון די ארבייטער האט געבראכט גרויסע נוצען די
פעראיינען פון די 50=ער יאהרען. נאר א דאנק די ברייטע
פראקטישע קענטניסען פון די ארבייטער, איז געלונגען אויסצואר=
בייטען אזא הערליכע און שטארקע ארגאניזאציע, ווי די „פעראיי=
ניגטע געזעלשאפטען". נאר א דאנק דעם, האבען די „פעראייניגטע
געזעלשאפטען" ערר[ייכט] אזא בליהענדען צושטאנד און פיעלע פון
זיי בליהען נאך היינט.

אין די 60=יאהרען בעמערקט מען א בעדייטענדע ענדערונג
אין דער טהעטיגקייט פון די ארבייטער=פעראיינען. די פעראיי=
ניגונג פון די געלערנטע ארבייטער האט אונפערמיידליך געבראכט
דערצו, אז די פעראיינען האבען אנגעהויבען קעמפפען פאר
איינינע געמיינזאמע קלאסען=אינטערעסען פון פראלעטאריאט.
צוזאמען מיט דעם עקאנאמישען קאמפף, הויבט זיך אויך אן
א פאליטישער קאמפף פאר די פערברייטערונג פון די פאליטישע
רעכטע פון פראלעטאריאט; עס האט א ביסעל אויפגעלעבט דער
גייסט פון דער אלטער טשארטיסטישער בעוועגונג, האטש אין
א נעלאסענערער, און מעסיגערער פארם.

ווי מיר האבען שוין דערמאהנט, האט אין מיטען XIX=טען
יאהרהונדערט די אנפיהרענדע ראלע פון די ענגלישע פראלעטארישע
ארגאניזאציעס געהערט די דריי גרויסע לאנדאנער פעראיינען:
„די פעראייניגטע געזעלשאפט פון די מאשין=בוי=ארבייטער",
די „פעראייניגטע געזעלשאפט פון טשעכליארעס" און די „פער=
אייניגטע געזעלשאפט פון אייזען=שמעלצער". ניט קוקענדיג אויף
דעם, וואס לויט זייערע סטאטוטען זענען די פעראיינען ניט
געווען אבהענגיג איינער פון צווייטען און האבען ניט געהאט קיין

שום געמיינזאמע איינריכטונג, זענען זיי געוועזען איין גאנצעס, זיי האבען האנד ביי האנד געקעמפפט פאר די אלגעמיינע פאליטישע אויפגאבען. די איינהייט איז פערווירקליכט און געשטיצט געווארען דורך דעם, וואס די גענעראל-סעקרעטארען פון „די לאנדאנער פעראייניגטע געזעלשאפטען" זענען געוועזען צווישען זיך אין זעהר נאהענטע און פריינדליכע בעציהונגען און האבען געבילדעט אנ'ענגען און פעסטען קרייז פון פריינד, כדי צוזאמען אויסצוארבייטען און דורכצופיהרען די ארבייטער-פראגראם. דער קרייז, וועלכער איז בעוואוסט אונטער דעם נאמען „יונטי", איז בעשטאנען פון 5—6 מענשען, פון וועלכע מיר וועלען נאר דערמאהנען, 2 אלס די גרעסטע. דאס זענען געוועזען וויליאם אללאן, דער גענעראל סעקרעטאר פון דער פעראייניגטער געזעלשאפט מאשין-ארבייטער, און ראבערט אפפעלהארס, דער סעקרעטאר פון דער פעראייניגטער געזעלשאפט טשעכליארעם. עס איז ווערט צו בעמערקען, אז דא זענען צום ערשטען מאל געשטאנען אין דער שפיצע פון דער ארבייטער-בעוועגונג ניט קיין אינטעלעגענטען—קינדער פון די בורושואזע געזעלשאפטליכע שיכטען, ווי למשל פלאס, אווען, אקאנאר און אנדערע, נאר ארבייטער גופא, וועלכע זענען דורכגעגאנגען דעם גאנצען חדר פון דער שווערער פאבריק-ארבייט.

אללאן, אפפעלהארס און זייערע חברים האבען זיך בעצויגען מיט א גרויסען אונצוטרוי צו דער קאמפפס-פאליטיק דורך שטרייקען, אן וועלכער ס'האבען זיך געהאלטען די פריהערדיגע פעראיינען. נאר, פערשטעהט זיך, אז זיי האבען געזעהען אין די ארבייטער-פעראיינען די גרעסטע קראפט פאר א פיעלזייטיגע אויסבעסערונג פון דער ארבייטער-לאגע. זיי האבען אויך פערשטאנען, אז כדי דער קאמפף זאל האבען אנ'ערפאלג איז נויטיג די פאלקאמע גלייכבערעכטיגונג פון פראלעטאריאט מיט די פערמעגליכע קלאסען. די „יונטא" האט געפאדערט גלייכע סיי פאליטישע, סיי בירגערליכע רעכטען פון ארבייטער-קלאס מיט אלע אנדערע שיכטען פון דער ענגלישער געזעלשאפט. לויט זייער מיינונג דארף די פערניכטונג פון פאליטישע פריווילעגיעס, די פאלקאמע פרייהייט אין דער געזעלשאפטליכער טהעטיגקייט פון די ארבייטער, צוזאמען מיט דער ערהעבונג פון דעם גייסטיגען צושטאנד פון

פָאלק, פִיהרֶען צוּ דֶער הֶערשַׁאפְט פוּן עֶקאָנאָמִישֶׁער גֶערֶעכְטִיגקַייט.

אוּנטֶער דֶער אָנפִיהרוּנג פוּן דִיזֶע פָארשְׁטֶעהֶער הָאבֶּען דִי לאָנדאָנֶער אוּן פּרָאוִוינציעֶלֶע פֶערְאַיינֶען פוּן עֶנגלַאנד זִיךְ אִין גַאנצֶען אִיבֶּערגֶעגֶעבֶּען דֶעם קַאמפְּף פַאר אַלגֶעמַיינֶע וואַהל-רֶעכט, פַאר דִי פֶערנִיכטוּנג פוּן דֶעם בַּארבַּארִישֶׁען גֶעזֶעץ „ווֶעגֶען בעלי-בתים און משרתים" פַאר דִי אָרגַאנִיזִירוּנג פוּן אַלגֶעמַיינֶע בִּילדוּנגס-אַיינרִיכטוּנגֶען דוּרךְ דִי מלוכה אוּן פאר דִי פָאלקאָמֶע פְרַייהַייט פוּן דִי אַרבַּייטֶער-פֶערְאַיינֶען.

דֶער קַאמפְּף פוּן דִי אַרבַּייטֶער פֶערְאַיינֶען אִין דִי 60-עֶר יאָהרֶען פִיהרט זִיךְ אִיבֶּערהוֹיפְּט כַּאר אַיין פָאדֶערוּנג, פַאר פָאלקאָמֶע פָּאלִיטִישֶׁע גלַייכבֶּערֶעכטִיגוּנג פוּן אַלֶע בִּירגֶער פוּן דֶעם לֶעצטֶען טרֶעגֶער בִּיז דֶעם גרֶעסטֶען עֶנגלִישֶׁען לאָרד. דִי פָּאלִיטִישֶׁע אוּן בִּירגֶערלִיכֶע גלַייכבֶּערֶעכטִיגוּנג אִיז גֶעווֹאָרֶען דֶער קַאמפְּפ'ס-לאָזוּנג נִיט נאָר פוּן דִי גרוֹיסֶע לאָנדאָנֶער פֶערְאַיינֶען, נאָר פוּן דֶעם גַאנצֶעם אָרגַאנִיזִירטֶען אוּן בֶּעוואוּסטזִינִיגֶען טַייל פוּן עֶנגלִישֶׁען פּרָאלֶעטַארִיאַט. נאָר בֶּעזוּנדֶערֶע, זֶעלבּסטשטֶענדִיגֶע פֶערְאַיינֶען, צוואָרפֶענֶע אִיבֶּער פֶערשִׁידֶענֶע שטֶעדט אוּן שטֶעדטלַאךְ פוּן עֶנגלַאנד אָהן אַ שוּם פֶערבִּינדוּנג צווִישֶׁען זִיךְ, הָאבֶּען נִיט גֶעקֶענט דוּרכפִיהרֶען אַן אַל-גֶעמַיינֶע פּרָאגרַאם פוּן דֶעם גַאנצֶען אַרבַּייטֶער-קלַאס. צוּ דִיזֶען צווֶעק הָאבֶּען גֶעמוּזט גֶעגרִינדֶעט ווֶערֶען צֶענטרַאל-אַיינרִיכטוּנגֶען, ווֶעלכֶע זָאלֶען פֶערְאַיינִיגֶען אוּן אָנפִיהרֶען דִי טֶהעטִיגקַייט פוּן דִי אָבּגֶעזוֹנדֶערטֶע אָרגַאנִיזַאציעֶס. אַזֶעלכֶע אַיינרִיכטוּנגֶען הָאבֶּען בֶּאמת אָנגֶעהוֹיבֶּען אוֹיסצואוואַקסֶען אִין לאָנדאָן, גלַאזגאָ, לִיווֶערפּוּל, עֶדִינבּוּרג אוּן נאָךְ אַנדֶערֶע אִינדוּסטרִיעֶלֶע צֶענטרֶען אִין עֶנגלַאנד. יעֶדֶע פוּן דִיזֶע אַיינרִיכטוּנגֶען הָאט גֶעהַייסֶען „פּרָאפֶעסיאָנֶעלֶער ראַטה". זַיי אוּנטֶערשַׁיידֶען זִיךְ אַיינֶע פוּן דִי אַנדֶערֶע נאָר לוֹיט דֶעם אָרט, וואוּ זַיי הָאבֶּען זִיךְ גֶעפוּנֶען: לאָנדאָנֶער פּרָאפֶעסיאָנֶעלֶער ראַטה, לִיווֶערפּוּלֶער א. ז. וו. וואָס אָנבֶּעלַאנגט זַייעֶר עֶנטשטֶעהוּנגס פָארם, פלֶעגֶען זַיי אִין אָנהוֹיבּ אוֹיסוואַקסֶען אַלס אַ צַייטווַיילִיגֶע פֶערְאַיינִיגוּנג, כדי דוּרכצוּפִיהרֶען ווֶעלכֶע עֶס אִיז ספֶּעציעֶלֶע פָאדֶערוּנגֶען. אַזוֹי, למשל, דֶער לאָנדאָנֶער ראַטה אִיז אוֹיסגֶעוואַקסֶען פוּן „שטרַייק-קאָמִיטֶעט", ווֶעלכֶער אִיז גֶעגרִינדֶעט גֶעווֹאָרֶען דוּרךְ פֶערשִׁידֶענֶע אַרבַּייטֶער-פֶערְאַיינֶען, צוּ שטִיצֶען דֶעם גרוֹיסֶען שטרַייק פוּן דִי בּוֹי-אַרבַּייטֶער

אין יאָהר 1859—1860. „נאָך דעם ווי עס האָט זיך געענדיגט דער גרויסאַרטיגער קאַמפּף" — שרייבט דער ראַטה אין זיין בעריכט — „איז קלאָהר אַנערקענט געוואָרען, אַז עס איז נויטיג צו אָרגאַניזירען אַן'אַלגעמיינעם קאָמיטעט פון אַלע פאַכען, כדי אין פאַל פון אַ נויט, זאָלען פערשידענע פעראיינען זיך קענען שטיצען מיט ראַטה און טהאַט איינע די אַנדערע". אָט די „פּראָפעסיאָנעלע ראַטה'ען" האָבען געדינט אַלס פערמיטלער, דורך וועלכע די פּאָליטישע אידעען פון דער לאָנדאָנער יונטאַ פלעגען זיך פערשפּרייטען און וועלכע האָבען פעראייניגט דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַס אונטער דעם פּאָהן פון אַ געמיינזאַמער פּאָליטישער פּראָגראַם. אין אָנהויב 60־ער יאָהרען איז די ראַטהען אויסגעקומען הויפּטזעכליך צו געבען אַ ווידערשטאַנד די אָנפאַלען פון דער רעגירונג און פאַבריקאַנטען אויף די זעלבסטשטענדיגקייט פון די אַרבייטער.

אַזוי אין יאָהר 1860 איז דער לאָנדאָנער ראַטה אַרויס־געטראָטען געגען דער רעגירונג, וועלכע האָט געוואָלט מיט דער הילף פון סאָלדאַטען ענדיגען די קאַזאַרמען, וואָס זענען געבליבען שטעהען ניט פאַרטיג, צוליעב דעם שטרייק פון די בוי־אַרבייטער. נאָר די ראַטהען האָבען ניט בעגרענצט זייער טהעטיגקייט מיט ריין־פּראַקטישע אויפגאַבען פון דעם איצטיגען מאָמענט. זיי האָבען זיך אויך געסטאַרעט צו פערברייטען דעם פּאָליטישען בעוואוסטזיין פון די ענגלישע אַרבייטער, זיי בעקאַנט מאַכען מיט די פּאָליטישע אָרדנונגען אין אַנדערע לענדער און, ווי ווייט מעגליך, שטעהען אין דירעקטער פערבינדונג מיט די אַרבייטער פון אַלע אייראָפּעיאישע לענדער. אַזוי למשל אין יאָהר 1862 האָט דער לאָנדאָנער ראַטה געגרינדעט אַ גראַנדיעזע מאַניפעסטאַציע לכבוד דער בעפרייאונג פון איטאַליען דורך גאַריבאַלד'ן. ער האָט צוזאַמען־גערופען אַ גרויסען מיטינג, כדי אויסצודריקען זיין מיטגעפיהל דער מלחמה פון די צפון־אַמעריקאַנישע שטאַטען געגען די דרום שטאַטען פון די שקלאַפען אייגענטהימער פאַר די בעפרייאונג פון די נעגרען.

אין יאָהר 1866 האָט דער לאָנדאָנער ראַטה געשיקט זיינע דעלעגאַטען אויף דעם קאָנגרעס פון בעוואוסטען „אינטערנאַציאָנאַל", וועלכען קאַרל מאַרקס האָט געגרינדעט. אין דעם אייגענעם יאָהר האָבען די ראַטהען אָרגאַניזירט אַ ברייטע אַגיטאַציע פאַר די וואַהל־

רעֶפאָרמעֶן. אזא אגיטאציעֶ, א ראנק וועֶלכעֶר דעֶר גרעֶסטעֶר טייל אַרבייטעֶר האָט בעֶקוּמעֶן וואַהל־רעֶכט (1867־טעֶן יאָהר)*).

די גרעֶסטעֶר טהאט פוּן די „ראטהעֶן" אין משך פוּן 1860 ביז 1867־טעֶן יאָהר איז געֶווען דער קאַמפּף געֶגען דעֶם געֶזעֶץ „וועֶגעֶן די בעלי־בתים און משרתים". דאָס געֶזעֶץ איז, ווי מעֶן דערקעֶנט שוין פוּן נאָמעֶן, געֶוועֶזעֶן גאָר א גרויסעֶר זקן. אייניגעֶ פערארדנוּנגען פוּן דעֶם געֶזעֶץ זעֶנעֶן נאָך געֶבליבעֶן בירושה פוּן יאָהר 1343, ווען די רעֶגירונג האָט נאָך דער עֶפּידעֶמיעֶ און אונאָרדנוּנגעֶן, וועֶלכעֶ זי האָט ארויסגערופעֶן, געֶהאַלטעֶן פאַר נייטיג איינצוּצאַמעֶן די „צוּלאָזעֶנעֶ משרתים". די אַנדערעֶ פּאַראַגראַפעֶן געֶהערעֶן דער געֶזעֶצגעֶבוּנגס־עֶפּאָכעֶ פוּן עֶ ל י ז א ב עֶ ט עֶ וועֶגעֶן די לעֶהר־אינגלעֶך. די אויסאַרבייטונג פוּן דיזען געֶזעֶץ איז פערעֶנדיגט געֶוואָרעֶן אין XVIII־טעֶן יאָה־הונדערט. אין אזא פערבעֶסעֶרטעֶ און פערפּוּצטעֶ פאָרם האָבעֶן די פערפוילטעֶ שטיקלעֶך פוּן דעֶם באַרבאַרישעֶן האַלב־לייבאייגעֶנשאַפטליכעֶן אַלטערטהום בעֶקוּמעֶן אין די העֶנד פוּן די פאַבריקאַנטעֶן די קראַפט פוּן א מעֶכטיגעֶן געֶוועֶהר צוּ דערשטיקעֶן יעֶדעֶר פּראָטעֶסט פוּן די אַרבייטעֶר: „אין די יעֶצטיגעֶ צייט — שרייבט א היסטאָריק פוּן דער אַרבייטעֶר־בעֶוועֶגוּנג אין עֶנגלאַנד — אַז די גלייכבערעֶכטיגוּנג איז שוין געֶוואָרעֶן אַן׳אַקסיאָמעֶ (אַן׳אמת וואָס מעֶן בעֶדאַרף ניט דערווייזען) איז שווער צוּ פערשטעֶהעֶן, ווי אַזוי האָט אפילו דער בורזשואַ:ר פּאַרלאַמעֶנט געֶקעֶנט עֶרקלעֶרעֶן פאַר רעֶכטפערטיג אַזעֶלכעֶ געֶוואַלדיגעֶ אונגעֶרעֶכטיגקייטעֶן, ווי דאָס געֶזעֶץ „וועֶגעֶן די בעלי־בתים און משרתים". לויט דעֶם געֶזעֶץ איז דער אונטערנעֶהמעֶר, וועֶלכעֶר האָט עובר געֶוועֶן דעֶם קאָנטראַקט מיט די אַרבייטעֶר, געֶוועֶזעֶן פעֶראַנטוואָרטליך נאָר פאַר דעֶם דירעֶקטעֶן שאָדעֶן, וועֶלכעֶן עֶר האָט געֶבראַכט דעֶם אַרבייטעֶר,

*) די רעפארם פון יאהר 1867 האט פערדאפעלט די צאהל פון די וועהלער, וועלכע איז ביז אהער געוועזען אנ׳ערך פון 900 טויזענד. אלע בירגער, וועלכע פיהרען א זעלבסטשטענדיגע פאמיליען ווירטשאפט, האבען בעקומען וואהלרעכט. מיר וועלען פארביינעהענדיג בעמערקען, אז אין יאהר 1872 איז געווארען איינגעפיהרט די געהיימע אבשטימונג, וועלכע פערזיכערט דעם ארבייטער־וועהלער די אונאבהענגיגקייט פון דעם פאבריקאנטס איינפלוס. אין אין יאהר 1884 איז די צאהל פון די וועהלער אויפ׳ס ניי פערגרעסערט געווארען אויף צוויי מיליאן, ד. ה. נאך מעהרער ווי פערדאפעלט אין פערגלייך צום 1867־טען יאהר. די וואהל־רעפארמען פון 1884 בעשאפט כמעט אנ׳אלגעמיינע וואהל־רעכט.

דער אַרבייטער אָבער, ווען ער האָט עובר געווען דעם קאָנטראַקט האָט געהייסען אַ קרימינאַל-פערברעכער. און אַחוץ דעם שאַדען, וועלכען ער האָט בעדאַרפט בעצאָהלען, פלעגט ער נאָך פערמשפט ווערען אויף דריי חדשים טורמע.

אַחוץ דעם, האָט דער אַרבייטער ניט געהאַט דאָס רעכט אַרויסצורופען עדות אויפ'ן געריכט. אויף דעם פסק פון פריעדענס-ריכטער האָט מען שוין ניט געקענט אַפעליערען, און אַפילו דאָס זיצען אין געפענגנים האָט נאָך אויך נישט בעפרייט דעם אַרבייטער פון זיין פערברעכען, וואָס ער האָט עובר געווען דעם קאָנטראַקט. אויב ער האָט נאָך דעם, ווי ער איז אַרויס פון געפענגנים ניט געוואָלט ערפילען דעם אָבמאַך, האָט מען איהם געקענט נאָך אַ מאָל און נאָך אַ מאָל אַריינזעצען אין געפענגנים פאַר דער אייגענער עבירה. די קאַפיטאַליסטען האָבען זיך זעהר ברייט בענוצט מיט דעם געזעץ. אַזוי אין יאָהר 1863 זענען אויף דעם סמך פון געזעץ „וועגען בעלי-בתים און משרתים" פערמשפט געוואָרען 10,399 אַרבייטער. די „פראָפעסיאָנעלע ראַטהען" אין לאָנדאָן, בריסטאָל, שעפילד, נאָטענהאַם, ניוקעסטעל און עדינבורג האָבען אָנגענומען אַלע מיטלען צו אָרגאַניזירען אַ ברייטע אַגיטאַציע פאַר די אָבשאַפונג פון דיזען געזעץ, עס איז אָבגעדרוקט געוואָרען אין 15 טויזענד עקזעמפּליאַרען אַ בראָשורע וועלכע האָט קריטיקירט דאָס געזעץ, און אין יאָהר 1864 איז אין לאָנדאָן פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די דעלעגאַטען פון אַלע אַרבייטער-פעראיינען מיט דעם ציעל צו בעהאַנדלען די קאַמפפס-מיטלען געגען דעם געזעץ. מען האָט בעשטימט צו ווירקען אויף דעם פאַרלאַמענט. צו דיזען צוועק איז מען אַריינגעטרעטען אין פערבינדונג מיט איינצעלנע ראַדיקאַלע מיטגליעדער פון פאַרלאַמענט אויסער דעם האָבען די אַרבייטער צוזאַמענגערופען אַ פערזאַמלונג פון פאַרלאַמענט-מיטגליעדער אין געביידע פון פאַלאַטע, איף וועלכער די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער-פעראיינען האָבען אַרויסגעשטעלט די פאָדערונגען פון דעם אַרבייטער-קלאַס.

סוף כל סוף האָט דער מיטגליעד פון פאַרלאַמענט קאָבעט גענומען אויף זיך אַריינצוטראָגען אַ געזעץ-פראָעקט לויט די פאָדערונגען פון די אַרבייטער און איניגע פאַרלאַמענטאַרישע טהוער האָבען צוגעזאָגט איהם צו שטיצען.

דער קאמפף פאר די אבשאפונג פון געזעץ „וועגען בעלי־בתים און משרתים" האט זיך געצויגען ביז 1867־טען יאהר, ווען די ארבייטער איז ענדליך געלונגען זיך צו דערשלאגען די וויכטיגסטע פאדערונגען. אין יאהר 1867 איז דורכגעפיהרט געווארען א נייער געזעץ, וועלכער האט פערניכטעט די שווערסטע אונגערעכטיגסטע פונק־ען פון דעם געזעץ.

דער פארלאמענטארישער נצחון האט ארויסגערופען נאך אנ׳ ענערגישערע בעטייליגונג פון דעם גאנצען ענגלישען ארבייטער־קלאס אין פאליטישען קאמפף.

ביז אהער האבען גענומען א וויכטיגען אנטייל אין פאליטיק נאר די גרויסע לאנדאנער פעראיינען. אין די פראווינציעלע ארגאניזאציעס, וואו מען האט נאך ניט פערגעסען וועגען די טשארטיסטישע מפלות, האט מען זיך פערהאלטען גלייכגילטיג צו דעם קאמפף פאר פאליטישע רעכטען. דער נצחון אין יאהר 1867 האט בעדייטענד אויפגעהויבען דעם גייסט פון די פראווינציעלע ארבייטער. יעצט האט זיך ארום דער פאליטישער פראגראם פון דער „יונטא" באמת זיך פעראייניגט דער גאנצער ארבייטער־קלאס פון ענגלאנד און ניט נור לאנדאן מיט עטליכע פראווינציעלע ראטהזן. די פעראייניגונג און די געהויבענע שטימונג איז אין דיזען מאמענט געווען ווי צוגעפאסט אנהייבענדיג פון יאהר 1867 איז די ארבייטער אויסגעקומען אריינצוטרעטען אין א הארטנעקיגען און לאנגען קאמפף מיט דעם פארלאמענט.

דער וואוקס און דער איינפלוס פון די לאנדאנער „פעראייניגטע געזעלשאפטען", די ענטשטעהונג פון פערשידענע „ראטהען" די אויפלעבונג פון די פראווינציעלע ארבייטער־פעראיינען אין דער צייט פון קאמפף געגען געזעץ וועגען „בעלי־בתים און משרתים", ענדליך דער נצחון פון די ארבייטער אין יאהר 1867, — אט די אלע סמנים פון דער נייער ארבייטער־בעוועגונג האבען ארויסגערופען א שרעקליכע אויפרעגונג צווישען די רייכע קלאסען אין ענגלאנד. דער פחד פאר די ארבייטער־פעראיינען האט ארומגענומען די גאנצע בירזשואזיע.

ניט נאר די פאבריקאנטען האבען געפאדערט מען זאל פערשטארקען די געזעצגעבונג געגען די ארבייטער־פעראיינען, נאר די גאנצע בורזשואזע פרעסע האט אויפגעהויבען א יאמער וועגען

די נויטוועגדיגקייט צו דערשטיקען דעם „טעראָר" פון די אַרבייטער־פעראיינען.

די אויפרעגונג פון דער בורזשואזיע האָט ערריכט די העכסטע מדרגה, בעת מען האָט ענדטעקט איינינע געוואַלדטהאַטען פון די אַרבייטער אין שעפילד. וואָס דאָרט איז געוועזען — ווייס מען נאָך עד היום ניט. דער איינציגער אמת'ער פאַקט איז נאָר דאָס, אַז אין אַ הויז פון אַנ'אַרבייטער, וועלכער האָט ניט געהערט צום פעראיין האָט אויפגעריסען אַ באָמבע. אָט דיזע אויפרייסונג איז געווען אַנ'אמת'ער טריאומף פאַר די בורזשואזע שונאים פון די אַרבייטער־פעראיינען. דער בורזשוא האָט זיך מיט דעם בענוצט צו בעשולדיגען אַלע אַרבייטער־פעראיינען אין טעראָריסטישע אַטענטאַטען. וועגען דער נאַרישער געשיכטע אין שעפילד האָט די בורזשואזע פרעסע אויפגעהויבען אַזאַ געפילדער, גלייך ווי די גאַנצע פעראייניגטע מלוכה וואָלט געשטאַנען אין אַ סכנה. די גאַנצע אָרטיגע פאָליציי האָט גענומען אַרבייטען אויף אַלע כלים. נאָר ניט קוקענדיג אויף אַלע „פליסיגע" פאָליציייאישע אויספאָרשונגען, האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז אין דער שעפילדער אויפרייסונג איז געוועזען פערמישט נאָר אַקליינער הייפעל אַרבייטער, וועלכע האָבען ניט געשפיעלט קיין שום בעדייטענדע ראָלע אין די אָרטיגע אַרבייטער־פעראיינען.

נאָר ניט קוקענדיג אויף דעם, וואָס אַפילו לויט די פאָליציי־אישע בעריכטען האָבען די אַרבייטער־פעראיינען קיין שום שייכות ניט געהאַט צו דעם שעפילדער צופאַל, האָט פונדעסטוועגען די בורזשואזיע ענערגיש געפאָדערט אַ ספעציעלע רעגירונגס־קאָמיסיע אויסצופאָרשען די „פערברעכערישע" טהעטיגקייט פון די אַרבייטער־פעראיינען. דער יאָמער פון די פאַבריקאַנטען און בורזשואזע צייטונגען איז פריינדליך אויפגענומען געוואָרען ביי דער בורזשואזער רעגירונג, און אין יאָהר 1867 האָט די קעניגין אין איהר טראָהן־רעדע פייערליך מבשר געוועזען, אַז מען האָט בעשטימט אַ ספעציעלע קעניגליכע קאָמיסיע אויסצופאָרשען די שעפילדער געשיכטע און די פראַגע וועגען די אַרבייטער־פעראיינען בכלל.

כדי צו פערטהיידיגען זייערע רעכטען ביי אַזאַ קריטישע לאַגע, האָבען די אַרבייטער־פעראיינען געמוזט צונעמענעהמען אַלע זייערע קרעפטען. אַלס אָנפיהרער אין דעם קאַמפף פאַר די

עקזיסטענץ פון די פעראיינען זענען אַריסגעטראָטען די מיטגליעדער פון דער „יונטאַ". די לאַגע פון די אַרבייטער איז געוועזען זעהר אַ שווערע, ווייל די קאָמיסיע איז בעשטאַנען בלויז פון רעגירונגס־בעאַמטע, וועלכע זענען געוועזען אַזוי פיינדליך צו די אַרבייטער־פעראיינען, דאָס זיי האָבען לחלוטין ניט געוואָלט אויסהערען קיין שום טענות פון די אַרבייטער,

נאָר נאָך אַ שטאַרקע אַגיטאַציע האָט ראָבערט אַ פּ פּ ע ל־ה אַ ר ט זיך דערשלאָגען, מען זאָל איהם איינלאַדען אין קאָמיסיע אַלס אַן׳עדות. אַפּפּעלהאַרט׳ן איז געלונגען קלאָר און דייטליך צו בעווייזען, אַז די „פעראייניגטע לאָנדאָנער געזעלשאַפטען" האָבען קיינמאָל ניט אַרויסגערופען קיין שטרייקען און די קאַססעס האָבען געדינט הויפטזעכליך נאָר אויף געגענזייטיגע הילף. אַחוץ דעם האָט ער אויך בעוויזען אַז אין די לאָנדאָנער פעראיינען איז ניט געוועזען קיין זכר פון פערשווערונגס־געהיימניסען. פאַרקערט, זייער גאַנצע טהעטיגקייט איז איבעראַל געוואָרען פובליקירט. ער האָט אויך בעוויזען, אַז די פעראיינען האָבען ניט אָנגעווענדעט קיין שום מיטלען געגען דער מאַשינען־בענוצונג, געגען דעם, וואָס מען האָט אויסגעשריבען אויסלענדישע אַרבייטער, געגען דער פרייער אַרבייט פון די לעהרען־אינגלעך. נאָך מעהר, פון אַפּפּעלהאַרט׳ס רעד האָט זיך זאָגאַר אַרויסגעוויזען, אַז די לאָנדאָנער פעראיינען האָבען אַפילו ניט געקעמפפט געגען אַזאַ צרה, ווי די שטיק־אַרבייט, איבער־שטונדען אַרבייט. אַ כלל, נאָך אַפּפּעלהאַרט׳ס גוט בעגרינדעטע און זיכערע ראיות איז קיין שום ספק ניט געבליבען, אַז די פעראייניגטע געזעלשאַפטען פון לאָנדאָן, האָבען ניט נאָר ניט געהאַט קיין שום רעוואָלוציאָנערע אַבזיכטען נאָר, פאַרקערט, זיי האָבען גיכער פערדינט מען זאָל זיי בעשולדיגען אין צופיעל מעסיגקייט און קורצזיכטיגקייט. די פאַבריקאַנטען האָבען זיך פון דעסטוועגען ניט אָבגעזאָגט פון זייערע בעשולדיגונגען. זייערע בעווייזען פאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע זענען אָבער פאָרט ניט געוועזען אַזוי זיכער און איבערצייגענד, ווי די בעווייזען פון די אַרבייטער־פאָרשטעהער.

די פאַבריקאַנטען האָבען ניט געבראַכט קיין איין בעווייז אום צו בעשטעטיגען זייערע בעשולדיגונגען. זיי האָבען פשוט אויסגעגאָסען זייערע ביטערע הערצער אין אונבעגרינדעטע אָנקלאָגען; זיי האָבען זיך בעקלאָגט, אַז „די הייליגע רעכטען פון די אייגענטימער"

ווערען געטראָטען אונטער די פיס. איבערהויפט האָבען זיי געזוכט צו מאַכען אַנ׳איינדרוק ניט מיט בעוויזען, נייר מיט געוועהנליכע בורזשואַזע שעהנע ווערטער. מיט איין וואָרט, די אַרבייטער איז געלונגען אַזוי קלאָהר צו בעווייזען די פאַלשקייט און ליגען פון אַלע בעשולדיגונגען, וואָס זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען געגען די אַרבייטער־פעראיינען, אַז אַפילו איינינגע בורזשואַזע צייטונגען האָבען אַראָבגעלאָזען זייער טאָן אין די אַרטיקלען וועגען דער אַרבייטער־בעוועגונג. די צייטונג „טיימס" (די צייט) האָט אַנשטאָט די ונערנדע אַרטיקלען געגען דעם „טעררער פון די פעראיינען" געשריעבען, אַז דער בעסטער מיטעל וואָלט געווען לאָזען די פעראיינען פריי זיך צו ענטוויקלען. די צייטונג האָט פערזיכערט, אַז דאַמאָלסט וועט דער גאַנצער ראַדיקאַליזם אויסוועבען פון זיך אַליין און די אַרבייטער־פעראיינען וועלען זיך אין גאַנצען דורכדרינגען מיט דעם פערנונפט פון דער בורזשואַזער געלאַסענהייט און פינקטליכקייט.

ווי פיינט די קעניגליכע קאָמיסיע האָט ניט געהאַט די אַרבייטער־פעראיינען, האָט זי, ביי אַזעלכע בעדינגונגען ניט געקענט אָפען זיך שטעלען אויף דער זייט פון די פאַבריקאַנטען. זי האָט געהאַלטען פאַר בעסער זיך צו בענוצען מיט דער יעזואיטישער טאַקטיק. איהרע בעריכטען זענען געווען אַזוי צוזאַמענגעשטעלט, אַז אויפ׳ן ערשטען קוק האָט מען געקענט מיינען, דאָס זי איז גענייגט לטובת די אַרבייטער־פעראיינען. באמת אָבער האָט זי אָבגענומען פון די ענגלישע אַרבייטער יעדע מעגליכקייט צו פיהרען אַנ׳אָרגאַניזירטען קאַמפף. דער פראָיעקט פון דער קעניגליכער קאָמיסיע האָט פאָרגעלעגט מען זאָל געבען אַלע אַרבייטער־פעראיינען פאָלקאָמע פרייהייט, אַ חוץ יענע פעראיינען, וועלכע האָבען בדעה דורך זייער טהעטיגקייט עובר צו זיין די קאָנטראַקטען. כדי דאָס געזעץ זאָל קענען בעשיצען די פעראיינס־קאַסע פון גזלות, איז דער פעראיין פערפפליכטעט זיך מעלדען ביי אַ רעגירונגס־בעאַמטען.

אַלע פעראיינען האָבען דאָס רעכט זיך צו רעגיסטרירען (געזעצליך פערשרייבען), אַ חוץ די, וועלכע קעמפפען געגען די אַריינפיהרונג פון נייע מאַשינען, וועלכע שטרעבען צו בעגרענצען די צאָהל פון די לעהרענאינגלעך אָדער וועלכע זענען געגען דעם שטיק־לוין און געגען איבער־שטונדען־אַרבייט.

אַ חוץ דעם, פערלירען די פעראייגען, וועלכע האָבען לויט זייערע סטאַטוּטען אַ ספּעציעלע אויפגאַבע צו שטיצען אַנדערע פעראייגען אין דער צייט פון קאַמפּף, זייער רעכט צו עקזיסטירען.

אויף אַזאַ אופן קומט אויס, אַז די פאָרלאַגע פון דער קאָמיסיע איז געוועזען מען זאָל אין גאַנצען צושטערען די געזעצליכע עקזיסטענץ פון די אַרבייטער־פעראייגען. אויף די בעדינגונגען, וועלכע די קאָמיסיע האָט פאָרגעלעגט, וואָלט קיין שום־אַרבייטער־פעראיין ניט געוואָלט זיך רעגיסטרירען, ווייל זיי אָננעהמען וואָלט הייסען: זיך אָבזאָגען פון די וויכטיגסטע אויפגאַבען פון אַרבייטער־פעראייגען.

יעצט איז שוין קיין חידוש ניט, וואָס די ענגלישע אַרבייטער האָבען אָנגעהויבען ענערגיש צו קעמפּפען געגען דער פאָרלאַגע פון דער רעגירונגס־קאָמיסיע. קודם כל האָבען די אַרבייטער בעשטימט צו ווירקען אויף די מיטגליעדער פון פאַרלאַמענט אין דער צייט פון די אַלגעמיינע וואַהלען אין יאָהר 1868. ווי מיר האָבען שוין געזאָגט, האָט די מעהרהייט אַרבייטער בעקומען אין יאָהר 1867 וואַהלרעכט. אין יוני 1868 האָט די „יונטאַ" פאַנאַנדערגעשיקט אַ צירקוליאַר צו אַלע אַרבייטער פון די פעראייגען, אין וועלכען זי האָט רעקאָמענדירט אָבצוגעבען זייערע שטימען ביי די וואַהלען נאָר פאַר די קאַנדידאַטען, וועלכע זאָגען צו צו פערטהיידיגען אין פאַרלאַמענט די פּראָגראַם פון די אַרבייטער־פעראייגען. אין 1869־טען יאָהר האָט דער מיטגליעד פון פאַרלאַמענט גאַרריסאָן, אַ פריינד פון די אַרבייטער־פעראיינען, אַריינגעטראָגען אַ פאָרלאַגע אין פאַרלאַמענט, מען זאָל אָבשאַפען די געזעצען נעגען די אַרבייטער־פעראייגען. גאַרריסאָן האָט געפאָדערט מען זאָל אָבשאַפען אַלע ספּעציעלע געזעצען וועגען די אַרבייטער קאָנטראַקטען. אַלס יסוד פון זיין פאָרלאַגע האָט ער אַרויסגעשטעלט דעם געדאַנק, אַז קיינע טהאַטען פון די אַרבייטער פעראיינען דאַרפען ניט גערעכענט ווערען אַלס פערברעכערישע, אויב די אייגענע טהאַטען הייסען ניט אַ פערברעכען, ווען איין מענש טהוט זיי. גאַריסאָנ'ס פאָרלאַגע האָט בעגעגענט אין פאַרלאַמענט אַ שטאַרקען ווידערשטאַנד. די „יונטאַ" האָט אָרגאַניזירט אַ שטאַרקע אַגיטאַציע פאַר די פאָרלאַגע. פון אַלע וואַהל=

קרייזען האָט מען שטאַרק געווירקט אויף די מיטגליעדער פון פּאַרלאַמענט. אין דעם עקזעטער זאַל אין לאָנדאָן איז געוועזען אַ גראַנדיעזע אַרבייטער-דעמאָנסטראַציע, וואו עס איז בעשטימט געוואָרען אָנצונעהמען אַלע מיטלען, צו צווינגען די רעגירונג זי זאָל אָבשאַפען די פערהאַסטע געזעצען, וועלכע בעגרענצען די טהעטיגקייט פון די פעראיינען.

איינזעהענדיג, אַז דער וויטערדיגער ווידערשטאַנד געגען די אַרבייטער איז אונמעגליך, האָט די רעגירונג אַרויסגעגעבען אַ פאָרמעלען צוזאָג דורכצופיהרען אין דער פאָלגענדער פּאַרלאַ-מענטאַרישער זיצונג אַ געזעץ, וואָס זאָל בעפרידיגען די הויפּט פאָדערונגען פון די אַרבייטער. די רעגירונג האָט נאָר געוואָלט געווינען צייט, כדי די פאָדערונגען פון די אַרבייטער זאָלען דערווייל פערגעסען ווערען. דאָס איז איהר אָבער ניט געלונגען. די אַגיטאַציע פון די אַרבייטער פעראיינען איז ניט אָבגעשוואַכט געוואָרען, פערקערט זי איז אַלץ מעהר געוואַקסען, און אין יאָהר 1871 איז די רעגירונג געצוואונגען געוועזען אַריינצוטראָגען אין פּאַרלאַמענט און דורכפיהרען דעם געזעץ-פּראָיעקט, לויט וועלכען יעדער פערבאַנד, ווי ברייט זיין פּראָגראַם זאָל ניט זיין, האָט בעקומען דאָס געזעצליכע רעכט פריי צו עקזיסטירען.

דאָס נייע געזעץ האָט נאָך אַלץ ניט געגעבען קיין גאַראַנטיעס אויף די געזעצליכע אַנערקענונג פון די פעראיינען, ווי דאָס האָבען געפאָדערט די אַרבייטער. אמת טאַקע אַז דאָס נייע געזעץ האָט אָבגעשאַפט אַלע פריהערדיגע אונטערדריקונגען, נאָר אויף זייער אָרט האָט ער אַרויסגעשטעלט אַנדערע זעהר וויכטיגע בעגרענצונגען פאַר די טהעטיגקייט פון די פעראיינען. די מעשה איז אַזוי. דאָס נייע געזעץ האָט ענטהאַלטען, צוזאַמען מיט דעם פּאַראַגראַף וועגען געזעצליכע אַנערקענונג פון יעדער פעראיין, אויך אַ פּונקט וועלכער האָט פערבאָטען די פעראיינען צו געברויכען געוואַלדטהאַטען אָדער סטראַשונקען, סיי אין די בעציהונגען צו די פאַבריקאַנטען און סיי צו די אַרבייטער. דער לעצטער פּונקט איז געוועזען זעהר אונקלאָהר און צווייזייטיג. אויף יעדען שריט און טריט טרעפען מיר דאָרטען אויך אַזעלכע אויס-דריקען פּונקט ווי אין דעם אַלטען געזעץ געגען קאָאַליציע, למשל: „דריקונג" „בעלאַסטונג" „סטראַשונקען" „וואַרפען אַנ'אימה"

א. ז. וו. קיין פשט אויף די ווערטער איז ניט געוועזען. פערשטעהט זיך, אז איב די ריכטער לעבען נאר בשלום מיט די פאבריקאנטען, קען טען אונטער אזעלכע אונדייטליכע פונקטען פערשטעהען פשוט׳ע אונשולדיגע מעשים.

און באמת, אין דעם אייגענעם יאהר 1871 זענען זיעבען פרויען פערמשפט געווארען צו געפענגניס דערפאר, ווייל זיי האבען, כלומרשט „געסטראשעט" די ארבייטער פון א פאבריק, וועלכע האבען גענגען דעם בעשלוס פון פעראיין בעשטימט אויפהערען צו שטרייקען. איהר חידושט אייך אידאי, ווי אזוי האבען דאס 7 פרויען געקענט איינשרעקען א מאסע ארבייטער פון א גרויסער פאבריק. באמת איז דאס גאר פשוט. די פרויען זענען געשטאנען ביי די טויערען פון דער פאבריק און האבען בעגלייט מיט פעראכטונגס אויסרופען די, וועלכע האבען ניט אויסגעהאלטען דעם שטרייק. אין דעם זענען בעשטאנען זייערע אלע „סטראשונקעס". דער פריעדענסריכטער האט דאך געפונען, אז די אויסגעשרייען פון די פרויען זענען אזוי געפעהרליך פאר די ארבייטער, אז ער האט זיך ניט געשעמט ארייצוועצען די אומגליקליכע אין געפענגניס. אזעלכע פאקטען, וועלכע דערווייזען, ווי דאס געזעץ איז אויסגנוצט געווארען, קענען מיר געפינען הונדערטער; מאסען ארבייטער האט מען איינגעשלאסען אין די געפענגניסען פאר א פראסטען זידעל־ווארט.

מיט איין ווארט, דער בעריהמטער פאראגראף האט געמאכט צו גארנישט אלע ערלויבניסען פון געזעץ און האט געמאכט פאר אונמעגליך צו פיהרען רעגעלמעסיג א שטרייק.

פערשטעהט זיך, אז די ארבייטער האבען זיך ניט געקענט בעפריעדיגען מיט דעם געזעץ.

אין יאהר 1874, ווען עס האבען זיך אנגעהויבען די וואהלען אין פארלאמענט, האט די איפרעגונג און די אגיטאציע פון די ארבייטער געגען דעם געזעץ עררייכט די העכסטע מדרגה. די ארבייטער האבען זיך ניט געוואלט פערלאזען אויף די בורזשואזיע און ארויסגעשטעלט אייגענע קאנדידאטען. אין די וואהל־קרייזען זענען ארויסגעשטעלט געווארען קאנדידאטען ארבייטער, און ס׳איז טאקי געלונגען צוויי פון זיי דורכצופיהרען אין פארלאמענט.

אויף אזא אופן האבען זיך אין יאהר 1875 דאס

ערשטע מאָל בעוויזען אין ענגלישען פּאַרלאַ=
מענט אַרבייטער (מאַקדאָנאַלד און בערט). אין די וואהל=
קרייזען וואו עס איז ניט געווען קיין מעגליכקייט דורכצופיהרען
אייגענע קאַנדידאַטען, האָבען די אַרבייטער בעשטימט ניט שטיצען
די ליבעראַלען, וועלכע פלעגען שטענדיג צוזאָגען גאַנצע בערג און
קיינמאָל ניט מקיים זיין. זיי האָבען דעם מאָל געשטימט פאַר
קאָנסערוואַטאָרען, נעמענדיג ביי זיי דאָס וואָרט, אַז זיי וועלען שטי=
צען די אַרבייטער=פּראָגראַם.

אַדאַנק דעם, האָט די ליבעראַלע פּאַרטיי געהאַט אַ גרויסע
נידערלאַגע. די ליבעראַלען, וועלכע האָבען ביז אַהער געהאַט אַ
גרויסע מעהרהייט אין פּאַרלאַמענט און וועלכע זיינען געוועזען זיכער
אין זייער נצחון, האָבען איצט פּלוצלונג בעקומען אַזאַ גרויסע
מפּלה: די קאָנסערוואַטאָרען האָבען בעקומען די מעהרהייט אין
פּאַרלאַמענט.

אין יאָהר 1874 האָט זיך צום ערשטען מאָל אַרויסגעוויזען
די פּאָליטישע בעדייטונג פון דעם אַרבייטער=קלאַס. די בורז=
שואַזיע האָט זיך געמוזט איבערצייגען, אַז דער אַרבייטער=קלאַס
איז ניט קיין „שפּיעלצייג" ניט קיין „שטום-פּיה" — ווי די פּרייסישע
גוטס=בעזיטצער רופען אָן די פויערשע וועהלער — נאָר אַ בעוואוסט=
זיניגע פּאָליטישע קראַפט, וועלכע קען מיט איהר שטיצע פער=
זיכערען דעם נצחון פון וועלכער עס איז פּאַרטיי. די לעקציע,
וועלכע די אַרבייטער האָבען געגעבען די ליבעראַלען איז ניט פער=
פאַלען געגאַנגען אויך פאַר די קאָנסערוואַטאָרען. שרעקענדיג זיך
פאַר דעם זעלבען גורל פון די ליבעראַלען, האָבען די קאָנסערוואַ=
טאָרען געמוזט ניט נאָר צוזאָגען צו שטיצען די אַרבייטער, נאָר
אויך מקיים זיין וואָס זיי האָבען צוגעזאָגט.

אין 1875-טען יאָהר האָבען די אַרבייטער ערריכט
אַלע זייערע פאָדערונגען.

דאָס געזעץ וועגען „בעלי-בתים און משרתים" איז אין גאַנ=
צען אָבגעשאַפט געוואָרען, און אויף זיין אָרט איז בעשטעטיגט גע=
וואָרען אַ געזעץ וועגען „אונטערנעהמער און אַרבייטער". אויף אַזאַ
אופן איז דאָס פערהאַסטע וואָרט „בעל-הבית" „הערר" „משרת" אין
גאַנצען פערשוואונדען געוואָרען פון דער ענגלישער געזעצגעבונג.
עס איז אָבגעשאַפט געוואָרען די געפענגניס=שטראָף פאַרן עובר זיין

דעם קאָנטראַקט. נעבען די פאַבריקען, וואו מען שטרייקט, איז ערלויבט געוואָרען אַנידערשטעלען אַ וואך. די אויסדריקען „צווינגען" אין „בעלעסטיגען", וועלכע זיינען געוועזען דאָס הויפּט כלי־זין אין די הענד פון די ריכטער צו דריקען דעם אַרבייטער־קלאַסס, זיינען אין גאנצען ארויסגעוואָרפען געוואָרען פון געזעץ. (פאַר איינשרעקען, סטראַשונקעס און נאָך אַנדערע „געוואלדטהאַטען" האָט מען בעשטראָפט לויט די אַלגעמיינע געזעצען.) עס איז ערקלעהרט געוואָרען, אַז פון היינט אָן הייסט ניט אונגעזעצליך איז קיין שום טהאַט פון פעראיין אויב ער איז ניט אונגעזעצליך, ווען איהם בעגעהט אַ יחיד. איבערהויפּט איז אַנערקענט געוואָרען פאַר געזעצליך יעדע קאָלעקטיווע אָרגאַניזאַציאָנס־טהעטיגקייט פון די אַרבייטער מיט אַלע איהרע פאָלגען. דאָס איז געוועזען דער הערליכסטער נצחון פון דעם ענגלישען אַרבייטער־קלאַסס, אָבער דיעזער נצחון איז, ווי מיר האָבען שוין געזאָגט, אָנגעקומען ניט לייכט!

גאַנצע צעהן יאָהר האָבען די אַרבייטער פון די פעראיינען געמוזט פיהרען אַ בלוטיגען שטרייט אום צו ערקעמפּפען זיך די יעצטיגע עהרען־לאַגע אין דער מלוכה־אָרדנונג פון ענגלאַנד.

אין דער איינגענער צייט, ווען די לאָנדאָנער „פעראייניגטע געזעלשאַפט" פון די מאַשין־בוי־אַרבייטער, מעכאַניקער, טישעסליאַרעס און אַנדערע האָבען זיך געסטאַרעט אונטער דער אָנפיהרונג פון דער „יונטא" אָבצורייניגען דעם וועג פאַר די פרייע ענטוויקלונג פון די אַרבייטער־פעראיינען, האָבען אין מיטעל און צפון ענגלאַנד אויפגעהויבען דעם קאַמפּף די גרויסע אָרגאַניזאַציעס פון די בערג־אַרבייטער און בוימוואָל שפּינערייען. דיזע אָרגאַניזאַציעס האָבען געפאָדערט פון דער מלוכה ניט נאָר פאָלע—פרייהייט, נאָר איך אַ דירעקטען שוטץ פון די אַרבייטער אינטערעסען. דער ערשטער פונקט אין זייער פּראָגראַם איז געוועזען דער 9 שעהדיגער אַרבייטס־טאָג. דער פּראָיעקט, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען אין יאָהר 1872 האָט נאָר געפאָדערט אַ 9 שעהדיגען אַרבייטס־טאָג פאַר פרויען און קינדער. נאָך קוקענדיג אויף די רעזולטאַטען, וועלכע האָט געבראַכט דאָס געזעץ פון 10 שעהדיגען אַרבייטס־טאָג (1847), זיינען די אַרבייטער געוועזען זיכער, אַז די פערקירצונג פון אַרבייטס־טאָג פאַר פרויען און קינדער, וועט אַרויסרופען די

פּערקירצונג פון אַרבייטס=טאָג פאַר די דערוואַקסענע אַרביי=
טער אויך.

אין פּאַרלאַמענט האָט דער פּראָיעקט בעגעגענט אַ האַרטנע=
קיגען ווידערשטאַנד פון די פאַבריקאַנטען. די מעהרהייט פון דער
פּאַלאַטע האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען יעדע פערקירצונג פון אַר=
בייטס=טאָג. דאָס מיניסטעריום האָט אָבגעזאָגט די אַרבייטער אין
שטיצע. די אַרבייטער=אַגיטאַציע האָט פון דעסטוועגען ניט אויפגע=
הערט. אין יאָהר 1873 איז דער פּראָיעקט נאָך אַמאָל אַריינגע=
טראָגען געוואָרען, און די רעגירונג איז סוף כל סוף געצוואונגען
געוועזען צו בעשטימען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע אויסצופאָרשען די
פראַגע. נאָר פון אָנהויב אָן איז שוין קלאָר געוואָרען אַז די ווירקליכע
אַבזיכטען פון דער קאָמיסיע איז ניט צו לעזען די פראַגע, נאָר
אוועקצולעגען זי אין טישקעסטעל. דערווייל איז אָנגעקומען די צייט
פון די אַלגעמיינע וואַהלען אין פּאַרלאַמענט. די אַרבייטער האָבען
אָרגאַניזירט אַ ברייטע אַגיטאַציע, מען האָט צוגעזאָגט צו שטיצען
יענע קאַנדידאַטען, וועלכע וועלען ערנסט פערטהיידיגען דעם
געזעץ פון אַ 9 שעהדיגען אַרבייטס=טאָג פאַר פרויען און קינדער.
ביי אַזאַ צושטאַנד האָבען די פאַבריקאַנטען און די רעגירונג גע=
מוזט געהן אויף הנחות. אמת טאַקע, אַז ס'איז ניט בעשטימט
געוואָרען קיין געזעץ וועגען אַ 9 שעהדיגען אַרבייטס=טאָג פאַר
אַלעמען, דערפאַר איז אָבער געלונגען דורכצופיהרען אַ געזעץ,
וועלכער פערקירצט די פרויען=און קינדער=אַרבייט אויף $56^{1}/_{2}$
שעה אַ וואָך.

צוזאַמען מיט דעם פּאַרלאַמענטאַרישען קאַמפּף פאַר אַ 9 שעה=
דיגען אַרבייטס=טאָג, האָבען די ענגלישע אַרבייטער אויך געשט=
רעבט צו פערקירצען דעם אַרבייטס=טאָג דורך אַ דירעקטע ווירקונג
אויף די פאַבריקאַנטען. עס איז געגרינדעט געוואָרען אַ גרויסע
אַרבייטער=געזעלשאַפט מיט דעם ספּעציעלען צוועק זיך דערשלאָגען
דורך אַלע מיטלען אַ 9 שעה'דיגען אַרבייטס=טאָג. דיזע געזעלשאַפט,
וועלכע האָט זיך גערופען „די 9 שעה'דיגע ליגע" האָט אַרומגענומען
סיי גרויסע סיי קליינע אַרבייטער=פעראיינען, ווי אויך אַ אונגע=
הויערע מאַססע אונאָרגאַניזירטע אַרבייטער, וואָס האָבען מיטגעפיהלט
די פאָדערונג פון אַ 9 שעה'דיגען אַרבייטס=טאָג. אין יאָהר 1871
האָבען די מיטגלידער פון דער ליגע ערקלערט אַ שטרייק, וועלכער

האָט זיך געענדיגט מיט דעם פאָלקאָמען נצחון פאַר די אַרבייטער. דער ערפאָלג איז נאָך וואונדערבאַרער, ווען מיר זאָלען נעמען אין אָנבעטראַכט, אַז אין דעם שטרייק האָבען זיך בעטייליגט ניט נאָר אַרבייטער פון די פעראיינען, נאָר אויך אַ אונגעהויערער צאָהל אונאָרגאַניזירטע אַרבייטער, וועלכע האָבען ניט געהאַט קיין שום געלד־פאָרראַט און זענען ניט געוואָהנט געוועזען צו קיין שום אָרגאַניזאַציאָנס־דיסציפלין. אמת טאַקע אַז דער שטרייק האָט אַרויסגערופען אַ הייסען מיטגעפיהל אין דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַסס פון ענגלאַנד, און געלד האָט זיך אָהן אַ שיעור געשאָטען פון אַלע זייטען. די פאַבריקאַנטען האָבען אָבער אויך ניט געדרעמעלט, זיי האָבען געגרינדעט אַ פעראַבאַנד געגען די אַרבייטער, און מיט דעם ציעל האָבען אַלע מאַשין בוי־פאַבריקאַנטען איינגעפיהרט אַ ספעציעלע אָבצאָהלונג צו שטיצען די פאַבריקאַנטען, ביי וועלכע עס האָט אויסגעבראָכען אַ שטרייק. פאָלקאָם מנצח זיין די פעראייניגטע מאַכט פון קאַפיטאַל, דורכפיהרען דעם זיעג כמעט אָהן געלד־מיטלען האָט מען נאָר געקענט ביי אַ פאָלקאָמער סאָלידאַריטעט פון דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַסס און מיט דער היף פון אַלע ענגלישע אַרבייטער. ווי די פאַקטען האָבען בעוויזען, האָבען די ענגלישע אַרבייטער שוין עררייכט אַזאַ סאָלידאַריטעט, אַם ווענינגסטען אין אַזאַ וויכטיגען ענין, ווי דער קאַמפף פאַר אַ 9 שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג: זיי זענען אַרויסגעטראָטען געגען אַלגעמיינעם שונא ווי איין מענש.

נאָך אַ 5 חדשים'דיגען שווערען קאַמפף האָבען די פאַבריקאַנטען געמוזט מודה זיין, אַז זיי האָבען פערשפיעלט און האָבען געמוזט מסכים זיין אויף אַלע פאָדערונגען, וואָס די אַרבייטער האָבען אַרויסגעשטעלט.

דער גלענצענדער פאַר אַמענטאַרישער זיעג פון די „פעראייניגטע געזעלשאַפטען" און „ראַטהען" אַזוי אויך דער בעריהמטער קאַמפף פאַר דעם 9 שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג האָבען אויפגעהויבען די ענגלישע אַרבייטער פעראיינען אויף אַזאַ הויכער מדרגה, וועגען וועלכער די אַרבייטער האָבען נאָך מיט אַ קורצער צייט צוריק גאָר ניט געהאַט די העזה צו טראַכטען. נאָך אין סוף 60-ער יאָהרען האָט מען יעדען אַרבייטער, וואָס האָט געהערט צו אַ פעראיין, געהאַלטען פאַר אַ פערדעכטיגען און געפעהרליכען מענשען; די

פּאָליציי און די פּריוועדענסריכטער פּלעגען אויף איהם קוקען ווי אויף א מערדער אָדער א רעוואָלוציאָנער.

אין יאָהר 1875 זענען די מיטגליעדער פון די ארבייטער־פעראיינען אריין אין פּארלאמענט, האבען אריינגעדרונגען אין שטאדט־פערוואלטונגען, אין די שוהל־ראטהען, האבען גענומען אנ'אקטיווען אנטהייל אין די ארבייט פון די פּארלאמענט־קאָמיסיעס; מיט איין וואָרט די ארבייטער־פעראיינען האבען זיך פערשאפט א בכבוד'דיגען און איינפלוסרייכען אָרט אין פּאָליטישען און געזעלשאפטליכען לעבען פון ענגלאנד.

די נצחונות פון די ארבייטער אין די 70־ער יאָהרען זענען געוועזען אזוי גרויס, אז די דערשראָקענע קאפּיטאליסטען האָבען זיך פּאָרגעשטעלט די ארבייטער־אָרגאניזאציעס פאר א מלוכה אין א מלוכה, פאר אנ'ארבייטער רעגירונג, וועלכע שטעהט גלייך מיט זייער בורזשואזער רעגירונג און אפשר נאָך העכער.

דער מאניפעסט פון א „פעראיין אונטערנעהמער" אין יאָהר 1872 האָט ערקלערט, אז ניט נאָר דער כח פון איינצעלנע פאבריקאנטען איז צו שוואך געגען די ארבייטער־פעראיינען, נאָר אפילו דער אלגעמיינער פערבאנד פון אלע קאפּיטאליסטען וואָלט אויך נישט געווען אים שטאנד צו קעמפפען מיט דער אונגעהויערער קראפט פון דעם אָרגאניזירטען פּראָלעטאריאט.

דער מאניפעסט זאָגט ווייטער: „וועניג האָבען א בעגריף וועגען דער שטרענגער דיסציפּלין, אינגעהויערע מיטלען און געוואלדיגען איינפלוס פון די ארבייטער פעראיינען. זיי האָבען א גאנצען שטאאט אָנפיהרער, וועלכע בעקומען זעהר א גוטען געהאלט. א דאנק די גרויסע מיטלען, דעם גרויסען אווטאָריטעט פון די פעראיינען, און טייל־ווייז זייערע הומאניטארע שטרעבונגען האבען זיי צוגעצויגען צו זיך א סך מענשען מיט אוניווערזיטעטס בילדונגס. זיי האָבען א גאנצע ארמעע ליטעראַרישע טאלאנטען, וועלכע דיענען די ארבייטער מיט זייער פעדער אין דער צייט פון א שטרייק אָדער אנדערע אויפרעגונגען. די ארבייטער פעראיינען האָבען בעשאפען אנ'איינענע ליטעראטור. זייערע זשורנאליסטען האָבען א פרייען צוטריט צו אלע לאָנדאָנער צייטונגען. אויף די פּארלאמענט קאנדידאטען האָבען זיי אזא גרויסע ווירקונג, וועלכע איז נאָך גרעסער פאר זייער אמת'ער קראפט. דאָס מיניסטעריום פון אינערען אליין

האָרכט זיך צו, וואָס זיי זאָגען אונד נעמט צו בכבוד גרול זייערע פאָדערונגען און מעלדונגען" ...

דער רחמנות-טאָן פון דעם קאפּיטאַל, וועלכער פייערט שטענדיג זיינע נצחונות האָט אַ סך בעסער, איידער אַנ'אַגיטאַציאָנער אויפרוף, אויפגעוועקט דעם בעוואוסטזיין אין די אַרבייטער וועגען די מאַכט, וואָס ליגט אין פּראָלעטאַריאַט, ווען ער טרעט אַרויס ניט אַלס אַ צואַוואָרפענע מאַססע, נאָר אַלס אַ אָרגאַניזירטע און בעוואוסטזיניגע אַרמעע.

דעריבער איז ניט קיין וואונדער, אַז דער פּאַרלאַמענטאַרישער אַרבייטער-קאָמיטעט האָט אויף זיינע אייגענע קאָסטען איבערגעדרוקט דעם מאַניפעסט פון דעם „קאַפּיטאַליסטען-פערבאַנד" און איהם פערשפּרייט אין אַנ'אונגעהויערער צאָהל עקזעמפּליאַרען צווישען דעם ענגלישען פּראָלעטאַריאַט.

VII.

דער נייער און אַלטער יוניאָניזם.

ביז דעם יאָהר 1885 האָבען די ענגלישע אַרבייטער-פעראיינען געגלויבט אין די פּרינציפּען פון בורזשואַזען ליבעראַליזם. מיט צעה יאָהר צוריק האָבען אַלע געלעהרטע איינשטימיג פערזיכערט, אַז די אַרבייטער-פעראיינען פון גרויס-בריטאַניען זענען דער שטאַרקסטער שוץ געגען סאָציאַליזמוס. איצט אָבער זעהען מיר אַז אַ גרויסע צאָהל פעראיינען איז דורכגעדרונגען מיט דעם סאָציאַליסטישען גייסט, און די קאָנסערוואַטיווע צייטונג „טיימס" מוז מיט האַרצ-וועהטאָג מודה זיין, אַז אויף די היינטיגע אַרבייטער-קאָנגרעסען שפּיעלט די ערשטע ראָלע די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע אַרבייטער פּאַרטיי.

לאָמיר זעהען, ווי אַזוי איז פאָרגעקומען אַזאַ איבערקעהרעניש.

אין מיטען 70-ער יאָהרען האָט די אינדוסטריעלע מאַכט פון ענגלאַנד אויף דעם אַלוועלטליכען מאַרק אָנגעהויבען צו פאַלען. אַ סך מלוכות פון אייראָפּאַ און אַמעריקאַ, אויף וועלכע ס'איז ניט לאַנג פערזייהט געוואָרען די זאַמען פון דער קאַפּיטאַליסטישער אינדוסטריע, האָבען שוין אין גאַנצען איבערגעאַרבייט זייער ווירטשאַפטליכע אָרדנונג און פון געהאָרכזאַמע אונטערטהאַנער זענען

זײַ פאַר דעם ענגלישען קאַפּיטאַליזם געוואָרען געפֿעהרליכע קאָנקו־רענטען. נאָך אין די 60־ער יאָהרען האָט די גרויס אינדוסטריע אין דײַטשלאַנד זיך אָנגעהויבען זעהר גיך ענטוויקלען, נאָר נאָך דער דײַטש־פראַנצויזישער מלחמה האָט זי אָנגעהויבען וואַקסען מיט אַ פיבערהאַפטער גיכקייט. אין יאָהר 1871 האָבען די דײַטשען פאָלקאָם מנצח געווען פראַנקרייך, און פערשטעהט זיך, אַז זיי האָבען זיך ניט בענוגענט בלויז מיט דעם כבוד. די פראַנצויזען האָבען געמוזט אָבצאָהלען די זיעגער פינף מיליאַרד פראַנק (אַן ערך פון צוויי מיליאַרד רובל). די קאָלאָסאַלע סומע איז זעהר צוניץ געקומען די דײַטשע קאַפּיטאַליסטען, וועלכע האָבען זיך, טייל ווייל דירעקט און טיילווייז אונדירעקט, בענוצט מיט דעם קאַפּיטאַל. הונדערטער מיליאָנען זענען אויסגעליהען געוואָרען די אַקציאָנערע געזעלשאַפטען און איינצעלנע קאַפּיטאַליסטען, כדי צו פערברייטערען די פריהערדיגע אונטערנעהמונגען אָדער אויסצובויען אייזענבאַהנען; הונדערטער מיליאָנען האָט די רעגירונג אַליין פערברויכט אויסצובויען אייגענע אייזען־באַהן־ליניען א. ז. וו. דער רעזולטאַט פון דעם איז געווען, אַז די נאָכפראַגע אויף אייזען און אַנדערע בוי־מאַטעריאַלען האָט זיך שטאַרק פערגרעסערט. עס האָט זיך אָנגעהויבען אַן עפּאָכע פון דער אינדוסטריעלער אויפבליהונג אין דײַטשלאַנד: מיט גיכע טריט איז דײַטשלאַנד איבערגעגאַנגען פון דער האַנדווערקעריי און לאַנדווירטשאַפט צו דער קאַפּיטאַליסטישער אינדוסטריע.

נאָך אַ טיעפערע אינדוסטריעלע איבערקעהרעניש איז פאָרגע־קומען אין צפון־אַמעריקאַ די נעגערען־בעפרייאונג (אין יאָהר 1864) האָט בעזייטיגט די לעצטע מניעות, וועלכע זענען געלעגען דעם אַמעריקאַנישען קאַפּיטאַל אויף דעם וועג. עס איז פערשוואונדען געוואָרען די פאַטריאַרכאַלע פיגור פון דעם פלאַנטאַטאָר, שקלאַפען־אייגענטהימער; זיין אָרט האָט פערנומען דער דורכגעריבענער באַנקיר, פאַבריקאַנט, אייזענבאַהן־אונטערנעהמער. איבערהויפּט וועגען דער ענטוויקלונג פון דעם אַמעריקאַנישען קאַפּיטאַליזם דאַרף מען פיעל ניט רעדען: זי איז בעוואוסט יעדערן. שוין אין די 70־ער יאָהרען איז אַמעריקאַ געוואָרען אַ געפעהרליכער קאָנקורענט פאַר ענגלאַנד ניט נאָר אין יענע פראָדוקטען, וואָס בעפריעדיגען די נויטווענ־דיגסטע בעדערפניס, נאָר זאָגאַר אין אַזעלכע צווייגען, וועלכע

קענען בליהען נאָר אין אַ לאַנד מיט זעהר אַנ'ענטוויקעלטער אינדוסטריע, למשל, מאַשינען־בוי.

דער זיעגרייכער גאַנג פון אייראָפּעאישען קאַפּיטאַליזם האָט אין די זעכציגער יאָהרען אַריינגעכאַפּט אונזער פאָטער־לאַנד אויך. די פּויערים־בעפרייאונג און איבערהויפּט די זאָגענאַנטע „גרויסע רעפאָרמען" פון אַלעקסאַנדר דעם צווייטען ענטהאַלטען אין זיך אַ פאָלקאָמען איבערגאַנג פון פעאָדאַלער אָרדנונג צו אַ בורזשואַזער. אין דער צייט פון אַלעקסאַנדר דעם צווייטען און דריטען איז רוסלאַנד געוואָרען פון אַ אונקולטורעלעם לאַנד, וואו ס'האָט געהערשט די נאַטורעלע וויר־שאַפט, אַ קולטורעלעם לאַנד, אַ קאַפּיטאַליסטיש־אינדוסטריעלע, אַ ערנסטער קאָנקורענט פאַר מעריב־אייראָפּאַ און אַמעריקאַ.

אויף אַזאַ אופן האָט די ענטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם בעשאַפען פאַר ענגלאַנד אַ סך נייע קאָנקורענטען פון די יונגע אינדוסטריעלע לענדער אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ. נאָר חאָטש די ענגלישע אינדוסטריעלע מאָנאָפּאָל איז בעגרעצט געוואָרען, האָט די ענטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם אין אַנדערע לענדער געבראַכט דערצו, אַז יעדעס לאַנד, וואָס האָט נאָר אָן פּלאַנצען ביי זיך די גרויס־אינדוסטריע, מוז אויף אַ געוויסער ענטוויקלונגס־מדרגה אַריבערגעהן פון דער פריי־האַנדעל־סיסטעם צו דער שוץ־סיסטעם, כדי דורך אונגעהויער גרויסע אָבצאָהלונגען פאַרטהיידיגען „די פאַטערלאַנדישע אינדוסטריע" געגען דער אויסלענדישער קאָנקורענץ.

אַזאַ ענדערונג אין דער טאַריף־פּאָליטיק איז אין די 80־ער יאָהרען פאָרגעקומען כמעט אין אַלע אייראָפּעאישע מלוכות. אין יאָהר 1878 האָט עסטרייך פערגרעסערט דעם טאַריף אויף די סחורות, וואָס ווערען אַריינגעפיהרט פון אויסלאַנד. אין דעם איינענעם יאָהר האָט דייטשלאַנד אויך אָנגענומען די סיסטעם פון הויכע שוץ־טאַריפען. זייער ביישפּיעל האָבען נאָכגעטהאָן איטאַליען, פראַנקרייך און רוסלאַנד. מיט איין וואָרט, אין גאַנץ אייראָפּאַ האָט אין סוף 70־ער יאָהרען און אין אָנהייב 80־ער געוועלטיגט דער פּראָטעקציאָניזם (די שוץ־סיסטעם דורך טאַריפען אויף די אויסלענדישע סחורות).

די ענטוויקלונג פון פּראָטעקציאָניזם האָט טהיילווייז אין גאַנצען פערמאַכט דעם וועג פאַר ענגלאַנד, טהיילווייז געשטערט

זיין צוטריט אפילו צו יענע מערק, אויף וועלכע ענגלאנד וואלט ביי פרייהער קאנקורענץ נאך געקענט בייקומען די שוואכע ארטיגע אינדוסטריע.

אויף אזא אופן האט די ענטוויקלונג פון קאפיטאליזם אין אלע קולטורעלע לענדער דורך פערשידענע וועגען געבראכט פאר ענגלאנד טרויעריגע רעזולטאטען. די גיכע ענטוויקלונג פון דער ענגלישער אינדוסטריע האט זיך פערביטען אויף א פערגליוועהרונגס־עפאכע אדער ווי די ענגלענדער זאגען אנ'עפאכע פון א „געדריקטען אינדוסטריעלען צושטאנד".

איצט וועלען מיר זעהען, ווי אזוי דיזע ענדערונגען האבען געווירקט אויף דעם ארבייטער־קלאס פון ענגלאנד. פערשטעהט זיך, אז אפילו אין די 50—70 יאהרען איז דער וועג פון דעם ארבייטער־קלאס ניט געווען אויסגעבעט בלויז מיט בלומען. ווי גרויס די קראפט פון דער אינדוסטריעלער אויפלעבונג זאל ניט זיין, ווי גרויס ס'זאלען ניט זיין די מערק, וואס עפענען זיך פאר דעם קאפיטאל, מוז דער כאראקטער פון דער קאפיטאליסטישער פראדוקציאן גופא אונפערמיידליך ברייננגען דערצו, אז פון צייט צו צייט איז דא מעהר סחורות, ווי מען קען פערקויפען, און דאמאלס פאלט דער פרייז אויף די פראדוקטען זעהר גיך; די סחורות ווערען פארלעגען אין די לאגערן, די קאפיטאליסטען באנקראטירען איינער נאך דעם אנדערן, דער פראלעטאריאט ליידעט פון מאסען־ארבייטס־לאזיגקייט.

אזעלכע צייטווייליגע צורודערונגען אין דער אינדוסטריע אדער „אינדוסטריעלע קריזיסען" זענען אויך פארגעקומען אין דער עפאכע פון 50—75 יאהרען; דעמאלסט זענען זיי אבער געפאלען מיט זייער גאנצער משא נאר אויף די אונארגאניזירטע ניט געלערנטע ארבייטער. די ארגאניזירטע ארבייטער האבען פערהעלטניסמעסיג וועניג געליטען פון די קריזיסען, ווייל די לאנגדויערנדע אינדוסטריעלע בליהונגס־עפאכען האבען געגעבען די מעגליכקייט די ארבייטער־פעראיינען אנצוזאמלען גרויסע סומען אויף צו שטיצען זייערע מיטגליעדער אין דער צייט פון קריזיסען. די קריזיסען אליין האבען אויך ניט לאנג געדויערט, א יאהר אדער צוויי, דערנאך האט זיך ווייטער אנגעהויבען דער אינדוסטריעלער בליהונגס־פעריאד; די צאהל פון די ארבייטסלאזע איז געווארען גאר

אונבעדייטענד, די קאַסעס פון די פעראיינען האָבען ווייטער רוהיג נעקענט זאַמלען נייע מיטלען.

פון דעם סוף 70-ער יאָהרען אָן האָט זיך דאָס בילד געענדערט. די גיכע פערברייטערונג פון די מערק ווערט אונמעגליך און דעריבער פערשווינדען אין גאַנצען די פעריאָדען פון בעזאָנ-דערס-שטאַרקער אינדוסטריעלער אויפבליהונג. די פראָדוקציאָן איז אַריין אין אַ פערגליוורונגס-צושטאַנד, און פון צייט צו צייט קומען אָן פעריאָדען, ווען די אינדוסטריעלע טהעטיגקייט פאַלט זעהר נידריג, — פעריאָדען, וועלכע דערמאָנען אָן די שאַרפע קריזיסען פון די אַלטע צייטען, מיט דעם אונטערשייד, וואָס איצט קען די פראָדוקציאָן שוין אַזוי גיך ניט קומען צו זיך פון דער אינדו-סטריעלער צורודערונג.

עס איז גאַנץ לייכט צו פערשטעהען אין וואָס פאַר אַ געפאַהר עס געפינט זיך די עקזיסטענץ פון די אַרבייטער-פעראיינען אין דער עפּאָכע פון דעם שטענדיגען „געדריקטען אינדוסטריעלען צושטאַנד". און באמת, דורכשניטליך צאָהלען די ענגלישע אַרבייטער אין זייערע פעראיינס-קאַסעס אַנ'ערך 25—50 קאָפּ. אַ וואָך: אַרבייטסלאָזע בעקומען שטיצע פון 5—8 רובל אַ וואָך. קומט אויס, אַז אויב עס איז דאָ 5—7 אַרבייטסלאָזע אויף הונדערט געהט די גאַנצע הכנסה פון פעראיין אַוועק אויף צו שטיצען די מיטגליעדער, וועלכע האָבען ניט קיין אַרבייט. אין דער צייט פון דעם קריזיס פון 78—80 יאָהרען האָט די צאָהל פון די אַרבייטס-לאָזע ערריכט ביז 10 אָדער נאָך מעהר פראָצענט. כדי אויסצוהאַלטען אַזאַ קריזיס, מוז דער פעראיין האָבען אַ גרויסען געלד-פאָרראַט, וועלכען ער האָט אָנגעזאַמעלט אין די פריהערדיגע יאָהרען. אַזאַ פאָרראַט קען מען אָבער נאָר מאַכען דאַמאָלסט, ווען די בליהונגס-פעריאָדען ציהען זיך לאַנג, און אויב אין אַ פער-גליווערונגס-עפּאָכע הויבט זיך נאָך אָן אַ קריזיס, ווי דאָס איז טאַקע דאַמאָלס געוועזען, ווערט די לאַגע פון די אַרבייטער-פער-איינען כמעט הילפסלאָז. אַלע געלד-מיטלען געהען אַוועק פאַר די אַרבייטסלאָזע, דער פעראיין געפינט זיך שטענדיג אונטער דער סכנה פון אַ פינאַנץ-קריזיס. וועגען אַנ'ענערגישער קאַמפּפס-פּאָליטיק דורך שטרייקען קען מען אַפילו ניט טראַכטען. ווייל דער ערפאָלג

פון שטרײק הענגט קודם כל אָב פון די געלר־מיטלען, וואָס געפינען זיך אין דעם רשות פון די אַרבײטער.

איצט איז שוין קײן חידוש ניט, וואָס אפילו די רײכסטע פערײנען האָבען אין די 80־יאָהרען אויך ניט געקענט פערזיכערען זײערע מיטגליעדער פון אָרעמקײט; זאָגאר די אַרבײטער, וועלכע האָבען אַלע מאָל זעהר גוט פערדינט, האָבען זיך אויך אַראָבגעלאָזען צו דער מדרגה פון פּראָפעסיאָנעלע בעטלער, זענען אַרײנגעפאַלען אין די רײהען פון די זאָגענאַנטע לומפּען־פּראָלעטאַריער. אין די פּערפּעסטעטע לאָנדאָנער ווינקעלעך, די אַבשײליכע געסלעך, וועלכע האָבען פון אײביג אָן געדינט אַלס אַן׳עיר מקלט פאַר טױזענדער לומפּען, האָט איצט געקענט אַרײנפאַלען יעדער אַרבײטער. פערשטעהט זיך, אַז דאָס לעבען פון די־זע אונגליקליכע, הײמלאָזע לומפּען, וועלכע די געזעלשאַפט האָט פון זיך אָבגע־שטױסען, האָט ערוועקט צו זיך דעם אינטערעס אפילו אין די פּריווילעגירטעסטע שיכטען פון דער ענגלישער אַרבײטער־אַריסטאָק־ראַטיע. ווי איז להבעים האָבען אין די 80־ער יאָהרען ערשינען אַ גאַנצע רײהע אױספאָרשונגען וועגען די לאָנדאָנער אביונים. די בראָשיורע „דער ביטערער יאָמער פון דעם פערשאָלטענעם לאָנדאָן" האָט פאַנאַנדערגעוויקעלט אַזאַ טרױעריגעם בילד פון אָרעמקײט, וועלכע האָט געהערשט אין די פּערוואָרפענע קוואַרטאַלען פון דער הױפּטשטאָדט, אַז דער גרעסטער טהײל אַרבײטער איז ער־שטױנט געוואָרען פון גרױל.

אין דער אײגענער צײט האָט ט ש אַ ר ל ז ב ו ס בעוויזען אין זײן אױספיהרליכען ווערק, אַז אין לאָנדאָן אַלײן זענען פאַראַנען מעהר ווי 200,000 מענשען, וועלכע געפינען זיך אין דעם טיעפסטען אָבגרונד פון אָרעמקײט.

דאָס אױפרעקען דעם לינקען זײט פון דעם קאַפּיטאַליסטישען „פאָלקס־רײכטום" האָט, פערשטעהט זיך, נאָך אונטערגעגאָסען אײל אויף דעם פײער פון דער מאַסען־אונצופרידענהײט. עס האָט זיך העל אַרױסגעוויזען די פאַלשקײט פון די בורזשואַזיע־ליבעראַלע אַנשויאונגען, וועלכע האָבען אין די 60—70־ער יאָהרען געהאַט אַ גרױסען אײנפלוס אויף די אַרבײטער־פערײנען. ווען די אַלגע־מײנע אַרבײטס־לאָזיגקײט איז געוואָרען אַ געוועהנליכע ערשײנונג, ווען טױזענדער אַרבײטער זענען געצוואונגען געוואָרען צו פערלאָזען

וויער הײמאט, כדי זיך אויסצוזוכען א שטיקעל ברויט, איז געווארען קלאר פאר אלעמען אז געגען אזעלכע צרות איז מאכטלאז סיי דאס אלגעמײנע וואהל-רעכט, סיי די פרײהייט פון אבמאך און סיי אפילו די ארבייטער-פעראיינען. ניטוויליענדיג קומען די ארבייטער צו דער איבערצייגונג, אז פרײהייט און גלייכהייט אליין איז נאך ניט גענוג צו פערבעסערען אויף לאנג די לאגע פון פראלעטאריאט. זיי הויבען אן צו פיהלען, אז ביי דער הערשאפט פון קאפיטאליזם מיט זיין פראדוקציאנס-אנארכיע, מיט זיינע אינדוסטריעלע קריזיסען און שטילשטאנדען קען דער פראלעטאריאט קיינמאל ניט זיין זיכער, אז ס'וועלען זיך לאנג האלטען אזוינע נצחונות, צו וועלכע ער האט זיך דערשלאגען דורך א לאנגיאהריגען שווערען קאמפף. די סטיכינע קראפט פון א פלעצליכער אינדוסטריעלער קאטאסטראפע, וועלכע מען קען ניט בעזייטיגען, פערניכטעט אין איין יאהר דאס, וואס מען האט בעשאפען דורך אנגעשטרענגטע מיה אין א משך פון צעהנדליגער יאהרען.

אזא שטימונג האט געדינט פאר א פרוכטבארען באדען דער סאציאליסטישער פראפאגאנדע. און באמת, נאר די סאציאליסטען, וואס בעגרינדען זיך אויף מארק'ס טעאריע, קענען ערקלערען די ארבייטער די אורזאכען פון די שרעקליכע אינדוסטריעלע צורודערונגען, וועלכע ווארפען פעריאדיש אריין דעם ארבייטער-קלאס פון ענגלאנד אין א גרויזאמען נויט.

היידמאן און נאך אנדערע ענגלישע מארקסיסטען האבען ערקלערט די ארבייטער אין בראשורען, רעדען, וואס זענען געווען ספעציעל געווענדעט צו דעם ארבייטער-קלאסס, אז די איבער-פראדוקציאן און קריזיסען שטאמען פון דעם עצם פון דער קאפיטאליסטישער פראדוקציאן, אז כל זמן די פראדוקטען ווערען אויסגעארבייט ניט לויט די געזעלשאפטליכע בעדערפניסען, נאר לויט די אויסזיכטען פון די קאפיטאליסטען אויף פערזענליכען ריוח, מוז דער איבערפלוס אין די געברויכס-פראדוקטען נויטווענדיג ארויסרופען ניט פאלקס-רייכטהום, נאר פאלקס-ארעמקייט. פונקט ווי אדאם סמיט'ס בוך איז אמאל געווען א קלארער פירוש אויף די קאפיטאליסטישע געדאנקען און געפיהלען, אזוי איז די סאציאליסטישע טעאריע פאר די מעהר-בעוואוסטזיניגע ענגלישע ארבייטער פון די 80-ער יאהרען אויך געווען ניט גלאט א נ'אויסגעקלעהרטע טעאריע פון

אַ פילאָזאָפישען מח, נאָר אַ וויסענשאַפטליך־בעגרינדעטע און דייטליכע ערקלערונג פון די געדאַנקען, וועלכע האָבען זיך אין אַ דונקעלע און אונקלאָהרע פאָרם אַריינגעגנב׳עט אין קאַמפּף פון יעדען אַרבייטער.

און באמת, אפילו אָהן שום אַריינמישונג פון די סאָציאַליסטען זענען די אַרבייטער פון דער גרויסער־אינדוסטריע שוין לאַנג געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז פאַר זיי איז אונמעגליך זיך צו דער־שלאָגען צו דער לאַגע פון אַ זעלבסטשטענדיגען אונטערנעהמער, אַז זייער ישועה ליעגט ניט אין אָנזאַמלען עטליכע גראָשען נאָר אין דעם אָרגאַניזירטען קאַמפּף פאַר אַ בעסערע געזעלשאַפטליכע אָרדנונג.

דאָס לעבען אַליין האָט אויך געגעבען גענוג קלאָרע ראיות, אַז אָט די אַנשויאונגען זענען ריכטיג. אין דעם שיף־בוי איז נאָך דעם שווערען 1879־טען יאָהר אָנגעקומען אַ גיכע אויפלעבונג און אין יאָהר 1883 האָט זיך די אַרבייט פערדאָפּעלט אין פערגלייך צום 1879־טען יאָהר. אין 1884־טען יאָהר האָט זיך די אויפ־לעבונג פּלוצלונג אָבגעשטעלט; אַ סך ווערפען זענען פערמאַכט געוואָרען און די איינוואָהנער פון גאַנצע שטעדט אויף צפון־מזרח זייט פון ענגלאַנד, זענען געבליבען אָהן אַ שטיקעל ברויט, מעהר ווי העלפט פון די שיף־בוי־אַרבייטער זענען אַריינגעפאַלען אין די אַרבייטסלאָזע אַרמעע; צווישען זיי איז אויך געוועזען ט יזענדער פון די געלערנטע אַרבייטער, מיטגליעדער פון גוט־אָרגאַניזירטע פער־איינען. יענע האָבען גאַנץ גוט פערשטאַנען, דאָס זייער אָרעמקייט שטאַמט ניט דערפון, וואָס די געזעלשאַפט נויטהיגט זיך ניט אין זייער אַרבייט, נאָר דערפון, וואָס פאַר דעם קאַפּיטאַל איז נויטיג געוועזען אין יאָהר 1883 צו פערדאָפּלען דעם צאָהל אַרבייטער און אין יאָהר 1884 – אַרויסצוואַרפען העלפט פון זיי אויפ׳ן גאַס.

דער סאָציאַליזם האָט געמאַכט גרויסע פאָרשריט. אַזוי אין יאָהר 1886 האָט דער פאָרשטעהער פון דעם בוימוואָל־שפּינער־פערבאַנד, שילדערענדיג אין זיין צייטונג די אַלע צרות, וואָס די אינדוסטריעלע פערגליוורונג ברענגט מיט זיך, געשריבען: „ביי אַזאַ פערשפּרייטער מאַסען אַרבייטס־לאָזיגקייט, וואַקסט נאַטירליך אויס די פראַגע, צי איז נאָך פאַראַן עפּעס אַ האָפנונג אויפצוהויבען די לאַגע פון דעם אַרבייטער קלאַס. מיר דאַכט זיך, אַז כל זמן

עס עקזיסטירט די היינטיגע געזעלשאַפטליכע אָרדנונג, קען ניט זיין קיין שום האָפנונג אויף אַ לאַנג־דויערענדע פערבעסערונג. ליידער בין איך צו וועניג בעקאַנט מיט די סאָציאַליסטישע טהעאָריען; איך האָב זיי ניט ערלערענט, ווי נעהעריג איז. איבערהויפט זענען אין דעם הינזיכט די ענגלישע אַרבייטער אָבגעשטאַנען פון די קאָנטינענטאַלע (די אַרבייטער פון דעם אויראָפּייאישען טייל וועלט), נאָר ס'איז גאָר קיין ספק ניט, אַז די ענגלישע אַרבייטער פערשטעהען גאַנץ קלאָר, דאָס ביי יעצטיגער געזעלשאַפטליכער אָרדנונג בעקומען זיי ניט דעם טייל פאָלקס־רייכטום, וועלכען זיי שאַפען דורך זייער אַרבייט".

אַפילו די מעהר קאָנסערוואַטיווע ווערען אויך דורכגעדרונגען מיט דעם נייעם גייסט. „מיר רעכענען—שרייבט דער סעקרעטאַר פון דעם „קריסטאָל־אַרבייטער־פערבאַנד" — „אַז די אונטערנעהמער בעגעהן דעם גרעסטען געוואַלד־טהאַט דערמיט, וואָס זיי צווינגען די אַרבייטער צו אַזאַ אַרבייטס־לוין, פון וועלכען די אַרבייטער קענען זיך ניט ערנעהרען. מיר ווילען שוין מעהר ניט דערלאָזען מען זאָל טרעטען מיט די פיס אונזערע רעכטען". „ביסלעכווייז הייבט אויף דעם קאָפּ די רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג, און אין גיכען וועלען אויף דער סצענע אַרויסטרעטען די גרעסטע פראַגען, וועלכע זענען נוגע די פּראָדוצירענדע קלאַסען. צום ביישפּיעל, פאַר וואָס נוצט זיך לאָרד דודלער, גאָר ניט אַרבייטענדיג, מיט די גרובען און פעלדער, וועלכע גיבען איהם 1000 רובל הכנסה אין טאָג, אין דער אייגענער צייט, ווען זיינע אַרבייטער, דאַרפען אַ גאַנצע וואָך זיך פּאַטשקען אין שמוץ און זיך בעגנוגענען מיט אַ בעטלערשען לעבען".

וואָס מעהר די רעוואָלוציאָנערע שטימונג האָט אַרומגעכאַפּט די גרויסע פּראָלעטאַרישע מאַסען, אַלץ מעהר איז געוואַקסען די אונצופרידענהייט מיט דער מעסיגער, בעגרענצטער פּראָגראַם, וועלכע איניגע אַרבייטער־פעראיינען האָבען נאָך אַלץ געפּרעדיגט. „ווי לאַנג נאָך", — שרייט אויס אין יאָהר 1886 טאָם מאַן — „וועט איהר אויך בעגנוגענען מיט דער קליינמוטהיגער פּאָליטיק פון אייערע פּראָפעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס? איך גיב אייך גערעצן צו, אַז פריהער האָבען די פעראיינען געבראַכט גרויסע נוצען דעם אַרבייטער קלאַס, נאָר אום גאָטעס ווילען, וואָס פאַר אַ זין האָבען

זיי איצט ?... די אמתע פּאָליטיק, די פּאָליטיק פון קאַמפּף
און נצחונות, האָט איהר אַ פּנים אין גאַנצען פערגעסען! די
היינטיגע פאָרשטעהער פון די אַרבּייטער=פעראיינען זענען מענשען
מיט הילצערנע מוחות: אָדער זיי קוקען אויף אַלץ מיט אַ האָפנונגס=
לאָזע אַפּאַטיע, אָדער זיי פיהרען אַזאַ טהעטיגקייט, וואָס איז
נוצליך נאָר פאַר די בורזשואַזיע!...

„די אַרבּייטער=פעראיינען אין זייער היינטיגער פאָרם"—שרייבּט
אַנ'אַנדער פאָרשטעהער פון דער נייער ריכטונג, דזשאָן—בּערנס—
„ענטהאַלטען אין זיך אַליין די אורזאַכען פון זייער צערפאַלונגס=
פּראָצעס. לטובת דער בורזשואַזיע נעמען זיי אויף זיך די אויפגאַ=
בּען צו פערזיכערען די אַרבּייטער אין פאַל פון קראַנקהייט און אַלט=
קייט, — אויפגאַבּען וועלכע נאָר די מליכה אָדער די גאַנצע גע=
זעלשאַפט זענען בכח דורכצופיהרען: צוליעב דעם זענען די מיט=
גליעדער פון די פעראיינען בּעלאַסטעט מיט צו גרויסע צאָהלונגען,
און די פעראיינען אַליין פיהרען אַ טרויריגע עקזיסטענץ. אַזאַ
וואָהלטהעטיגקייט שוואַכט אויף אַזוי פיעל אָב די קראַפט פון די
פעראיינען, אַז זיי טראָגען אָפט אַריבּער אָהן ווידערשטאַנד די גע=
וואַלדטהאַטען פון די קאַפּיטאַליסטען אוים מורא, אַז דער צוזאַמענ=
שטויס מיט די אונטערנעהמער וועט פון זיי אָבּנעהמען די מעגליכ=
קייט צו ערפיהלען די אויפגאַבּע פון קאַסעם פיר נעגענזייטיגע הילף.
די אַרבּייטער=אָרגאַניזאַציעם האָבּען סוף כל סוף פערלאָרען זייער
כאַראַקטער אלס קאַמפּפס=פעראיינען און האָבּען זיי פערוואַנדעלט
אין אַזעלכע איינריכטונגען, וועלכע שטעלען זיך די איינציגע אויפ=
גאַבּע אַרויפצושלעפּען אויף זיך יענע אָבּצאָהלונגען, וואָס דאַרפען
ליעגען אויסנאַהמליך אויף די הויכע און מיטעלע קלאַססען".

ווי מיר זעהען האָט די סאָציאַליסטישע פּראָפּאַגאַנדע אַריינ=
געדרונגען אין מיטען 80-טער יאָהרען אין אַסך פעראיינען פון די
געלערנטע אַרבּייטער, וועלכע האָבּען אַ לאַנגע צייט געדינט אַלס
אַ שטאַרקע פעסטונג פאַר די מעסיגע פּאָליטיק פון די אַלטע צייטען.
נאָר פון דעסט וועגען זענען די אמתע אָנפיהרער, די הויפּט קעמפּ=
פער פאַר די נייע ריכטונג געוועזען די נידעריגע שיכטען פון ענג=
לישען פּראָלעטאַריאַט, די שיכטען פון די גאָרניט געלערנטע
אַרבּייטער, וועלכע זענען צום ערשטען מאָל אַרויסגעטראָטען אין

אַנ'אָרגאַניזירטין קאַמפּף מיט דעם קאַפּיטאַליזם אין סוף 80-טער יאָהרען.

קודם כל דאַרפען מיר דאָ דערמאָנען וועגען די פאַבריק-אַרבייטערינען. ביז די 80-ער יאָהרען בעגעגענען מיר אין גאַנצען נישט קיין פרויען-פעראיינען. אויב אַזעלכע פעראיינען האָבען יע עקזיסטירט, איז זייער ווירקונג געוועזען אַזוי אונבעדייטענד, אַז וועגען זיי לוינט אַפילו ניט צו רעדען. אין די 80-טער יאָהרען האָט די פרויען-אַרבייטער-בעוועגונג דאָס ערסטע מאָל צוגעצויגען צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דעם ענגלישען פּראָלעטאַריאַט. די אַרבייטערינען פון די לאָנדאָנער שוועבעל-פאַבריקען האָבען זיך שוין לאַנג געפונען אין אַ טרויעריגער לאַגע, נאָר זיי האָבען אַ לאַנגע צייט גאָר ניט געפּרובט זיך אָרגאַניזירען צום קאַמפּף. נאָר אין די 80-ער יאָהרען איז דער טאַלאַנטפאָלער סאָציאַליסטקע ב ע ז אַ נ ט געלונגען זיי אויפצואוועקען צו אַ בעוואוסטזיניגען לעבען; די שוועבעל-אַרבייטערינען האָבען געבילדעט אַ פעראיין, וועלכער האָט אין יאָהר 1888 ערקלערט אַ שטרייק. קיינער האָט ניט געגלויבט, אַז אַזאַ שוואַכער און איבערהויפּט אַ פ ר ו י ע ן-פעראיין זאָל קענען אַרויסווייזען אַזוי פיעל פעסטקייט אין קאַמפּף. די פאַקטען אָבער האָבען בעוויזען, אַז ביי סאָלידאַריטעט און ביי אַ קלאָרען אינטערעסען-בעוואוסטזיין, קעמפּפען די פרויען ניט ערגער פון מאַנסלייט.

דעם פעראיין איז געלונגען אויפצואוועקען דעם אַלגעמיינעם מיטגעפיהל פון גאַנצען ענגלישען פּראָלעטאַריאַט. די צייטונגע גדבות האָבען אויסגעהאָלפען זייער קאַססע, און סוף כל סוף זיינען די אונטערנעהמער געוועזען געצוואונגען זיך אונטערצוגעבען און אַנצוערקענען דעם פאָלקאָמען נצחון פון זייערע אַרבייטערינען.

פון די סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס, צווישען די ניט געלערנטע אַרבייטער, וועלען מיר נאָר דערמאָנען די אַרבייטער פון די גאַז-פאַבריקען און דערנאָך וועלען מיר זיך אָבשטעלען אויף די בעוואוסטע „דאָקער'ן".

אין מיטען די 80-ער יאָהרען, אַראַנק דער אַגיטאַציע פון ב ע ר נ ס, מ ע ן, ט י ל ל ע ט און אַנדערע האָט זיך צווישען די ניט געלערנטע אַרבייטער פון די לאָנדאָנער גאַז-פאַבריקען אָנגע-

הױבּען אַ בּעדײַטענדע סאָציִאַליסטישע בּעװעגונג. עס האָט זיך געֿ
בּילדעט אַ פערבּאַנד פון דיִ גאַז-אַרבּײַטער, װעלכער איז אין אַ משך
פון אײניגע חדשים צײַט שױן בּעשטאַנען פון גאַנצע טױזענדער
מיטגליעדער. אין מאַי 1889-טען יאָהר האָבּען די גאַז-אַרבּײַטער
אָנגעהױבּען קעמפּפען מיט דיִ אונטערנעהמער פאַר אַ קלענערען
אַרבּײַטס-טאָג. פערלאַזנדיג די פּאָרזיכטיגע און דיִ שריטװײַזע
פּאָליטיק פון די אַלטע פעראײַנען, האָבּען זײ בּעשלאָסען אױף
אַ מאָל צו פערקלענערען זײער אַרבּײַטס-טאָג פון 12 אױף 8 שעה.
צו דער אַלגעמײַנער בּעװאונדערונג האָבּען די אונטערנעהמער זיך
אונטערגעגעבּען כמעט אָהן קאַמפּף און אױף אַלע לאָנדאָנער
גאַז-פאַבּריקען איז אײנגעפיהרט געװאָרען אַן 8 שעה'דיגער
אַרבּײַטס-טאָג.

יעצט װעלען מיר איבּערגעהן צו דער בּעװעגונג פון די „דאָ-
קער'ן", װעלכע האָבּען געשפּילט אַזאַ גרױסע ראָלע אין דער ענט-
װיקלונג פון דעם ענגלישען סאָציִאַליזם.

װאָס איז דאָס אַזעלכעס אַ דאָקער? יעדען טאָג גאַנץ פריה,
קען מען זעהען בּײַ די לאָנדאָנער דאָקען*) אַ גאַנצע מחנה האַלבּ-
נאַקעטע און הונגעריגע מענשען. אָט די מענשען, װעלכע
װאַרטען מיט הכנעה אױף דעם מאָמענט, װען דעם אונטערנעהמער
װעט זיך פאַרגעלוסטען אױפשטעהן פון שלאָף און קױפען אַרבּײַטס-
הענד, אָט דאָס זענען די דאָקער'ן. אױף אַזאַ אױפן קומט אױס,
אַז די דאָקערען זענען טאָג-אַרבּײַטער, װעלכע אַרבּײַטען אײן טאָג
אױף אײן האַפען, מאָרגען געהען זײ איבּער אױף אַן'אַנדערען,
איבּערמאָרגען קען זײן, אַז זײ בּעקומען אין גאַנצען ניט קײן אַר-
בּײַט און זענען געצװאונגען, װי מען זאָגט: „לײגען די צעהנער אױף
דער פּאָליצע". דאָס אַלײן װאָס די אַרבּײַט פון דעם דאָקער איז ניט
קײן שטענדיגע, מאַכט שױן זײן לאַגע גענוג טרױעריג. ער קען
קײנמאָל ניט זײן זיכער, אַז ער װעט מאָרגען האָבּען װאָס צו עסען,
און פאַר איהם טאַקע װיקעלט זיך פאַנאַנדער דער גאַנצער אָבּ-
גרונד פון דעם האָפנונגס-לאָזען עלענד. אַ חוץ דעם לײַדעט כמעט

*) „דאקען" הייסען די האפענס, וואו ס'געפינען זיך פערשיעדענע איינריכ-
טונגען צום אנלאדען, אויסלאדען און צו פערריכטען די שיפען. „דאקערס" — דאס
זיינען טרעגער ביי די האפענס אנלאדער.

קײן שום אַרבײטער ניט אַזױ פּיעל פון דער קאָנקורענץ, װי דער דאָקער. פון עטליכע הונדערט מאַן, װעלכע דרעהען זיך אַרום בײַ דעם דאָק, בעקומען אַרבײַט נאָר עטליכע צעהנדליג און פערשטעהט זיך, אַז די גליקליכע נעהמען מיט שמחה אָן אַלע בעדינגונגען פון דעם אַרבײטס־געבער, װי שװער זײ זאָלען ניט זײן.

נאָר די ערגסטע צרה אין דער אַרבײַט בײַ די דאָקען איז אין די 80־ער יאָהרען געװעזען די זאָגענאַנטע „פּערמיטלער־סיסטעם". די בעלי־בתים פון די דאָקען, האָבען געװעהנליך ניט געװאָלט שליסען דעם אָבמאַך דירעקט מיט דער אונדיסציפּלינירטער אונאָרגאַניזירטער מאַסע; זײ האָבען בעסער געװאָלט האָבען עסק נאָר מיט עטליכע בעקאַנטע פּאָדריאַטשיקעס, אָדער װי מען רופט זײ אין לאָנדאָן „קאָנטראַקטאָרען", װעלכע זענען געװעזען פּעראַנטװאָרטליך מען זאָל ערפיעלען די אַרבײט. אויף אַזאַ אופן האָט זיך אַרײנגעריסען צװישען דעם אונטערנעהמער און דאָקער, דער קאָנטראַקטאָר. דער קאָנטראַקטאָר האָט געקויפט גאַנצע מאַסען אַרבײטס־קראַפט פון די דאָקערען און דערנאָך האָט ער זײ פון זיך אויף זײן פּעראַנטװאָרטליכקײט אין גאַנצען איבערגעגעבען דעם קאַפּיטאַליסט צום אויסנוצען. אַזױ װי בײַ דיעזער סיסטעם פלעגען די דאָקערן עקספּלואַטירט װערען דאָפּעלט, איז זײער לױן פערשטעהט זיך, געװען זעהר אַ נידעריגער. אַ חוץ דעם איז איבער די קאָנטראַקטאָרען קײן קאָנטראָל ניט געװעזען און יענע האָבען געקענט אונבעשטראָפט בענוצען זיך מיט די פרעכסטע שװינדלען אין זײערע אָבמאַכען מיט די אַרבײטער.

„די פּערמיטלער־סיסטעם" האָט שטאַרק אויפגעװעקט דעם כעס פון די אַרבײטער, זײ האָבען איהר געגעבען זעהר אַ כאַראַקטעריסטישען נאָמען: „נעגער־האַנדעל".

אַזאַ טרויעריג לעבען פיהרט אין לאָנדאָן אַ אונגעהױרע גרױסע מאַסע טאָג־אַרבײטער. אַ לאַנגע צײט האָט מען ניט געגלױבט, אַז אָט די לומפּען, װעלכע האָבען ניט קײן בעשטימטען װאָהנונגס־אָרט, ניט קײן בעשטימטען פּערדינסט, זאָלען קענען נעהמען אַנ'אַנטהײל אין אָרגאַניזירטען קאַמפּף.

נאָר ניט אַזױ האָבען געקוקט אויף די זאַך די ענגלישע סאָציאַליסטען. אין סוף 80־ער יאָהרען האָבען ב ע ר נ ס, מ ע ן און נאָך אַנדערע אָנפיהרער פון ענגלישען סאָציאַליזם געװענדעט

זייער ערנסטע אויפמערקזאמקייט אויף די דאָקער׳ן. יעדען טאָג פלעגען זיי זיך בעוויזען צווישען די מאַסען, וועלכע פלעגען קומען זיך פערדינגען אויף די דאָקען, און פלעגען דאָרטען האַלטען רעדען וועגען די אידעען פון דער נייער וועלט. און אין גיכען האָבען די פערזאַמלונגען פון די מרה שחורה׳דיגע אַרבייטער־מאַסען, וועלכע פלעגען פערצווייפעלט וואַרטען פון וואַנען די גאולה וועט קומען, זיך פערוואַנדעלט אין פלאַמענדע רעוואָלוציאָנערע מיטינגען. די קערנדלעך פון דער סאָציאַליסטישער פראָפּאַגאַנדע זענען געפאַלען אויף אַ גוטען באָדען.

שוין אין יאָהר 1889 האָבען די אָבגעריסענע דאָקער׳ן, צו דער גרויסער בעוואונדערונג און פרייד פון לאָנדאָנער פראָ־לעטאַריאַט און צום גרעסטען שמערץ פון די קאַפּיטאַליסטען, זיך פעראייניגט אין אַ שטאַרקען און גוט־אָרגאַניזירטען פערבאַנד. אין דעם אייגענעם יאָהר האָט דער פערבאַנד געפאָדערט פון די אונטערנעהמער זיי זאָלען העכערען דעם אַרבייטס־לוין און אַרויס־יאָגען פון די דאָקען די „קאָנטראַקטאָרען”. פערשטעהט זיך, אַז די קאַפּיטאַליסטען האָבען ענטזאַגט. — ס׳האָט זיך אָנגעהויבען אַ שטרייק... דער שטרייק פון די דאָקערען האָט צוגעצויגען צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט. אַן׳אַלגעמיינע בעוואונדערונג האָט אַרויסגערופען סיי דאָס אויפלעבען פון דיעזען דערשלאָגענעם אַרבייטער־שיכט, סיי די אונגעהויערע צאָהל שטרייקער, וועלכע האָט ערגרייכט ביז 180 טויזענד מאַן.

די דאָקערען האָבען בעקומען אַ ענערגישע שטיצע און הילף פון די חברים־פּראָלעטאַריער. די לאָנדאָנער אַרבייטער אַליין איז געלונגען צוזאַמענצוקלייבען פאַר די שטרייקער 450.000 רובל.

נאָר די דאַקער׳ן האָבען אויך בעקומען שטיצע פון דייטש־לאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקאַ. גלייך ווי די ידיעה וועגען שטרייק האָט ערגרייכט אויסטראַליען, האָבען די דאָרטיגע אַרבייטער אַרויסגעלאָזען אַ זאַמעל־ליסט פאַר די שטרייקער, וועלכע האָט אין עטליכע טעג געגעבען 300.000 רובל; דאָס געלד איז אָבגעשיקט געוואָרען טעלעגראַפיש אין דער קאַססע פון לאָנ־דאָנער פעראיין.

די אייגענטהימער פון די לאָנדאָנער דאָקען האָבען אונטער־

וואַרטעט זיך בעגעגענט פּנים אל פּנים ניט מיט אַ צערשפּליטערטער מאַסע פון אונגליקליכע טאָג-אַרבייטער, נאָר מיט דעם פערא‏ייניגטען פּראָלעטאַריאַט פון דער גאַנצער וועלט. אַזאַ קאַמפּף איז געוועזען איבער זייערע קרעפטען. זיי האָבען געמוזט אַנערקענען זייער ניעדערלאַגע: די אַרבייטער האָבען בעקומען אַ הוספה צו דער שכירות און דער „נעגער-האַנדעל” איז אָבגעשאַפט געוואָרען אויף אייביג.

דער ערפאָלג פון דעם שטרייק (1889) האָט געמאַכט דעם „דאָקער פעראיין” זעהר פּאָפּולער צווישען אַלע ענגלישע טאָג-אַרבייטער, וועלכע האָבען געאַרבייט אויף די דאָקען. דער פערבאַנד איז געוואַקסען ניט פון טאָג, נאָר פון שעה, כמעט אין אַלע האַפען אין לאַנד האָבען זיך געעפענט אָבטהיילונגען. די צאָהל פון די מיטגלידער האָט אין איין יאָהר ערריי‏כט ביז 60.000 מאַן און פון דעם קליינעם פערבאַנד לאָנדאָנער דאָקער איז גיך אויסגעוואַקסען אַ גרויסער „פערבאַנד פון די אַרבייטער אויף די דאָקען, ווערפען, האַפען פון גאַנץ ענגלאַנד און אירלאַנד”.

אין די 90-ער-יאָהרען האָט דער פעראיין פון די דאָקער’ן געשפּיעלט זעהר אַ גרויסע ראָלע אין דער געשיכטע פון ענגלישען סאָציאַליזם. נאָך דעם זיעג איבער די אונטערנעהמער, האָט ער ערקלערט אַ אונאויפהערענדען קאַמפּף געגען דער מעסיגער ליבעראַלער ריכטונג, ביי וועלכער עס האָבען זיך נאָך אַלץ געהאַלטען אַ סך פון די אַלטע אַרבייטער פעראיינען.

מיר האָבען שוין געזעהען, אַז נאָך אין מיטען די 80-ער יאָהרען האָט שוין דער סאָציאַליזם געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג צווישען פערשיעדענע אַרבייטער-פעראיינען פון ענגלאַנד. פון דעסטוועגען, זענען די סאָציאַליסטען ביז 1899-טען יאָהר געוועזען אַ קליינע מינדערהייט.

נאָך אין סוף 80-ער יאָהרען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער ענגלישער אַרבייטער-קלאַסס האָט זיך צוטהיילט אויף צוויי געגענזעצליכע לאַגערן. אויף איין זייט זענען געשטאַנען די זאָגענאַנטע „אַלטע יוניסטען”.

זיי האָבען געהאַלטען, אַז די הויפּט-אויפגאַבע פון די אַרבייטער-פערבאַנדען איז צו אָרגאַניזירען געגענזייטיגע הילף, פּענסיאָנער-קאַססען א. ז. וו. די קאַמפּף’ס ציעלען זענען געשטאַנען

אויף דעם צווייטען פּלאַץ. לויט זייער מיינונג דאַרפען די אַרבּייטער זיך נישט ציפיעל פאַרנעמען מיט פּאָליטיק. די שטרעבונג איבער=צוגעבען אַלע ווערקצייג און פּראָדוקציאָנס=מיטלען דער געזעלשאַפט, האָט זיך זיי פאָרגעשטעלט פאַר אַ נעפּעהרליכע פאַנטאַזיע; זאָגאַר די פאָדערונג פון פּאַרלאַמענט אַן 8 שעה'דיגען אַרבּייטס=טאָג האָט ביי זיי אַרויסגערופען אַ שאַרפע אָפּאָזיציע.

מיט גאָר אַנ'אַנדערער, אַ געגענזעצליכער פּראָגראַם זיינען אַרויסגעטראָטען די אָנפיהרער פון „נייעם יוניאָניזם" — די סאָציאַ=ליסטען; זייערע פעראייניגען האָבען זיך געשטעלט נאָר קאַמפּפס=אויפגאַבען, זייערע קאַססען זיינען געוועזען ספּעציעל שטרייק-קאַססען. די סאָציאַליסטען האָבען געפּרעדיגט, אַז דער גאַנצער ענגלישער אַרבּייטער=קלאַסס דאַרף זיך פעראייניגען אין איין מעכטיגע פּאָליטישע פּאַרטיי און די ערשטע אויפגאַבע פון זייער פּראַקטישער פּאָליטיק דאַרף זיין די פאָדערונג פון אַ געזעצליך בעשטימטען 8 שעה'דיגע אַרבּייטס=טאָג.

ניט קוקענדיג דערויף, וואָס צו דער שטים פון די סאָציאַ-ליסטען האָבען זיך אָנגעהויבען צוצוהערען אַלץ מעהרער אַרבּייטער, איז אין די 90=ער יאָהרען באמת ניט געוועזען קיין איינפלוסרייכער פעראיין, וועלכער זאָל אין גאַנצען אָננעהמען די סאָציאַליסטישע פּראָג-ראַם. דיזער אומשטאַנד האָט געגעבען די אָנפיהרער פון דעם אַלטען, יוניאָניזם די מעגליכקייט אַרויסצושטעלען די סאָציאַליסטען אַלס אַ קליין הייפעלע בונטאָווששטשיקעס, וועלכע האָבען קיין שום פּאַקטישע קראַפט.

דער פעראיין פון די דאָקער'ן האָט אין גאַנצען אומגעביטען די פּאַקטישע לאַגע. ער האָט גלייך פערנומען אַנ'אָנשטענדיגען אָרט צווישען די אַרבּייטער=אָרגאַניזאַציעס. און צוזאַמען מיט איהם האָבען זיך אָנגעהויבען בריטער צו פערשפּרייטען די פּרינציפּען פון „נייעם יוניאָניזם".

דעם גרעסטען איינפלוס האָט דער דאָקער פערבאַנד געהאַט, קודם כל, אויף די אונגעלערנטע אַרבּייטער. אין יאָהר 1889 האָבען די טאָג=אַרבּייטער פון ניו-קעסטעל געגרינדעט אַ פערבאַנד וועלכער האָט אויסגעכאַפּט אַלע אַרומיגע שטעדט. דער לאָנדאָנער פער=באַנד פון גאַז=אַרבּייטער האָט בעקומען גאַנצע צעהנדליגע טויזענדער נייע מיטגליעדער אין דער פּראָווינץ. עס האָט ווידער אויפגע=לעבט דער „אַלגעמיינער פערבאַנד פון אייזענבאַהן-אַרבּייטער".

אַ דאַנק די דאָקער'ן, איז אין משך פון דעם איין 1889-טען יאָהר פערגרעסערט געוואָרען די צאָהל פון די אָנטהיילנעהמער אין די אַרבייטער-פעראיינען אויף גאַנצע 200,000 מאַן. די אַלע נייע עלעמענטען זענען געוועזען פייערדיגע אַנהענגער פון די סאָציאַ-ליסטישע פּרינציפּען פון „נייעם יוניאָניזם". דער קאָנגרעס פון „אַלגעמיינעם פערבאַנד פון אייזענבאַהן-אַרבייטער" האָט דעם 19-טען נאָוועמבער 1890 בעשלאָסען: „דער פעראיין דאַרף זיך האַלטען אויף זיין קאַמפּפס-פּאָזיציע, און זיך ניט פערנעהמען מיט דער איינריכטונג פון קראַנקען-קאַסען און אונגליקספאַל-קאַסען"...

„מיר" — שרייבט דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון נאַציאָנאַל-פערבאַנד פון די גאַז אַרבייטער און טאָג אַרבייטער — „שטעלען יעצט פאַר איינע פון די מעכטיגסטע אָרגאַניזאַציעס אין ענגלאַנד. מיר אַנערקענען נאָר אין הילפס-פאָרם — העלפען אין אַ צייט פון שטרייק. פאַר מיר האָבען קיין ווערדע ניט די קאַסעס פאַר קראַנקע, אַרבייטסלאָזיגע און ז. וו., אונזער איינציגע אויפגאַבע איז צו פאַרקירצען דעם אַרבייטס-טאָג און פאַרניכטען די זונטאָג-אַרבייט".

די נצחונות פון דעם נייעם יוניאָניזם האָבען זיך ניט בעגרענצט בלויז מיט דעם געביעט פון פּראָסטע אַרבייט. צווישען די אַלטע פעראיינען פון די געלערנטע אַרבייטער בעמערקט זיך אויך אַ שטאַרקע ווענדונג אויף לינקס צום סאָציאַליזם.

נאָך אין יאָהר 1889 אויף דעם קאָנגרעס אין דענדי איז די מעהרהייט פון דעם ענגלישען אַרבייטער-קלאַס געוועזען אויף דער זייט פון דער אַלטער ריכטונג. דער אָנפיהרער פון אַלטען יוניאָניזם בראָדערס האָט דאָ געהאַט אַ פאָלקאָמען נצחון איבער די סאָציאַליסטען. נאָר שוין אין קומענדיגען יאָהר, אויף דעם קאָנגרעס אין ליווערפּול האָט זיך אַרויסגעוויזען אַ שאַרפע ענדערונג אין די אַנשויאונגען פון דעם אַרבייטער-קלאַס; אפילו דער פערבאַנד פון בראָדערסט, דער פערבאַנד פון די מויערער, האָט זיך ענטשיעדען אַרויסגעזאָגט פאַר אַנ' 8 שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג. דער אויספיהרונגס-קאָמיטעט פון „דער פעראייניגטער געזעלשאַפט מאַשין-בוי-אַרבייטער" האָט אויסגעוועהלט אין דער צאָהל פון זיינע דעלעגאַטען 2 בעוואוסטע „ניי-יוניאָניסטען בערנס אין מען און ער האָט אויף זיי אַרויפגעלעגט די פפליכט צו פיהרען אויף דעם קאָנגרעס אַ ענערגישע אַגיטאַציע פאַר אַ געזעץ וועגען

אַנ' 8 שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג. אין דעם אייגענעם גייסט זענען געוועזען די רעזאָלוציעס פון דער אָרגאַניזאַציע טשעסליאַרעס און טאָג־אַרבייטער. מיט איין וואָרט, די מעהרהייט אַנטיילנעהמער אויף דעם ליווערפולער קאָנגרעס איז געשטאַנען אויף דער זייט פון די סאָציאַליסטען.

בערנס האָט וועגען דעם געשריבען פאָלגענדעס: „פון 60 בעשטימונגען פאָדערען 45, אַז די מלוכה און די געזעלשאַפט זאָלען פערטהיידיגען די עקספּלואַטירטע געגען די עקספּלואַטאָרס. אויב מען זאָל אויסשליסען די פראַגע וועגען אַנ' 8 שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג, וועט זיך אַרויסווייזען אַז פון אַלע 20 פאָרשטעהער פון די אַרבייטער־פעראיינען, שטעהן 19 אויף דעם שטאַנד־פונקט פון די סאָציאַליסטען, נאָר אפילו אין דער פראַגע וועגען דער געזעצליכער פערקירצונג פון אַרבייטס־טאָג, האָבען מיר, סאָציאַליס־טען, ערהאַלטען אַזאַ בעדייטענדע מעהרהייט, אַז מיר האָבען די פאָלע רעכט צו פייערען אונזער נצחון".

אויף די שפּעטערדיגע קאָנגרעסען האָט די מעהרהייט פון אָרגאַניזירען ענגלישען פראָלעטאַריאַט ענדליך אָנגענומען די סאָציאַליסטישע פּראָגראַם.

אַלס ענדציעל פון דעם פראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמפף איז אַנערקענט געוואָרען דער איבערגאַנג פון אַלע פראָדוקציאָנס־מיטלען צו דער געזעלשאַפט; דער 8 ש.ה'דיגער אַרבייטס־טאָג איז אַרויס־געטראָטען, אַלס וויכטיגסטע און נאָהענסטע פראַקטישע אויפגאַבע.

VIII.

דער היינטיגער צושטאַנד, די אַלגעמיינע ריכטונג (טענדענציעס) און די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון די ענגלישע אַרבייטער־פעראיינען.

אין דעם פריהערדיגען קאַפּיטעל האָבען מיר שוין געזעהען, אַז דער סאָציאַליזם אין ענגלאַנד געפינט זיך שוין אויף אַ פעסטען באָדען. נאָר פון דעסטוועגען דאַרף מען ניט מיינען, אַז אין יעדען ענגלישען אַרבייטער־פעראיין איז די מעהרהייט סאָציאַליסטען, און אַז אַלע ענגלישע פעראיינען שטעלען פאָר אַ איינאַרטיגע מאַסע, וועלכע איז דורכגעדרונגען מיט איין געמיינזאַמען

גייסט. אין ענגלאנד צופאלט די ארבייטער-מאסע נאך היינט אויף צוויי אבגעזונדערטע גרופפען: אויף אונגעלערנטע ארבייטער און געלערנטע. צווישען אט די ביידע גרופפען איז אפט ניטא קיין סאלידאריטעט: זייערע אינטערעסען אזוי אויך זייער לאגע אין דער געזעלשאפט זענען אפטמאל זעהר פערשיעדען.

אט די אינערליכע צושפאלטונג פון ענגלישען פראלעטאריאט לייגט אויך זיין שטעמפעל אויף דעם כאראקטער פון די ארבייטער-ארגאניזאציעם. די פערבאנדען פון די געלערנטע ארבייטער און פון די אונגעלערנטע שטעלען פאר צוויי אייגענארטיגע, שארף אבגעגרענצטע טיפען, מיט וועלכע מיר וועלען זיך באלד בעקאנען.

אלס פארשטעהער פון די אונגעלערנטע ארבייטער פעראיינען וועלען מיר נעהמען דעם בעקאנטען „פעראיין פון די ארבייטער אויף דאקען, ווערפען און האפענס פון גאנץ ענגלאנד און אירלאנד".

נאך דעם נצחון אין יאהר 1889 איז די הויפט-שטרעבונג פון די דאקער'ן אין זייער פראפעסיע געוועזען אנגעווענדעט אויף דעם, צו נויטען די אונטערנעהמער אנצוערקענען דעם פעראיין און שליעסען דעם אבמאך ניט מיט איינצעלע ארבייטער, נאר מיט דעם „גענעראל סעקרעטאר" פון פעראיין, ווי דאס פראקטיקירט זיך אין אלע צווייגען פון דער ענגלישער אינדוסטריע, וואו די ארבייטער זענען גוט ארגאניזירט. פערווירקליכען דיעזע אויפגאבע איז ביי דער דאקער-ארבייט געוועזען כמעט אונמעגליך: אויפ'ן וועג זענען געשטאנען אזעלכע מניעות, וועלכע ס'איז געוועזען אונמעגליך צו בעזייטיגען. אנ'אבמאך מיט א גאנצען פעראיין, אדער ווי מען רופט עס אין ענגלאנד „א קאלעקטיווער אבמאך" — איז לייכט צו ערגרייכען נאר אין דעם פאל, ווען דער אונטערנעהמער איז געצוואונגען צו האבען צוטהאן מיט געלערנטע ארבייטער. אזעלכע ארבייטער איז פערהעלטעניסמעסיג ניט דא קיין סך, און פעראייניגען זיי אין איין פערבאנד איז ניט שווער. דעריבער איז אין די צווייגען פון דער קוואליפיצירטער ארבייט פאר דעם אונטערנעהמער זעהר ריזיקאליש זיך איינצו'עקשנ'ען און ניט וועלען אנערקענען די פאדערונגען פון פערבאנד. ער קען אין גאנצען בלייבען אהן „ארבייטער-הענד", וואס עס הייסט פאר איהם אין גאנצען בדיל-דל ווערען.

ניט אזוי בעשטעהט די זאך אויף די דאקען. די ארבייט

אויף די דאָקען בעשטעהט הויפּטזעכליך אין דעם אָנלאָדען. און אויס לאָדען די שיפען, טראָגען אויסגעלאָדענע סחורות אין די האַפען־לאַגערען.

צו אַזאַ אַרבייט פאָדערט זיך נאָר פיזישע קראַפט. מען דאַרף קיין שום געוואוינהייט. יעדער פויער וועלכער איז צופעליג אַריינגעפאַלען אויף די דאָקען, קען ערפילען די אַרבייט כמעט מיט אַזאַ ערפאָלג, ווי דער פראָפעסיאָנעלער דאָקער, וועלכע אַר־בייט שוין אויף האַפען גאַנצע צענדליגע יאָהרען. די בעלי־בתים פון די דאָקען האָבען שטענדיג אַ בעדייטענדען פאָרראַט פרייהע אַרבייטס־קראַפט, דען ליידיגע, פשוטע אַרבייטער קען מען צו יעדער צייט געפינען איבער גענוג אין יעדער גרויסער ענגלישער שטאָדט.

דורך די שווערע אַרבייטס־בעדינגונגען ביי די דאָקער׳ן האָבען זיך די אונטערנעהמער געקענט ענערגיש שטעלען געגען די פאָדערונגען, וועלכע דער פעראיין האָט אַרויסגעשטעלט. נאָך אין יאָהר 1888, ווען עס האָט זיך נאָר וואָס אָנגעהויבען הערען אַ אונצופרידענהייט צווישען די דאָקער׳ן האָבען די פריוואַטע קאָמ־פּאַניעס פון די לאָנדאָנער דאָקען געהיילט זיך צו פעראייניגען אין אַ פערטהיידיגונגס־פערבאַנד, און בראש פון דעם פערבאַנד איז געשטאַנען דער „אַלגעמיינער קאָמיטעט פון לאָנדאָן אונד אינדיען“. אָט דער אַלגעמיינער קאָמיטעט האָט גענומען אַן ענערגישען אַנ־טייל אין דער גרינדונג פון דער אָ גענאַנטער „ליגע פון פרייען אַרבייט“, וועלכע האָט געהאַט איהר הויפּט אויפגאַבע אַרויסצו־טרעטען געגען דעם „דעספּאָטיזם“ פון די אַרבייטער־פעראיינען. קעמפּפען געגען דעם „קאָלעקטיווען אָבמאַך“ און לויבען אין שרייע־נדע רעקלאַמעס דעם פערלאָרענעם גן־עדן פון דער בורזשואַזיע, די פרייע קאָנקורענץ, פרייע אָבמאַכען צווישען איינצעלנע אַר־בייטער און אונטערנעהמער. די ליגע האָט ניט געהאַט קיין שום ערפאָלג: אַחוץ די אונטערנעהמער און זייערע געדונגענע אַגענטען איז נאָר אַריין אַ קליינער צאָל אַרבייטער פון דעם אָבפאַל פון פראָלעטאַריאַט, אומגליקליכע לומפּען — פראָלעטאַריער. אַ זעלכע זענען שטענדיג גרייט צו פערקויפען זייער נשמה פאַר אַ גראָשען. סוף כל סוף זענען פערלאָרען געוואָרען בחנם די קאַפּיטאַלען, וועלכע די בורזשואַזיע האָט מנדב געווען אויף צולויבען אין הימעל אַריין

די בערוהמטע „פרייע" ארבייט: די שרייענדע פערזאמלונגען פון די ליגע־העלדען האט ניט ארויסגערופען ביי דעם ארגאניזירטען פראלעטאריאט קיין שום פחד, נאר בלויז א פעראכטונגס־שמייכעל.

אויב די פראבע פון די אונטערנעהמער צוריק צודרעהען דעם ראד פון דער געשיכטע אויף גאנצע הונדערט יאהר איז אין אלגעמיין ניט געלונגען, האט זיך דאך איינגעגעבען אין איינצעלנע צווייגען פון דער פשוטער ארבייט צו עררייכען איניגע מאסען אנ'ערפאלג. די ארבייט אויף די דאקען געהערט טאקע צו יענע ארבייטס־צווייגען.

אלע א תשובה אויף די פאדערונג פון דאקען־פעראיין וועגען א קאלעקטיווען אבמאך, האט דער „אלגעמיינער קאמיטעט פון לאנדאן און אינדיען" איינגעפיהרט די זא גענאנטע „בלאנקען אויף פרייע ארבייט". נאר די ארבייטער, וועלכע האבען געהאט אזעלכע בלאנקען, האט מען צוגעלאזען צו די דאקען, און יעדער ארבייטער, וועלכער האט גענומען אזא בלאנק, האט זיך דערמיט אליין שוין פערפליכטעט אבצוזאגען זיך פון דעם קאלעקטיווען אבמאך און פון דער פאדערונג ניט צו דערלאזען אויף די דאקען יענע ארבייטער, וואס זענען ניט קיין מיטגלידער פון פעראיין. אויף אזא אופן קעהרען מיר זיך אום צוריק צו דער סיסטעם, וועלכע די אונטער־נעהמער האבען, ווי מר וועבען שיין, ברייט פראקטיצירט אין אנפאנג X X־טען יאהר־הונדערט און וועלכע איז דאמאלס בע־וואוסט געוועזען אונטער דעם נאמען „צושטעלען א דאקימענט".

נאר דאס „צושטעלען א דאקומענט" האט אויף דער שוועל פון צוואנציגסטען יאהר הונדערט ניט געהאט אין די דאקען־אונטער־נעהמונגען אזא שלעכטע ווירקונג אויף די פעראיינען, ווי 75 יאהר צוריק. די אונטערנעהמער איז דאס נאר געלונגען אויף העלפט, און ביז א געוויסען גראד זענען זיי אליין אריינגעפאלען אין דעם גרוב, וועלכען זיי האבען מיט אזוי פיעל ענערגיע געגראבען פאר די ארגאניזירטע דאקער'ן.

ניט נאר די מיטגליעדער פון דעם דאקער'ן פעראיין זענען ניט געגאנגען אויף די בעדינגונגען פון די אונטערנעהמער; יעדער פיעל ווייניג ארענטליכער ארבייטער האט זיך אויך אבגעזאגט צו נעהמען „א בלאנק פון פרייע ארבייט". דער אויסדרוק „צעטעל־

אַרבייטער״ איז געוואָרען אַזאַ פערשאַכטונגס=נאָמען ווי „שוואַרץ=פוסינגער״*). נאָר גאָר די עלענדסטע, אין מאָראַל׳ען און גייסטיגען זין אַרבייטער, די לעצטע לומפּען, זענען מ־וצה נעהמען אַרבייט אויף די בעדינגונגען פון די אונטערנעהמער און פעררַאַטהען די אַלגעמיינע זאַך. סוף כל סוף האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מיט בלאַנקען קומט אָהן נאָר דער ערגסטער אָבפאַהל פון די דאָקען=אַרבייטער, וועלכע זענען נאָר ניט פעהיג צו אַ רעגעלמעסיגע און ענערגישע אַרבייט.

זייער אַרבייט איז געוועזען אויף אַזוי פיעל אונפּראָדוקטיוו, אַז זי האָט די קאַפּיטאַליסטען ניט געגעבען קיין שום ריוח. די אונטערנעהמער זענען געבליבען אין זעהר אַ טרויעריגער און לעבער=ליכער לאַגע. זיי האָבען געוואָלט פערניכטען דעם פעראיין כדי צו פערגרעסערען דעם ריוח, און באמת האָבען זיי איהם נאָר פערקלענערט. זיי האָבען זיך דעריבער געמוזט אָבזאָגען פון זייער פּלאַן.

כמעט אַלע דאָקען־קאָמפּאַניעס האָבען ווידער אָנגעהויבען צוצונעהמען אויף אַרבייט די מיטגליעדער פון די אַרבייטער פעראיינען.

אויף אַזאַ אופן איז די אונטערנעהמער ניט געלונגען אַרויס־צושטויסען די אָרגאַניזירטע אַרבייטער פון די דאָקען, נאָר דער דאָקען=פעראיין האָט אויך ניט ערריכט זיינע פאָדערונגען פון אַ קאָלעקטיווען אָבמאַך. „די אַרבייטער מיט בלאַנקען״ בילדען נאָך אַלץ אַ בעדייטענדען טייל פון די דאָקערן און שטערען שטאַרק די פּריוואַטליכע טהעטיגקייט פון פעראיין און די מעגליכקייט צו געפינען אַן אונבעגרענצטע צאָהל „שוואַרץ=פוסינגע״ אין דער צייט פון אַ שטרייק, שוואַכט שטאַרק אָב די קראַפט פון זיין קאַמפּפס=פּאָליטיק.

דער אומשטאַנד, וואָס צו דער אַרבייט אויף די דאָקען קען צוטרעטען יעדער פּראָסטער אַרבייטער, ווירקט זעהר שלעכט ניט נאָר אויף די אויסערליכע טהעטיגקייט פון פעראיין, נאָר אויך אויף זיין אינערליכע לאַגע. אפילו צווישען דעם בעסערען טייל

*) שוואַרץ־פוסינגער רופט מען אין ענגלאַנד אַ שטרייק-ברעכער. אַ ענגלישען אַרבייטער קען מען מיט קיין שום זאַך ערגער ניט בעלײדיגען, ווי מיט דעם נאָמען „שוואַרץ־פוסינגער״.

דאקערן, וועלכע זענען ארגאניזירט אין פעראיין, איז אויך דא וועניג ארבייטער, וועלכע זאלען האבען א שטענדיגע און בעשטימ-טע ארבייט, וועלכע זאלען גוט וויסען זייערע ארבייטס-בעדינגונגען און הויפטזעכליך, וועלכע זאלען זיין געוואהנט צו אנ'ארגאני-זירטע טהעטיגקייט געמיינזאם מיט די חברים. דער גרעסטער טייל פון פעראיין בעשטעהט פון אנגעקומענע, צופעליגע עלעמענטען.

די שלים-מזל'ניקעס פון די זאגענאנטע „פריע פראפעסיעס" —אדוואקאטען, לעהרער, זשורנאליסטען, וועלכע האבען זיך אבגעריסען פון זייער שטאנד, פאבריק-ארבייטער, וועלכע זענען אריינגעפאלען אין די ארבייטס-לאזיגע ארמעע, די אונגעהויערע מאססע דארף-ארבייטער, וועלכע זענען ארויסגעווארפען געווארען אין שטאדט אריין צוליעב דעם שטילשטאנד אין דער לאנד-ווירטשאפט — אט די גאנצע פערשידען-פארביגע מאססע, יאגענדיג זיך נאך ברויט, פערפלייצען פערשידענע צווייגען פון דער פשוטער ארבייט און אויך פון די דאקען. פערשטעהט זיך, אז ביי די שטענדיג-וואנדערנדע שלים-מזל'ניקעס, וועלכע זענען נאך זייער פסיכאלאגיע עהנליך צו די לומפען-פראלעטאריער, ביי די געוועזענע דארף-ארבייטער מיט זייערע קליינע בעדערפניסען און שמאלען פערשטאנד — זענען ניט זעהר פעהיג ענערגיש און פעסט צו פיהרען דעם שווערען קאמפף פון די ארבייטער-פעראיינען. דאס וואנדער-פאלק איז נאר פעהיג צו שטורמישע אבער וועניג דויערנדע אויפברויזונגען, וועלכע פערבייט זיך באלד מיט גלייכ-גילטיגקייט און פערצווייפלונג אדער זאגאר מיט א הי. ב'ריגער שטימונג.

וואס אנבעלאנגט די געוועזענע דארף-ארבייטער קענען זיי זעהר שווער פערשטעהן די אלגעמיינע אויפגאבען פון קעמפפענדען פראלעטאריאט. די לעבענס-אינטערעסען פון פויער געהן ניט ווייטער פון זיין אייגענעם דערפעל: וואס ס'מהוט זיך הינטער די גרענצען פון זיין דארף אינטערעסירט איהם גאנץ וועניג.

דעריבער איז גאנץ נאטירליך, וואס דער פויער ווענדעט אן זיין גאנצע אויפמערקזאמקייט נאר אויף זיין פאמיליע, אויף זיין אייגענע ווירטשאפט: אלע געזעלשאפטליכע ענינים און אלע געזעלשאפטליכע ערשיינונגען אינטערעסירען איהם נאר אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל ער קען פון זיי ערווארטען צו האבען

אין גיכען זיכערע נוצען פאר זיך אָדער פאר זיין פאמיליע. אמת טאקע, אז אין ענגלאנד איז שוין לאנג ניטאָ קיין זעלבסט־שטענדיגע פויערים; דער דאָרף־ארבייטעד איז דאָרט אנ׳אמת׳ער בעזיצלאָזער פראָלעטאריער. נאָר צוליעב דעם אָבגעזונדערטען און אָבגעשטאנענעם דאָרפישען לעבען, טראָגען נאָך די דאָרף־ארבייטער אויף זיך דעם שטעמפעל פון דעם אלטען קליינעם ערד־אייגענטהימער.

די געשיכטע פון דעם דאָקער־פעראיין גיט אונז די מעגליכקייט זיך גענוי צו בעקענען מיט די רעסטען פון דער פויערשער אָדער קליינבירגערליכער בעגרענצטהייט ביי די אָנגע־פאָהרענע שטאָדט־ארבייטער.

אין יאָהר 1889, ווען די גרויסע נדבות. וואָס האָבען זיך געשאָטען פון אלע זייטען אין דאָקער־פעראיין, האָבען זיכער געמאכט דעם נצחון, און די גרויסע געלד־סומען, וועלכע האָבען זיך אָנגעזאמעלט אין דער קאסע פון פעראיין, האָבען געגעבען די מעגליכקייט צו האָפען אויף שטארקע שטיצע, איז די צאָהל מיטגליעדער געוואקסען מיט אנ׳אונגעהייערער גיכקייט. נאָר אָט איז פערביי די צייט פון שארפען קאמפף. דער פעראיין האָט זיך דערשלאָגען א העכערען לוין און די אָבשאפונג פון דער „פערמיטלער־סיסטעם" ניט נאָר פאר זיינע מיטגליעדער נאָר פאר אלע דאָקערן; אין דער זעלבער צייט ווערט בעשטימט, אז די קאסע זאָל דינען נאָר אויף קאמפפס־צוועקען: די שטיצע אין פאל פון קראנקהייט אלטקייט א. ז. וו. ווערט אָבגעשאפט. די אָנגעקומענע ארבייטער מיט זייער קליינבירגערליכער כסיכאָלאָגיע פערלירען דעם גאנצען אינטערעס צום פעראיין. זיי האָבען שוין אין פעראיין ניט געזעהן קיין דירעקטען נוץ פאר זיך אָדער פאר זייערע פאמיליעס, און דעריבער טראָגען זיי בעסער אריין זייערע אָבשפאָרונגען אין די קאסעס פאר געגענזייטיגע הילף. אין די 90־ער יאָהרען האָט די צאָהל מיטגליעדער פון דאָקער־פעראיין אָנגעהויבען שטארק פאלען, און יעצט ענטהאלט ער ניט מעהר ווי 20.000 מיט־גליעדער, און אפילו פון די 20.000 זענען פיעלע נאָר אנ׳איבע־ריגע לאסט, זיי טרעטען ניט ארויס פון פעראיין הייל צוליעב דעם, ווייל ער האָט בעשטימט ארויסצוגעבען קליינע שטיצע אויף הוצאות הקבורה פאר מיטגליעדער פון פעראיין.

דער דאָקער-פֿעראיין קען אַלזאָ ניט ערפֿילען מיט ערפֿאָלג זיינע אויפֿגאַבען אַלס קאַמפֿפֿס-אָרגאַניזאַציע און ניט צוליעב וועלכער ס'איז צופֿעליגער אורזאַכע, נאָר צוליעב דעם כאַראַקטער גופֿא פֿון דעם אַרבייטס-צווייג, אין וועלכען ער פֿיהרט זיין טהעטיגקייט. אין אַזעלכע אונגינסטיגע בעדינגונגען געפֿינט זיך די טהעטיגקייט פֿון יעדער אַרבייטער-פֿעראיין, וועלכע בעשטעהט אויסנאַהמליך פֿון טאָג-אַרבייטער. די טאָג-אַרבייטער שטעהען שטענדיג פֿאַר די ראַדיקאַלסטע פּראָגראַם; אין דער צייט פֿון גרויסע שטרייקען און איבערהויפּט אין יעדען שאַרפֿען קאַמפֿף מיט די אונטערנעהמער, דינען זיי דעם פּראָלעטאַריאַט אַלס מוסטער מיט זייער זעלבסט-אָפּפֿערונג און בעגייסטערונג. דערפֿאַר אין דער פֿריעדליכער צייט קיהלען זיי זיך אָב; די געמיינזאַמע אינטערעסען טרעטען אָב אויף דעם צווייטען פּלאַן פֿאַר די פּערזענליכע און די אָרגאַניזירטע אַרבייט מאַכט קליינע פֿאָרשריטע.

פּונקט דער היפּך איז די אָרגאַניזאַציע פֿון דער קוואַליפֿיצירטער אַרבייט. אָט די גרויסאַרטיג און מוסטערהאַפֿט-געבויטע אָרגאַניזאַציעס זענען דאָס רוב דורכגעדרונגען מיט אַן'ענגער קאָנסערוואַטיווער און אָפּטמאָל פּראָסט רעאַקציאָנערער פּאָליטיק, וועלכע וויל ענדע דעם XIX-טען יאָהרהונדערט אַריינבלאָזען אַ נייע נשמה אין די אַלטע אידעאַלען און האָפֿנונגען פֿון דער מיטעלאַלטערליכער האַנדווערקעריי. „דער פֿערבאַנד פֿון די קעסעל מאַכער, שיף-בוי-אַרבייטער" שטעלט אונז פֿאָר אַ כאַראַקטעריסטישען בילד פֿון די אָבגעשטאַנענע אַרבייטער-פֿעראיינען אין ענגלאַנד. ניט קוקענדיג אויף אַלע ערפֿאָלגען פֿון דער סאָציאַליסטישער ריכטונג, שטעהט נאָך דאָ דער אַלטער יוניאָניזם אין גאַנצען אונבעריהרט.

די אַרבייטער פֿון דער שיף-בוי אינדוסטריע צופֿאַלען אויף צוויי שאַרף-אָבגעזונדערטע שיכטען. צו איינעם געהערען די אַרבייטער פֿון דער מעהרער קינסטלערישער אַרבייט — די שיף-בויער, וועלכע בעטייליגען זיך דירעקט אין דעם שיפֿבויען. צו דעם אַנדערען געהערען זייער געהילפֿע, די פּשוטע אַרבייטער. די אונטערנעהמער האָבען נאָר צוטהון מיט די געלערנטע אַרבייטער, וועלכע דינגען פֿון זיך געהילפֿע. לויט דער סיסטעם, וואָס הערשט אויף די ווערפֿען, דער סיסטעם פֿון שטיק אַרבייטס-לוין, העגנגט אָב דער פֿערדינסט פֿון פּשוט'ן אַרבייטער פֿון איין זייט פֿון דעם פּרייז,

פאַר וועלכען ס'איז אָנגענומען געוואָרען דער גאַנצער פּאָדריאַד, פון דער צווייטער זייט — פון דער צאָהל אַרבייטסשטונדען. פערשטעהט זיך, אַז די געלערנטע אַרבייטער סטאַרען זיך וואָס וועניגער אָבגעבען די פּשוט'ע אַרבייטער פון דער סומע, וועלכע זיי בעקומען פון דער גאַנצער אונטערנעהמונג.

אויף אַזאַ אופ'ן קומט אויס, אַז די שיף-בוי-אַרבייטער זענען, אין דער בעציהונג צו די פּשוטע אַרבייטער, אונטערנעהמער-עקספּלואַטאַטאָרען. דער רעזולטאַט פון דעם איז אַ שאַרפע מלחמה צווישען די געהילפע און זייערע „בעלי-בתים" — די אייגענטליכע שיף-בויער.

אין דעם שיף-בוי-פעראיין נעהמט מען קיין געהילפע ניט צו; דאָ קענען אַריינטרעטען נאָר יענע געלערנטע אַרבייטער, וועלכע האָבען דאָס רעכט זיך צו רופען שיף-בויער.

די געהילפע זענען געצוואונגען צו גרינדען זייערע אייגענע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע בעציהען זיך צו דעם שיף-בוי-פעראיין, ווי צו אַ פעראיין פון אונטערנעהמער. ווי שאַרף עס איז דער קאַמפּף צווישען אָט די ביידע שיכטען אַרבייטער קען מען זעהען פון דעם פאָלגענדען פאַקט. אין יאָהר 1892 איז אין סענדערלאַנד פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס צווישען די געהילפע און די אייגענטהימער פון די ווערפען. אויף דעם אָרט פון די שטרייקענדע, האָבען די אייגענטהימער אַרויסגערופען אַרבייטער פון די מערב'דיגע לאַנד-ווירטשאַפט-ראַיאָנען. אין דעם טאָג, ווען די „שוואַרץ-פּיסיגע" זענען אָנגעקומען, האָבען די שיף-בוי-אַרבייטער געשפּילט די ראָלע פון פּאָליציי-בעאַמטע; אויף דעם גאַנצען וועג פון וואָגזאַל ביז די ווערפען האָבען זיי געשיצט די אָנגעקימענע געגען די גוואַלד-טהאַטען פון די געהילפע. אין דער צייט פון גאַנצען שטרייק האָבען די שיף-בוי-אַרבייטער מקרב געווען די „שוואַרץ-פּיסיגע" ניט וועניגער, ווי די קאַפּיטאַליסטען אַליין. נאָך דער אַרבייט פלעגען זיי פאַר זיי מאַכען בעלער, און האָבען איבערהויפּט מיט אַלע כחות געהאָלפען די קאַפּיטאַליסטען מנצח צו זיין די געהילפע.

דער שיף-בוי-פעראיין האַסט ניט נאָר די געהילפע פון זייערע ווערפען, נאָר איבערהויפּט אַלע ניט-געלערנטע אַרבייטער. שטרעבענדיג מיט אַלע כחות איינצוהאַלטען זייער פּריווילעגירטע לאַגע אַלס אַרבייטער-אַריסטאָקראַטיע, געברויכען די שיף-בוי-אַרבייטער

אלע מיטלען ניט אריינצולאזען די פעראיינען פון די פשוטע ארבייטער אין די „אלגעמיינע פעדעראציע פאר ארבייטער פון דער שיף-בוי-ארבייט", ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס די פעראיינען פון די פשוטע ארבייטער האבען אסך מאל געשטיצט מיט געלד די שיף-בוי-ארבייטער אין דער צייט פון שטרייק.

דער קורציכטיגער עגאיזם, זעלבסטליעבע און אבגעזונדערט-הייט פון די שיף-בוי-ארבייטער בעווייזען זיך אין אלע געביעטען פון זייער טהעטיגקייט, און צייטענווייז אין אזא שארפען כאראקטער, אז פון איינינע פון זייערע פלענער שמעקט מיט דעם שימעל-גערוך פון די מיטעלאלטערליכע צעכען. זיי שטרעבען איבעראנייס אויפצושטעלען די מיטעלאלטערליכע געזעצען וועגען לעהר-אינגלעך. לויט זייערע סטאטוטען הייבט מען אן זיך לערנען די מלאכה צו 14 יאהר, נאר דערגרייכען די מדרגה פון א לעהר-אינגעל קען מען, נאך זייער סטאטוט, נאר נאך צוויי יאהר לערהע. א יונגעל פון 16 יאהר ווערט א לעהר-אינגעל. אזוי בלייבט ער גאנצע פינף יאהר „צוגעשמידט" צו זיין מייסטער דורך א קאנטראקט; נאר נאך דעם טערמין, גיט איהם דער פעראיין ארויס א צייגניס, אז ער איז פעהיג צו ארבייטען אלס א פאלבערעכטיגטער שיף-בוי-ארבייטער. די שיף-בוי-ארבייטער האבען שוין לאנג געפיהרט א קאמפף געגען דעם אונבעגרענצטען געברויך פון לעהר-אינגלעך-ארבייט, און אין יאהר 1893 איז זיי באמת געלונגען צו בעגרענצען די צאהל לעהר-אינגלעך מיט צוויי אויף יעדע 7 פאלבערעכטיגטע ארבייטער.

אט דאס איז דער „פעראיין פון קעסעל-מאכער און שיף-בוי-ארבייטער" — דער כאראקטעריסטישער פארשטעהער פון דער ארבייטער-אריסטאקראטיע. מיר זעהען, אז צווישען דיזע שיכטען וואלט די סאציאליסטישע פראפאגאנדע געוועזען פאלקאם אונפרוכט-באר. כל זמן די טעכנישע ענטוויקלונג וועט גרינדליך ניט אומענדערען די ארבייטס-בעדינגונגען אין דער שיף-בוי-אינדוסטריע, כל זמן דער לאנגער לעהר-טערמין וועט ניט פערניכטעט ווערען דורך די ברייטע אנווענדונג פון מאשין ארבייט, וועלכע מאכט מעגליך זיך צו בענוטצען מיט פשוטע ארבייטער, וועלען די שיף-בוי-ארבייטער הארטנעקיג שלעפען צוריק, שעפענדיג זייערע אידעאלען ניט אין די מאדערנע בעדינגונגען פון דעם פראלעטארישען

בעפרײאונגס=קאַמפּף, נאָר אין די אַלט=פראַנקישע צעכען=אָרדנונגע, פון מיטעל-אַלטער.

מיר האָבען זיך בעקאַנט מיט צוויי טיפּען פון די ענגלישע אַרבײטער=פעראיינען: ערשטענס מיט די פערבאַנדען פון די נידע=ריגערע פראָלעטאַרישע שיכטען, פּשוטע אַרבײטער אין אמת'ען זין פון וואָרט, ווי למשל די דאָקער'ן, און צווייטענס, מיט די פער=איינען פון די מעהרער קינסטליכע אַרבײט פון דער אַרבײטער אַריס=טאָקראַטיע, צו וועלכער עס געהערט „דער פעראיין פון די קעסעל=מאַכער און שיף=בוי=אַרבײטער“.

עס שטעלט זיך אַרויס, אַז די רעגעלמעסיגע ענטוויקלונג פון די אַרבײטער=אָרגאַניזאַציעס פון דיזע געגענזעצליכע טיפּען בעגעגענט אויף איהר וועג הינדערניסען, וועלכע זענען נאָך זייער כאַראַקטער נאָך געגענזעצליך, נאָר וועלכע ברײנגען צו איינעם און דעם זעלבען רעזולטאַט: אין די ביידע פאַלען האָבען די פעראיינען ניט קיין פעסטע צוקונפט. די אַריסטאָקראַטען פון דעם אַרבײטער קלאַסס שליסען אויס, צוליעב זייער פּריווילעגירטע לאַגע, זייערע אינטע=רעסען פון די אַלגעמײנע אַרבײטער=אינטערעסען; זיי קענען ניט פערשטעהען, אַז זייערע אינטערעסען זענען סאָלידאַריש מיט די אינ=טערעסען פון גאַנצען פּראָלעטאַריאַט. די פּשוטע אַרבײטער וויטער, זענען ניט פעהיג ביי זייער גאַנצען ראַדיקאַליזם, פעסט איינצואָרד=נען די אינערליכע אָרגאַניזאַציע פון פעראיין.

נאָר אויסגלײכענדיג די געגענזאַצען צווישען דער קוואַליפיצי=רטער און פּשוטער אַרבײט, נאָר פעראייניגענדיג דיזע געגענזעצליכע אָרגאַניזאַציעס אין איין האַרמאָנישעס גאַנצעס, קען זיך בילדען אַזאַ טיפּ פעראיין, וועלכער זאָל דינען די אַלגעמײנע אינטערעסען פון פּראָלעטאַריאַט.

נאָר אַזאַ פעראיין וועט קענען אין ענגלאַנד אַריינפיהרען אין לעבען דעם סאָציאַליזם, נאָר אַזאַ פעראיין וועט קענען זיין דאָס אמת'ע קערנדעל פון דער צוקינפטיגער פריהייטס=מלוכה; ער וועט אין זיך פעראייניגען דעם פריהען צוטריט מיט דער שטרענגער אָרגאַניזאַ=ציאָנס=דיסציפּלין, אַ רייכע קאַססע מיט אַ ברייטער סאָציאַל=פּאָלי=טישע פּראָגראַם, מיט איין וואָרט, דעם ראַדיקאַליזם פון די נידע=ריגע פּראָלעטאַרישע שיכטען מיט דעם ניכטערען פערשטאַנד וועגען די דירעקטע אויפגאַבען פון לעבען. פערשטעהט זיך, אַז פּראַקטיש

פערווירקליכען אַזאַ אידעאַלען פעראיין איז מעגליך נאָר אין די אינ=
דוסטריעלע צווייגען, וואו דער טעכנישער פּראָגרעס האָט שוין
אַוועקגעשטעלט אויף איין מדרגה די געלעהרנטע און פּשוטע אַר=
בייטער, וואו דיזע ביידע שיכטען שפּילען אַ גלייכע וויכטיגע ראָלע
אין דער פּראָדוקציאָן, און וואו זייערע אינטערעסען זענען ניט
געגענזעצליך, ווי מיר האָבען דאָס געזעהען ביי די שיף=בוי=אַר=
בייטער און זייערע געהילפע, נאָר גיסען זיך צוזאַמען און ווערען
געמיינזאַמע אינטערעסען.

אַלס אַ ביישפּיעל פון אַזאַ פאָלקאָמען טיפּ אַרבייטער=פעראיין
קען דינען די „פעראייניגטע געזעלשאַפט פון מאַשין־בוי=אַרבייטער".

אַ לאַנגע צייט איז דער פעראיין פון די מאַשין=בוי=אַרבייטער
געוועזען אַ טיפּישע אָרגאַניזאַציע פון געלערענטע אַרבייטער און גע=
וועזען אַזוי שמאָל, קורצזיכטיג=אָבגעזונדערט ווי איבערהויפּט
אַלע אַלטע פעראיינען. נאָך מיט דרייסיג יאָהר צוריק זענען די
מאַשין=בוי=אַרבייטער געוועזען די העכסטע אַרבייטער=אַריסטאָ=
קראַטיע. די אַרבייטער פון פערשיעדענע ספּעציאַליטעטען אין
דער מאַשין=בוי=אַרבייט, ווי טאָקאַרעס, איינשטעלער, מיהלען=
בויער, שמיעדין, און די וועלכע זענען שפּעטער צוגעשטאַנען—
צייכענער און פאַרב־גיסער זענען געוועזען, לויט זייער פּראָפעסי=
אָנעלער פאָרבערייטונג די העכסט מיוחסימדיגע אַרבייטער, זיי האָבען
געבילדעט דעם העכסטען שיכט פון פּראָלעטאַריאַט. נאָר דער טעכ=
נישער פּראָגרעס האָט דאָ ניט לאַנג פערוואַנדעלט די מאַשין=פאַב=
ריקאַציאָן אין אַ פּשוטע מלאכה, וועלכע בעשטעהט אין דער שטענ=
דיגער אויסאַרבייטונג פון איינע אין דיזעלבע איינפאַכע זאַכען, האָט
פאַרביטען די האַנד=אַרבייט אויף מאַשין=אַרבייט, און האָט אויף
אַזאַ אופן פערוואַנדעלט דעם פּראָפעסיאָנעלען קינצלער און ווי מען
זאָגט אין ענגלאַנד—„מאַשין מענש", אין אַ פּשוטען אויפקוקער אויף
דעם אַוטאָמאַטיש=אַרבייטענדען מעכאַניזם. איינינגע צייט האָבען
די מאַשין=בוי=אַרבייטער, אויף דעם שטייגער פון די אַלטע
יוניאָניסטען, זיך געוואָלט בעוואָהרענען פון דער קאָנקורענץ פון
ניט געלערנטע אַרבייטער, נאָר אין גיכען האָט זיך אַרויסגעוויזען,
אַז זייער מיה איז אומזיסט: די ווייטערע טעכנישע ענטוויקלונג האָט
אַלץ מעהר פערברייטערט דעם אַרבייטס=געביעט פון די „מאַשין—
מענשען"; די קוואַליפיצירטע אַרבייט איז אַלץ מעהר אַרויסגעשטוי=

סען געוואָרען. אין די 90-ער יאָהרען איז שוין געוואָרען קלאָהר אַז די ווירקליכע אינטערעסען פון די מאַשין-בוי-אַרבייטער בעשטעהען ניט אין דעם, מען זאָל אויסשליסען פשוטע אַרבייטער פון פערעאיין, נאָר אין דעם פעראייניגטען, אָרגאַניזירטען קאַמפף פאַר א בעסערע צוקונפט. די אַרבייטער-יוגענד, וועלכע איז שטענדיג פעהיגער אָנצונעהמען נייע ריכטונגען, אײדער די וועכטער פון די אַלטע טראַדיציעס, זענען אַריבער אויף דער זייט פון די פשוטע אַרבייטער און געפאָדערט מען זאָל אין גאַנצען אומענדערען די סטאַטוטען פון דעם מאַשין-בוי-פעראיין. אין יאָהר 1892 האָט דער פעראיין בריט געעפענט זיינע טיהרען פאַר אַלע אַרבייטער פון דער מאַשין-אינדוסטריע, ניט מאַכענדיג קיין אויסנאַהם פאַר די „מאַשין-מענשען".

אמת טאַקע, אַז ביז אַהער האָט זיך מיט דיזער ערלויבניס געקענט בענוצען נאָר אַ קלײנער טייל פון די פראָסטע אַרבייטער, דען זיי זענען ניט געוועזען בכח צו צאָהלען אַזאַ פערהעלטניס-מעסיג גרויסע מיטגליעדער אָבצאָהלונג (פון 50—85 קאָפ. אַ וואָך). נאָר יעצט רעכענט מען צו בעשטימען פאַר פערשיעדענע מאַשין-בוי-אַרבייטער פערשיעדענע אָבצאָהלונגען, לויט זייער פערדינסט.

„די פעראייניגטע געזעלשאַפט פון די מאַשין-בוי-אַרבייטער" איז וויט פון דעם צעכען-גייסט זאָגאַר אין דער פראַגע וועגען לעהר-אינגלען, וואו דער צעכען-גייסט האַלט זיך נאָך ביז היינט אין אײניגע טעכניש אָבגעשטאַנענע צווייגען: די צאָהל פון די לעהר-אינגלעך איז ניט בעגרענצט, מען נעהמט זיי זאָגאַר אַריין אין פעראיין. חאָטש זיי האָבען ניט קיין שום שטים-רעכט, בענוצען זיי זיך פון דעסטוועגען מיט אַלע עקזיסטירענדע שטיצונגס-פאָרמען און פראָפעסיאָנעלע פערטהיידיגונג, גלייך מיט אַלע פאָלבערעכטיגטע מיטגליעדער.

אַריינעהמענדיג די פשוטע אַרבייטער, וועלכע אַרבייטען אין די אייגענע פאַבריקען, וואו זיינע מיטגליעדער, האָט דער מאַשין-בוי-פעראיין זיך דערמיט נאָך ניט בעגנוגענט אין זיינע פעראייניגונגס שטרעבונגען. איינע פון זיינע וויכטיגסטע ציעלען איז צו ערדרייכען אַ פאָלקאָמע פעראייניגונג פון אַלע ענגלישע אַרבייטער, וועלכע געהערען דער מאַשין-בוי-פראָפעסיע. אין דער לעצטער צייט האָט ער

געמאַכט אַ גאַנצע רייהע פּראָבען אין דיזער ריכטונג, און אויב די קראַבען זענען איהם ניט איבעראַל געלונגען, איז דאָס מעהרסטען=טייל צוליעב צופעליגע אורזאַכען, טיילווייז צוליעב פערזענליכע סבות. ס'איז שוין קיין שום ספק ניט, אַז אין דער נאָהענסטער צוקונפט וועט אויסוואַקסען אונטער דער אָנפיהרונג פון דער „פעראייניגטער געזעלשאַפט" אַן'אַלגעמיינער נאַציאָנאַלער פערבאַנד, וואָס וועט אַרומנעהמען אַלע אַרבייטער פון דער מאַשין=בוי=אינדוסטריע.

אין דעם אַלגעמיינעם סאָציאַל=פּאָליטישען קאַמפּף פון ענגלישען פּראָלעטאַריאַט פאַר אַ בעסערע צוקונפט פערנעהמט איינעם פון די העכסטע ערטער די עלביגע „פעראייניגטע געזעלשאַפט פון מאַשין=בויער" דער גענעראַל=סעקרעטאַר פון דער געזעלשאַפט — ב ע ר נ ס — איז איינער פון די בעוואוסטע מיטגליעדער אין דער „אונאַבהענגיגער אַרבייטער=פּאַרטיי", וועלכע די סאָציאַ=ליסטען האָבען געגרינדעט אין 1893=טען יאָהר. ט אָ ם מ ע נ ן, דזשאָן ב ע ר נ ס, די בעריהמטע טהוער אין דער ענגלישער אַרבייטער=בעוועגונג געהערען צו דעם מאַשין=בוי=פעראיין; דער פאָרשטעהער פון דער „אונאַבהענגיגער אַרבייטער פּאַרטיי" ק יי ר ה אַ ר ד י איז אויך אַ מאַשין=בויער.

די נאָהענטסטע פּראַקטישע אויפגאַבע פון דעם נייעם יוניאָניזם אין דער יעצטיגער צייט בעשטעהט אין דעם, מען זאָל זיך דערשלאָגען פון פּאַרלאַמענט, ער זאָל בעשטימען געזעצליך אַ נאָרמאַלען אַרבייטס=טאָג און אַ נאָרמאַלען אַרבייטס=לוין. די בעוואוסטע פאָרמולע פון די ענגלישע אַרבייטער זאָגט:

8 שעה אַרבייט, 8 שעה רוהע,

8 שעה שלאָפען, 8 שילינג (4 רובל) טאָג לוין.

דאָס זענען די זאָגענאַנטע פיער אַכטעלען, וועלכע זענען דער קאַמפּפס=פּאַראָל פון נייעם יוניאָניזם. וואָס אָנבעלאַנגט די פאָדערונג פון 8 שילינג טעגליכען לוין, האָבען די אַרבייטער דאָס נאָך קיינמאָל ניט פאָרגעשלאָגען דעם פּאַרלאַמענט און ביי די יעצטיגע בעדינגונגען וואָלט דאָס ניט געקענט האָבען קיין שום ערפאָלג. דעריבער מיינען אַ סך, אַז דאָס פיערטע אַכטעל האָבען די אַרבייטער מוסיף געווען גלאַט פון גראַם וועגען.

ניט אזוי קוקט אבער אויף דעם די „פעראייניגטע געזעל־שאפט פון מאשין־בויער". איינגעפינענדיג אז עס איז אונמעגליך זיך צו דערשלאגען אנ'אלגעמיינעם געזעץ, וואס זאל פערזיכערען א געניגענדען לוין פאר אלע ארבייטער פון ענגלאנד, האט די געזעלשאפט זיך געמוזט בעגרענצען בלויז מיט זייער פראפעסיע, און אין דעם געביעט איז זיי שוין געלונגען איבעראל צו בעשטימען די נארם פון ארבייטס־לוין; וועניגער פון דיזער נארם טאר קיין מיטגליעד פון פעראיין ניט נעהמען. אין מאנטשעסטער איז דער מינימום־לוין 64 רובל א חודש, אין גלאזגא 61, אין ליווערפול 68. אויף אזא אופן קומט אויס, אז דער קלענסטער לוין איז אויך העכער פאר 60 רובל א חודש. ס'פערשטעהט זיך, אז דאס איז נאך וויט ניט קיין 8 שילינג א טאג, נאר דאך איז דאס שוין ניט קיין שלעכטער לוין, איבערהויפט פון אונזער רוסישען שטאנדפונקט.

„די פעראייניגטע געזעלשאפט פון די מאשין בויער" געהט אין די ערשטע רייהען פון ענגלישען פראלעטאריאט אין קאמפף פאר אנ' 8 שעה'דיגען ארבייטס־טאג. ערשט ניט לאנג אין יאהר 1897–98 האבען די מאשין־בויער אויסגעהאלטען א 7 חדש'דיגען שטרייק און א לאקאוט (די אונטערנעהמער פערמאכען די פאבריקען) פאר די פערקירצונג פון ארבייטס־טאג פון 9 שעה אויף 8. אנגעהויבען האט זיך דער קאמפף אין מאי 1897. געענדיגט האט ער זיך ערשט אין פעברואר 1898 יאהר. דעם פראלעטאריאט האט זי געקאסט אנ'ערך 55 מיליאן רובל, די קאפיטאליסטען האבען היזק געהאט 50 מיליאן. אויף אזא אופן קומט אויס, אז די קאלאסאלע אינדוסטריעלע מלחמה האט געקאסט איבער הונדערט מיליאן רובל. דא איז דייטליך ארויסגעטראטען דער קלאססען־כאראקטער פון דעם קאמפף צווישען די ארבייטער און אונטערנעהמער. דער קאמפף פון אנ'איינצעלנעם פאבריקאנט מיט זיינע ארבייטער געהט אלע מעהר אראב אויף דעם הינטערשטען ארט; זיין ארט פערנעהמט דער קאמפף פון דעם ארגאניזירטען קלאסס קאפיטאליסטען מיט דעם ארגאניזירטען ארבייטער קלאסס.

דער לעצטער קאמפף פון די מאשין־בוי־ארבייטער צוזאמען מיט נאך אזעלכע ערשיינונגען האט איבערהויפט געהאט זעהר א

גרויסען איינפלוס אויף דעם וויטערען גאנג פון דער ארבייטער־בעוועגונג אין ענגלאנד. נאר דער שטארקסטער ארבייטער־פעראיין אין ענגלאנד איז געוועזען בכח וויעדער צושטעהן דעם אנפאל פון דעם אונטערנעהמער־פערבאנד אויף זיינע רעכטען. איהם איז אבער אויסגעקומען זיך אבזאגען פון זיינע פריהערדיגער הויפט־פאדערונג — ד״ם 8 שעה׳דיגען ארבייטס־טאג. אין דעם היניזיכט האט דער אונטערנעהמער־פערבאנד ניט נאכגעגעבען ניט אויף א האר.

נאך אלעם דעם ווערט דעם דענקענדען ארבייטער קלאהר, אז די טהעטיגקייט פון די ארבייטער־פעראיינען אליין איז ניט גענוג צו פארבעסערען אפילו די עקאנאמישע לאגע פון די ארבייטער. קודם כל ווערט קלאהר, אז אנ׳ 8 שעה׳דיגער ארבייטס־טאג מוז ווערען געזעצליך בעשטימט. דערפון אליין קען מען שוין ארויס דרינגען די נויטווענדיגקייט פון פאליטישען קאמפף פאר דעם ארבייטער קלאסס, די נויטווענדיגקייט פון א זעלבסט־ענדיגען ארבייטער־פארטיי.

דיעזע אידעען זענען שוין טיעף אריינגעדרונגען אין די ענגלישע ארבייטער־פעראיינען. אזוי אויף דעם צוזאמענפאהר פון די פעראיינען (אין סעפטעמבער 1899 יאהר) איז די פאדערונג וועגען א געזעץ פון אנ׳ 8 שעה׳דיגען ארבייטס־טאג אנגענומען געווארען מיט א גרויסער מעהרהייט: 587,000 נעגען 171.000 שטימען.*) דער איינענער צוזאמענפאהר האט אויך אנגענומען מיט 546 טויזענד נעגען 434 שטימען זעהר א וויכטיגען בעשלוס, וועלכער טראגט ארײן פאליטישען כאראקטער. „דעם פארלאמענט׳ס קאמיטעט", ד.־ה., דעם שטענדיגען אויספיהרונגס־ארגאן פון דעם פעראיינס צוזאמענפאהר, האט מען געגעבען אנ׳אויפטראג אריינצוטרעטען אין פערבינדונג מיט אלע ארבייטער־ארגאניזאציעס מיט דעם ציעל צוזאמענצורופען אנ׳אלגעמיינעם צוזאמענפאהר פון אלע פארשטעהער פון די סאציאליסטישע ארגאניזאציעס, ארבייטער־פעראיינען, קאנסום־און פראדוקטיוו־גענאסענשאפטען, וועלכע זאלען אויסארבייטען מיטלען און וועגען צו ערהייכען א גרייטערען ארבייטער־פארשטאנד אין קומענדעם פארלאמענט. דאס הייסט, אז די ארבייטער־פעראיינען

*) יעדער דעלעגאט האט אזוי פיל שטימען, וויפיעל מיטגליעדער עס האבען איהם אויסגעוועהלט.

הויבען אן צו פערבינדען אלע פראלעטארישע קרעפטען אין ענגלאנד מיט דעם צוועק זיי צו ארגאניזירען אויף פאליטישען קאמפף.

פון דער אנדער זייט ווייטער, האט די ערפאהרונג פון די לעצטע יאהרען בעוויזען אז די יעהרליכע צוזאמענפאהרען פעראייניגען גאנץ וועניג די איינהייט אין קאמפף אז עס דעריבער נויטיג א שטענדיגע אלגעמיינע ארגאניזאציע פון אלע פעראיינען. מיר וויסען, אז די ערשטע פראבען צו גרינדען אזא אלגעמיינע ארגאניזאציע איז נאך פארגעקומען אין די 30-ער יאהרען. דאמאלסט האט דאס ניט געקענט געלונגען צוליעב דעם אליין, וואס די אלגעמיינע ארגאניזאציעס האבען נאך נישט געהאט אונטער זיך א פעסטען פונדאמענט אין די איינצעלנע שטארקע ארגאניזאציעס. יעצט זענען שוין די איינצעלנע פעראיינען פעסט אוועקגעשטעלט און זיי נויטיגען זיך שוין אין א שטענדיגער פעראייניגטען ארגאניזאציע, כדי צו קענען מיט ערפאלג פיהרען א קאמפף מיט די אונטערנעהמער-פערבאנדען, וועלכע ווערען אלע טאג שטארקער. יעצט איז די פעראייניגונגס-ארגאניזאציע א אונפערמיידליכער רעזולטאט פון א 50-יאהריגען וואוקס און א 50-יאהריגען קאמפף. די פעראייניגונג פון די פערבאנדען אין די איינצעלנע אינדוסטריעלע צווייגען פון גאנצען לאנד איז מעהר אדער וועניגער פערענדיגט, ווי אויך די ארטיגע פעראייניגונג פון די פערבאנדען פון פערשיעדענע אינדוסטריעלע צווייגען אין בעזונדערע גרויסע צענטרען. איצט פערבלייבט נאר צו בעשאפען א פעראייניגטע ארגאניזאציע, וועלכע זאל ארומנעהמען אלע פעראייניגטע פערבאנדען פון אלע פראדוקציאנס-צווייגען.

דעם פונדאמענט פון אזא ארגאניזאציע האט מען שוין געלעגט אויף א בעזונדערען צוזאמענפאהר אין יאנואר 1899 יאהר. אין ערשטען יאהר פון זיין עקזיסטענץ האט די אלגעמיינע פעדעראציע פון די ארבייטער-פעראיינען צוגעצויגען אנ'ערך פון 360 טויזענד פעראיינס-מיטגליעדער, וועלכע האבען אריינגעטראגען אין דער קאסע פון דער פעדעראציע אנ'ערך פון 13.000 רובל איינטריטס-געלד. די פעדעראציע נעהמט פארלייפיג ארום נאר א פיערט–חלק פון די $1\frac{1}{2}$ מיליאן ארגאניזירטע ענגלישע ארבייטער. דאס איז טאקע ניט קיין סך, נאר יעדער אנפאנג איז שווער. אלעם פיהרט צו דער פערשטארקונג פון דער פעדעראציע,

צו דער צוזאַמענשטעלצונג פון אַלע פעראײנען אין אַיין אַלגעמײנער אָרגאַניזאַציע.

אויף דעם צוזאַמענפאָהר פון דער „אַלגעמײנער פעדעראַציע", וועלכע איז פאָרגעקומען אין יאַנואַר 1900 אין בירמינגהאַם האָבען 50 דעלעגאַטען פאָרגעשטעלט אַן׳ערך 380 טויזענד אַרבײטער, און די קאַסע פון דער פעדעראַציע האָט שוין פערמאָגט אַן׳ערך 800 טויזענד רובל.

די טיכטיגסטע און וויכטיגסטע אָנהענגער פון דער פעדעראַציע זענען די פאָרטגעש-ריטענע עלעמענטען פון די פעראײנען, ווי די גאַז-אַרבײטער און מאַשין-בויער. די לעצטע האָבען אין דעם שטרייק פון יאָהר 1897 — 98 אויף זיך אַליין בעמערקט, אַז די אָבגעזונדערטקייט פון די אַרבײטער פעראײנען בעשווערט דעם קאַמפף געגען די אונטערנעהמער-פערבאַנדען. די גרעסטע שטערונג אויף דעם וועג צו דער פעראײניגונג איז די אָבגעזונדערטקייט פון דעם „אַלטען יוניאָניזם", די אָבגעזונדערטקייט פון די פריווילעגירטע שיכטען פון די אָרגאַנירטע אַרבײטער. נאָר ס׳איז קלאָר, אַז דאָס איז נאָר אַ צייטווײליגע שטערונג. די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע-טעכניק אין ענגלאַנד שטויסט אַלץ מעהר אַרויס די פריווילעגירטע אַרבײט פון די מעהר קינסטליכע אַרבײטער און פערבײט זי מיט דער פשוטער אַרבײט פון די „מאַשין-מענשען"; פון דער אַנדערער זייט, ווײטער, פיהרט די ענטוויקלונג פון דער וועלט-אינדוסטריע אונפערמײדליך צו דער פאָלשטענדיגער פערניכטונג פון ענגלאַנדס פריווילעגירטע לאַגע אויף דעם וועלט-מאַרק. צוליעב דעם ווערט אויך פערניכטעט די גינסטיגע לאַגע פון די מעהר-געלערנטע אַרבײטער-שיכטען אין ענגלישען פראָלעטאַריאַט. דורך אָט די אומענדערונגען האָט דער אַלטער יוניאָניזם, ווי מיר האָבען שוין געזעהען, פערלאָרען זיין פריהערדיגע קראַפט אין דער צייט, ווען דער נײער יוניאָניזם און די סאָציאַליסטישע אידעען פערברייטערן זיך אַלץ מעהר אין די רײהען פון די אַרבײטער-פעראײנען. די אײגענע אורזאַכען, וועלכע האָבען אָבגעשוואַכט דעם אַלטען יוניאָניזם, וועלען זיכער ווירקען אויך ווײטער און וועלען אין גאַנצען מציל זיין די ענגלישע אַרבײטער בעוועגונג פון די בורזשואַזע פאָראורטהײלען און צעכען-אָבגעזונדערטקייט פון דער „אַרבײטער-אַריסטאָקראַטיע".

די אויסגעוואקסענע פעדעראציע פון די אַרבייטער־פעראיינען און די שטרעבונג צו אַ זעלבסטשטענדיגען פּאָליטישען קאַמפף צוזאַמען מיט די סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס — אַט די נייע ערשיינונגען פון טרעד־יוניאָניזם בעצייכענען שוין קלאָהר דעם וועג פון דער וויַיטערער ענטוויקלונג. דער וועג פיהרט צו דער פעראיינינונג פון דעם ענגלישען פּראָלעטאַריאַט אויף דעם עקאָנאָמישען און פּאָליטישען באָדען מיט דעם ציעל צו פיהרען אַ בעוואוסטזיניגען און אָרגאַניזירטען קאַמפף פאַר די פאָלע בעפרייאונג פון דעם אַרבייטער־קלאַס פון דער קאַפּיטאַליסטישער הערשאַפט, פאַר די פערווירקליכונג פון דער סאָציאַליסטישער אָרדנונג.

אינהאלטס־פערצייכניס.

I. דער אנפאנג פון דער גרויס־אינדוסטריע......... זייטע 3

II. די אינדוסטריעלע איבערקעהרעניש אין 18־טען יאהר־הונדערט.......... „ 9

III. די ענטשטעהונג פון די ארבייטער־פעראיינען........ „ 12

IV. די ארבייטער־פעראיינען אין 19־טען יאהר־הונדערט „ 22

V. די גרויסע נאציאנאלע פעראיינען............ „ 33

VI. די פעראיינען פון די געלערנטע ארבייטער........ „ 55

VII. דער נייער און אלטער יוניאניזם.......... „ 82

VIII. דער היינטיגער צושטאנד, די אלגעמיינע ריכטונג (טענדענציעס) און די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון די ענגלישע ארבייטער־פעראיינען.......... „ 99